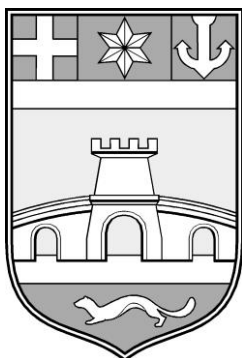

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

*Materijal pripremljen u
Javnoj ustanovi
Zavod za prostorno uređenje
Osječko-baranjske županije*

Osijek, listopada 2023.

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
ŽUPAN

KLASA: 350-01/23-01/20
URBROJ: 2158-02-23-8
Osijek, 10. listopada 2023.

Temeljem članka 55a. stavak 2. točka 4. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 2/95., 2/97., 3/99., 3/01., 8/01., 9/03., 13/05., 2/06., 5/09., 16/09., 2/13., 4/18., 2/20. i 2/21.), Župan Osječko-baranjske županije donio je 10. listopada 2023. godine

ZAKLJUČAK

**o predlaganju Izvješća o stanju u
prostoru Osječko-baranjske županije**

I.

Župan predlaže Skupštini da razmotri i prihvati Izvješće o stanju u prostoru Osječko-baranjske županije, izrađeno u Javnoj ustanovi Zavod za prostorno uređenje Osječko-baranjske županije.

II.

Potrebna objašnjenja na sjednici će davati Oliver Grigić, ravnatelj Javne ustanove Zavod za prostorno uređenje Osječko-baranjske županije.

ŽUPAN
Ivan Anušić

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Izvjeshće o stanju u prostoru izrađuje se temeljem Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19. i 67/23. - u daljnjem tekstu: Zakon) za razdoblje od četiri godine.

Do sada je, u vremenu od 1996. godine, za područje Osječko-baranjske županije doneseno 7 (sedam) Izvješća o stanju u prostoru, posljednje 2019. godine ("Županijski glasnik" broj 8/19.).

Izvješćem o stanju u prostoru ocjenjuje se učinkovitost planskih mjera sustava prostornog uređenja, daju smjernice prostornog razvoja te određuju potrebe izmjena ili izrade novih prostornih planova za promatrano područje odnosno razinu izrade. Povezivanjem svijesti o vlastitom prostornom potencijalu s praktičnim djelovanjem u području zaštite i uređenja prostora treba snažnije afirmirati vrijednosti prostora, te zaustaviti negativne pojave u prostoru.

Izvješća daju uvid u ulogu mreža naselja i posebno gradova u formiranju cjelovitog urbanog sustava prostora i potrebu njihove međusobne suradnje, uvid u procese koji koriste regionalne potencijale i pridonose ravnomjernijem razvoju odnosno smanjenju međusobnih razlika razvijenosti pojedinih prostornih cjelina te promoviraju ciljeve europske teritorijalne kohezijske politike.

Izvješća prioritetno prikazuju utvrđene probleme u prostoru, postojeća rješenja za poboljšanje stanja te ukazuju na mogućnosti daljnjih usmjerenja prostornog razvoja, odnosno analiziraju stanja i promjene u prostoru koje nastaju pod utjecajem različitih društvenih procesa i imaju veći ili manji neposredan utjecaj na prostor. Kao najvažnije teme izdvajaju se demografski procesi, promjene u korištenju prostora kao rezultat pritiska pojedinih interesnih skupina, nužnost povećanja javnog interesa i zaštite općeg dobra, prestrukturiranje gospodarstva te sektorsko djelovanje i međusobna usklađenost različitih resora.

Prema članku 40. Zakona, izvješća sadrže polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor te prijedloge za unaprjeđenja prostornog razvoja s osnovnim preporukama za iduće razdoblje.

Temeljem Zakona donesen je Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru ("Narodne novine" broj 48/14. i 19/15. - u daljnjem tekstu: Pravilnik) kojim su osim obveznog sadržaja izvješća, za svaku razinu donošenja, definirani i obvezni prostorni pokazatelji.

Prema članku 27. Zakona i članka 9. Pravilnika, izrađivač izvješća o stanju u prostoru na područnoj (regionalnoj) razini je zavod za prostorno uređenje županije. Izvjeshće o stanju u prostoru razmatra predstavničko tijelo, a izvješće se objavljuje u službenom glasilu.

U postupku izrade ovoga Izvješća o stanju u prostoru Osječko-baranjske županije 2019. - 2023. godine, konzultirana su upravna tijela Županije, korišteni su podaci iz informacijskog sustava prostornog uređenja prostornih planova, službeno objavljenih i dostupnih podataka tijela i ustanova te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, podaci iz usvojenih i objavljenih sektorskih studija, strateških razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata te na Skupštini razmatranih i usvojenih sektorskih izvješća, kako je za obvezne prostorne pokazatelje propisano Pravilnikom.

Od Županijskih upravnih odjela podaci o dokumentima iz nadležnosti te mogućnostima njihove provedbe temeljem važećih prostornih planova zatraženi su od:

- UO za gospodarstvo
- UO za obrazovanje i mlade
- UO za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje
- UO za poljoprivredu i ruralni razvoj
- UO za investicije i razvojne projekte
- UO za turizam, kulturu i sport
- UO za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša

Također su konzultirani:

- JU Županijska razvojna agencija
- JU Agencija za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Osječko-baranjske županije
- JU Park prirode Kopački rit
- Ekos d.o.o.
- Županijska komora Osijek
- Jedinice lokalne samouprave na području Županije

Podaci o obveznim prostornim pokazateljima prema tablici koja je sastavni dio Pravilnika zatraženi su od ministarstava i državnih uprava te drugih nadležnih tijela:

- Ministarstva mora, prometa i infrastrukture
 - Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo
 - Lučke Uprave Osijek
 - Lučke uprave Vukovar
 - Lučke kapetanije Osijek
 - Lučke kapetanije Vukovar
- Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja
 - Zavoda za zaštitu okoliša i prirode
 - Uprave za energetiku
 - Uprave za industriju, poduzetništvo i obrt, Sektor za rudarstvo
- Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
- Ministarstva kulture i medija, Konzervatorski odjel u Osijeku
- Ministarstva unutarnjih poslova
 - Ravnateljstva civilne zaštite
 - PU Osječko-baranjska županija
- Državne geodetske uprave, Područni ured za katastar Osijek
- Hrvatskih voda, VGO za Dunav i donju Dravu
- Hrvatskih voda, VGO za Srednju i donju Savu
- UO za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Osječko-baranjske županije
- UO za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Grada Osijeka
- UO za komunalno gospodarstvo, promet i mjesnu samoupravu, Odsjek za promet Grada Osijeka

Zatim od javnopravnih tijela s javnim ovlastima:

- HAKOM-a
- HŽ Infrastrukture
- Hrvatskih autocesta
- Hrvatskih cesta
- Uprave za ceste Osječko-baranjske županije
- HEP-ODS Elektroslavonija Osijek
- HOPS d.o.o.
- INA d.d.
- JANAF-a
- Plinacr-ao d.o.o.
- HEP-plin d.o.o.

- *Hrvatskih šuma, Uprave šuma Osijek*
- *Hrvatskih šuma, Uprave šuma Našice*
- *Hrvatskih šuma, Uprave šuma Vinkovci*

I komunalnih poduzeća:

- *Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek*
- *Urednost d.o.o., Čepin*
- *Čvorkovac Dalj d.o.o., Dalj*
- *Našički vodovod d.o.o., Našice*
- *Vodorad d.o.o., Đurđenovac*
- *Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo*
- *Dvorac d.o.o., Valpovo*
- *HidroBel d.o.o., Belišće*
- *Miholjački vodovod d.o.o., Donji Miholjac*
- *Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir*
- *Vodoopskrba d.o.o., Darda*

Dobiveni podaci su obrađeni u tablici obaveznih prostornih pokazatelja i/ili u tekstualnom dijelu Izvješća te su temeljem njih utvrđene i predložene aktivnosti odnosno mjere za slijedeće četverogodišnje razdoblje.

Po zaprimanju nacrtu Izvješća o stanju u prostoru Osječko-baranjske županije 2019. - 2023. godine, nadležni upravni odjel ga je, prije upućivanja u daljnju proceduru, proslijedio svim upravnim tijelima Županije na ocjenu. Priloženi tekst Izvješća korigiran je i dopunjen prema prijedlozima upravnih tijela.

**IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

I. POLAZIŠTA

I.1. Ciljevi izrade

Temeljnu analizu, ocjenu osnovne prostorne strukture, trendova prostornog razvoja, zaštite i korištenja posebno vrijednih prostora kao i ocjenu provedbe prostornih planova i drugih strateških dokumenata koji utječu na prostor omogućuje izvješće o stanju o prostoru (u daljnjem tekstu: Izvješće). Izvješće se izrađuje na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini i predstavlja osnovni i jedini dokument, te snažan alat stalnog i neprekidnog praćenja stanja u prostoru koji omogućuje predstavničkim tijelima svih razina, te stručnoj i široj javnosti cjelovito i kontinuirano praćenje stanja u prostoru.

Izvješće se izrađuje u svrhu dobivanja sveobuhvatnog pregleda prostornog razvoja i prostornog planiranja u odnosu na cjelokupni sustav prostornog uređenja. Izvješćem se nastoji prikazati cjelovita, argumentirana i objektivna spoznaja o prostoru kao neobnovljivom temeljnom dobru koje je zbog svoje neobnovljivosti izuzetno ranjivo. Povezivanjem svijesti o vlastitom prostornom potencijalu s praktičnim djelovanjem u području zaštite i uređenja prostora potrebno je snažnije afirmirati vrijednosti prostora te zaustaviti negativne pojave i trendove u prostoru.

Pod utjecajem različitih društvenih procesa nastaju promjene u prostoru s većim ili manjim neposrednim utjecajem na prostor. Izvješće prioritetno prikazuje detektirane probleme u prostoru, utvrđuje moguća rješenja za poboljšanje stanja te upućuje na mogućnosti daljnjih usmjerenja prostornog razvoja, odnosno analizira stanje i predlaže aktivnosti za njegovo poboljšanje. Kao najvažnije teme izdvajaju se promjene u korištenju prostora kao rezultat demografskog procesa ili kao rezultat primjene i provedbe planova državne razine, restrukturiranje gospodarstva te sektorsko djelovanje i međusobna usklađenost različitih resora, kao i promjene u korištenju prostora kao rezultat pritiska pojedinih interesnih skupina, te nužnost povećanja zaštite javnog interesa i javnog dobra.

Izvješće o stanju u prostoru Osječko-baranjske županije za razdoblje 2019. - 2023. godine (u daljnjem tekstu: Izvješće OBŽ), kao jedini sveobuhvatni dokument praćenja stanja u prostoru područne (regionalne) razine je snažan alat stalnog i neprekinutog praćenja stanja u prostoru. Ono omogućuje cjelovit uvid u stanje i trendove prostornog razvoja temeljem kojih se ocjenjuje potreba izrade novih dokumenata i planova koji utječu na prostorni razvoj. Ocjenom provedenih preporuka i mjera iz prethodnog razdoblja dobiva se uvid u kvalitetu i učinkovitost provedenih mjera, temeljem kojih se može planirati daljnji održivi razvitak.

I.2. Zakonodavno-institucionalni okvir

Zakon o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19. i 67/23. - u daljnjem tekstu: Zakon) je člankom 39. propisao obvezu izrade i razmatranja Izvješća kao dokumenta praćenja stanja u prostoru svake četiri godine. Izvješća se izrađuju u odnosu na Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 106/17. - u daljnjem tekstu: Strategija) i druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje od utjecaja na održivi razvoj u prostoru, prethodna izvješća i prostorne planove. Izvješća se objavljuju u službenim glasilima.

Izvješće se izrađuje prema Pravilniku o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru ("Narodne novine" broj 48/14. i 19/15. - u daljnjem tekstu: Pravilnik), gdje je člankom 4. propisan obvezni sadržaj izvješća: Izvješće sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor te prijedloge za unaprjeđenje razvoja s osnovnom preporukama mjera za iduće razdoblje.

- (1) *Polazišta obuhvaćaju pregled ciljeva izrade Izvješća unutar zakonodavnog, institucionalnog i međunarodnog okvira za razdoblje za koje se Izvješće izrađuje, te osnovna prostorna obilježja RH, županija, Grada Zagreba, velikih gradova, gradova i općina.*
- (2) *Analiza i ocjena stanja obuhvaća prikaz ostvarenja ciljeva prostornog uređenja i usmjerenja razvoja u prostoru koji su određeni Zakonom i Strategijom prostornog uređenja RH kroz prostorne planove i druge dokumente koji utječu na prostor; te ukazuju na trendove prostornog razvoja i usklađenost, odnosno nesklad u provedbi.*

- (3) *Analiza provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor obuhvaća prikaz pokrivenosti područja prostornim planovima, daje podatke o prostornim planovima i drugim strateškim, programskim i razvojnim dokumentima koji utječu na prostor; ukazuje na osnove njihove provedbe, potrebu i učestalost njihove promjene, te daje osvrt na provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog Izvješća.*
- (4) *Prijedlozi za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje razrađuju se ciljevi odlučivanja o daljnjem statusu strateških, programskih i planskih smjernica iz važećih prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor; odnosno o njihovom zadržavanju, ukidanju ili promjeni. Preporuke obuhvaćaju mjere i prioritetne aktivnosti u idućem razdoblju.*

Detaljniji sadržaj izvješća na područnoj (regionalnoj) razini propisan je člankom 6. Pravilnika. Za izradu izvješća, prema članku 2. Pravilnika, koriste se podaci iz informacijskog sustava prostornog uređenja, prostornih planova, službeno objavljeni i dostupni podaci nadležnih tijela i ustanova, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određenih posebnim propisima, podaci iz usvojenih i objavljenih sektorskih strateških, razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata koji su od utjecaja na održivi razvoj u prostoru.

Izvješće OBŽ, temeljem članka 27. Zakona, izrađuje Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Zavod), a razmatra Skupština Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Skupština). Posljednje Izvješće o stanju u prostoru Osječko-baranjske županije, Skupština je razmatrala 27. lipnja 2019. godine ("Županijski glasnik" broj 8/19.), a izrađeno je za razdoblje 2015. - 2019. godine. Ovim Izvješćem OBŽ razmatra se razdoblje od 2019. - 2023. godine.

Budući da podaci nadležnih tijela i ustanova te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određenih posebnim propisima, sektorski strateški, razvojni, planski i provedbeni dokumenti još nisu u potpunosti javno dostupni, za izradu ovoga Izvješća OBŽ provedena su anketiranja i pisanim putem traženi podaci o provedenim aktivnostima svih relevantnih čimbenika i korisnika prostora. Izvješće OBŽ je sačinjeno na temelju njihovih odgovora, ali i na temelju stručne analize i opažanja Zavoda.

Zaključno sa srpnjem 2023. godine sve JLS s područja Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Županija) imale su izrađena izvješća o stanju u prostoru, osim Općine Podravska Moslavina, koja nikada do sada izvješće nije izradila, ali je pokrenula njegovu izradu.

Tablica 1. Izvješća o stanju u prostoru JLS (srpanj 2023. godine)

JLS	Posljednje usvojeno i objavljeno izvješće o stanju u prostoru	Napomena
GRADOVI		
Grad Beli Manastir	"Službeni glasnik" 11/21.	
Grad Belišće	"Službeni glasnik" 15/20.	
Grad Donji Miholjac	"Službeni glasnik" 5/23.	
Grad Đakovo	"Službeni glasnik" 18/19.	
Grad Našice	"Službeni glasnik" 1/23.	
Grad Osijek	"Službeni glasnik" 25/22.	
Grad Valpovo	"Službeni glasnik" 7/23.	
OPĆINE		
Općina Antunovac	"Službeni glasnik" 1/21.	
Općina Bilje	"Službeni glasnik" 13/23.	
Općina Bizovac	"Općinski glasnik" 1/21.	
Općina Čeminac	"Službeni glasnik" 3/06	ISTEKLO
Općina Čepin*	"Službeni glasnik" 3/19.	ISTEKLO
Općina Darda*	"Službeni glasnik" 7/18.	ISTEKLO, novo u izradi
Općina Donja Motičina	"Službeni glasnik" 1/23.	
Općina Draž	"Službeni glasnik" 2/06.	ISTEKLO

Općina Drenje	"Službeni glasnik" 3/96.	ISTEKLO
Općina Đurđenovac	"Službeni glasnik" 9/21.	
Općina Erdut	"Službeni glasnik" 91/21.	
Općina Ernestinovo	"Službeni glasnik" 4/23.	
Općina Feričanci*	"Službeni glasnik" 43/05	ISTEKLO, novo u izradi
Općina Gorjani*	"Službeni glasnik" 42/07	ISTEKLO, novo u izradi
Općina Jagodnjak*	"Službeni glasnik" 5/18	ISTEKLO, novo u izradi
Općina Kneževi Vinogradi	"Službeni glasnik" 12/19.	
Općina Koška	"Službeni glasnik" 8/22.	
Općina Levajska Varoš	"Službeni glasnik" 1/23.	
Općina Magadenovac	"Službeni glasnik" 10/21.	
Općina Marijanci	"Službeni glasnik" 10/06	ISTEKLO
Općina Petlovac	"Službeni glasnik" 2/21.	
Općina Petrijevci	"Službeni glasnik" 6/21	
Općina Podgorač	"Službeni glasnik" 6/22.	
Općina Podravska Moslavina*	NEIZRAĐENO	u izradi
Općina Popovac*	"Službeni glasnik" 1/15	ISTEKLO, novo u izradi
Općina Punitovci	"Službeni glasnik" 1/96	ISTEKLO
Općina Satnica Đakovačka	"Službeni glasnik" 7/14 i 1/15	ISTEKLO
Općine Semeljci	"Službeni glasnik" 19/22.	
Općina Strizivojna	"Službeni glasnik" 5/13.	ISTEKLO
Općina Šodolovci	"Službeni glasnik" 3/21	
Općina Trnava*	"Službeni glasnik" 1/06.	ISTEKLO, novo u izradi
Općina Viljevo	"Službeni glasnik" 1/06.	ISTEKLO
Općina Viškovci	"Službeni glasnik" 2/05.	ISTEKLO
Općina Vladislavci	"Službeni glasnik" 9/19.	
Općina Vuka	"Službeni glasnik" 6/19.	

Izvor podataka: Zavod

* od Zavoda zatraženi podaci za izradu novog izvješća

Kako je vidljivo iz gornje tablice, 25 JLS ima izrađeno i važeće izvješće o stanju u prostoru (što čini 60% svih JLS Županije), za razliku od stanja iz prethodnog razdoblja kada ih je važećih bilo svega 10. Osim toga, u 7 JLS izvješća su u postupku izrade ili usvajanja.

Podaci prikazani u prethodnoj tablici ukazuju na podizanje svijesti o potrebama prostornog planiranja i sagledavanja stanja u prostoru JLS te potrebu i važnost izrade ovakvog dokumenta.

I.3. Osnovna prostorna obilježja županije

Županija se nalazi na krajnjem istoku Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH). Na sjeveru graniči s Republikom Mađarskom a na istoku s Republikom Srbijom, te stoga njen položaj ima izrazito pogranični karakter. Susjedne županije su joj Virovitičko-podravska i Požeško-slavonska županija na zapadu, te Brodsko-posavska i Vukovarsko-srijemska županija na jugu.

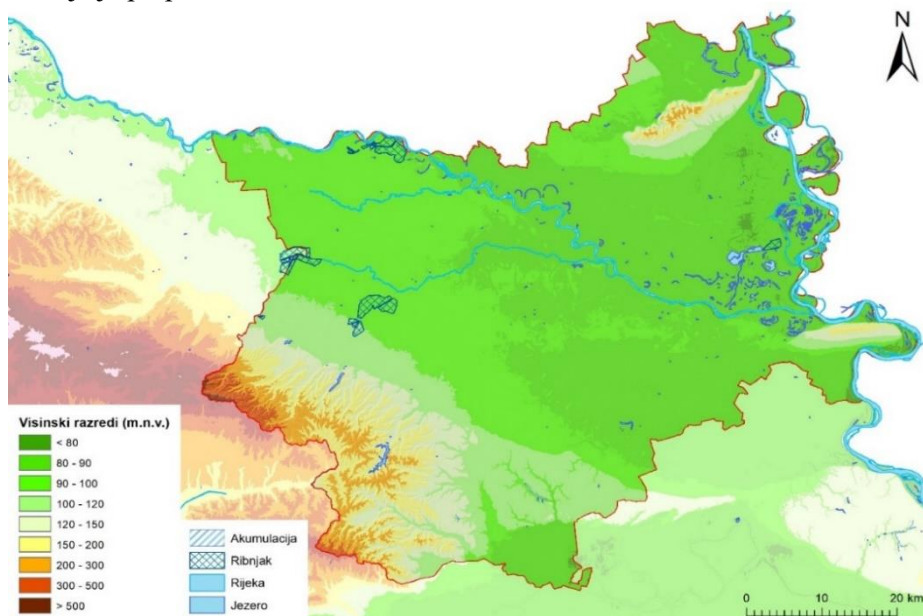
Županija se, prema posljednjim podacima DGU, prostire na površini od 4.147,98 km², što ju čini četvrtom najvećom županijom RH, dok prema popisu stanovništva 2021. godine u njoj živi 258.206 stanovnika, po čemu je peta najmnogoljudnija županija.

I.3.1. Prirodnogeografska obilježja

Glavno prirodno geografsko obilježje Županije je njeno bogatstvo vodom, obzirom da kroz nju prolaze rijeke Dunav i Drava. Drava je svojim županijskim tokom od 104 km najznačajnija rijeka Županije. Dijelom svog toka s 35 km predstavlja prirodnu granicu s Republikom Mađarskom, dok nizvodno od Donjeg Miholjca predstavlja granicu Slavonije i Baranje. Dunav je vodom najizdašnija rijeka koja protječe Hrvatskom, te na istoku predstavlja prirodnu granicu s Republikom Srbijom. Te dvije tekućice su svojim djelovanjem stvorile veliko močvarno područje bogato florom i faunom koje je zaštićeno kao Park prirode Kopački rit. Od ostalih tekućica vrijedi spomenuti Karašicu i Vučicu kao treću i četvrtu najveću županijsku rijeku, a od stajaćica brojna manja jezera i veće ribnjake na području Donjeg Miholjca, Našica i na granici s Virovitičko-podravskom županijom.

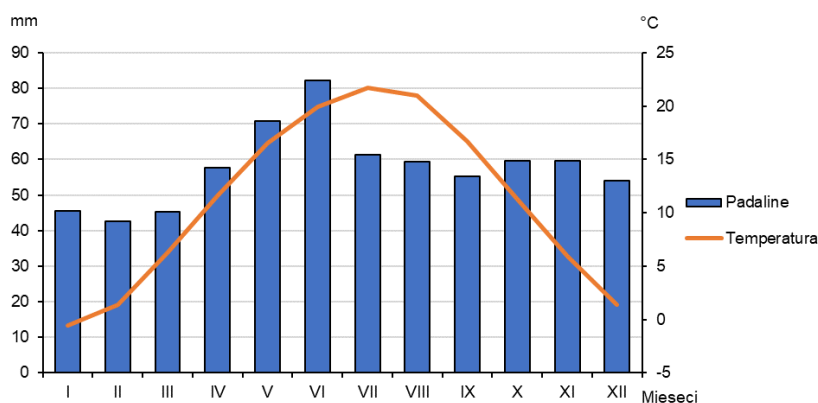
Obzirom na svoj položaj unutar Panonske nizine, glavno obilježje reljefa Županije su prostrana nizinska područja, odnosno pretežno slaba dinamičnost reljefa. Hidrografska obilježja imala su velik utjecaj na oblikovanje reljefa, odnosno brojnih naplavnih nizina kojima nadmorska visina ne prelazi 100 m.n.v. Nadmorska visina se uglavnom kreće od 80 do 100 m.n.v., dok se reljefno ističu Bansko brdo visine 243 metra na sjeveroistoku te istočni obronci Krndije na jugozapadu Županije. (Slika 1.)

Područje Županije najvećim dijelom prekrivaju kvartarne naslage kopnenog i močvarnog lesa koje osiguravaju visoku plodnost tla, a zaštićeno područje Parka prirode Kopački rit osigurava veliku bioraznolikost koja je prepoznata i kroz ekološku mrežu.

Slika 1. Reljefna i hidrografska obilježja Županije
Izvor: Copernicus, 2023.

Kao i u ostatku Hrvatske, glavni klimatski utjecaji na prostor Županije su smještaj u umjerenim geografskim širinama i relativna blizina Atlantskog oceana, zbog čega cijela RH, osim njenih najviših predjela, pripada Köppenovu tipu umjereno toplih kišnih klima. Od specifičnijih utjecaja na klimu vrijedi spomenuti kako se Županija nalazi na samom istoku RH, odnosno najudaljenija je od utjecaja oceana, zbog čega prima manju količinu padalina od zapadnih dijelova RH te je izraženiji utjecaj kontinentalnosti koji se očituje u malo većim godišnjim temperaturnim amplitudama. Iz klimatskog dijagrama (Slika 2.) primjetno je kako su padaline podjednako raspodijeljene u tijeku cijele godine, a srednja temperatura najtoplijeg mjeseca (srpanj) ne prelazi 22 °C, pa iz toga proizlazi da u Županiji prevladava umjereno topla vlažna klima s toplim ljetom (Cfb tip klime). Važno je ipak napomenuti kako su ovo prosječni podaci za razdoblje od 1899. do 2023. godine, a da su današnji klimatski pokazatelji promijenjeni pod utjecajem klimatskih promjena.

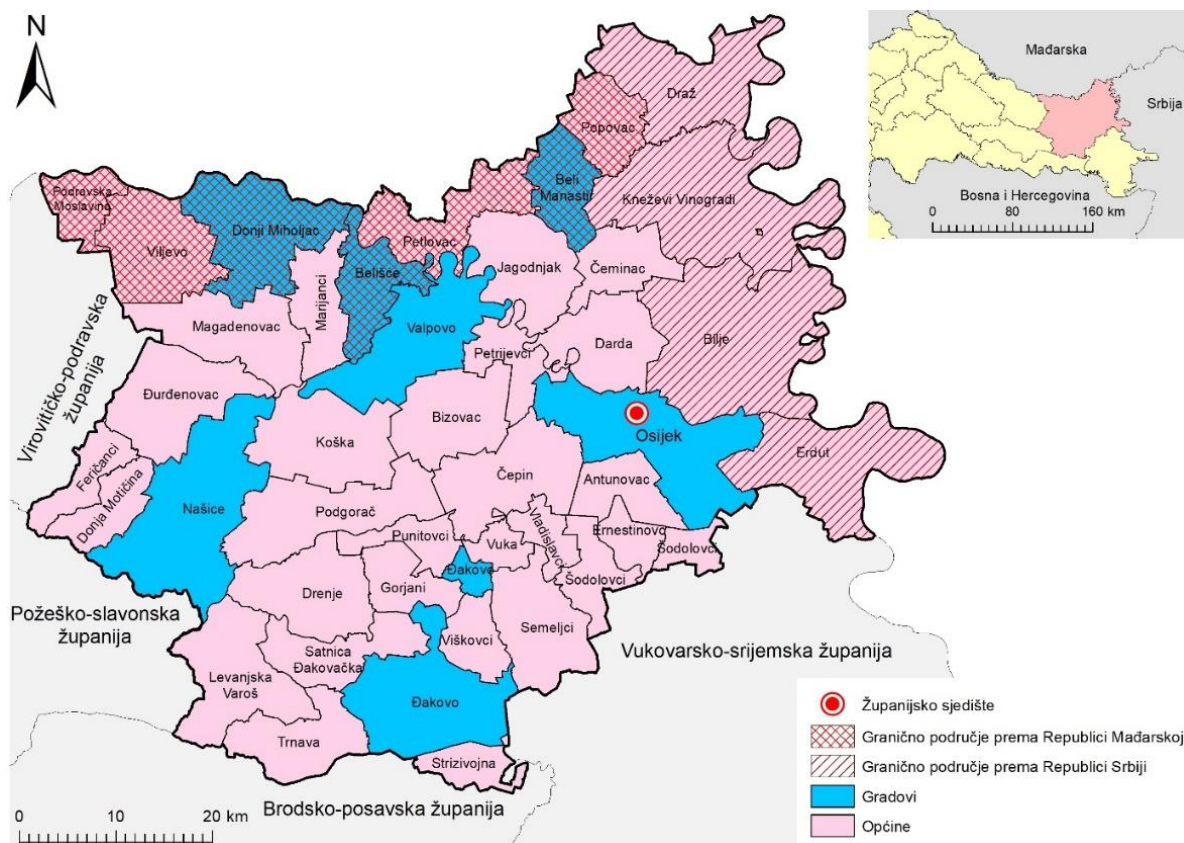
Slika 2. Srednja količina padalina i srednja temperatura zraka u Osijeku, po mjesecima
Izvor: DHMZ, 2023.

Primjetno je kako Županija ima izrazito dobra prirodno geografska obilježja te da ona predstavljaju odličnu bazu za razvoj poljoprivrede i ostalih primarnih djelatnosti, ali i raznih oblika turizma, između ostalih i biciklističkog prometa.

I.3.2. Administrativno-teritorijalni ustroj

Županija je podijeljena na 42 jedinice lokalne samouprave, od čega 7 gradova i 35 općina. Prema popisu stanovništva 2021. godine, gradovi predstavljaju demografsku okosnicu Županije obzirom da u njima živi gotovo 2/3 ukupnog broja stanovnika. Prostiru se na površini od 957,51 km², odnosno 23,1% površine Županije.

Pogranični prostor Županije se sastoji od 11 JLS te zauzima 33,6% površine ukupnog teritorija u kojem živi 17,9% ukupnog stanovništva, što dodatno pojačava pogranični karakter Županije. Pogranično područje se može podijeliti na dva dijela. Prvi je onaj prema Republici Srbiji koji se sastoji od 4 JLS: općina Draž, Kneževi Vinogradi, Bilje i Erdut, zauzima 19,68% površine ukupnog teritorija, a na njemu živi 6,01% ukupnog stanovništva. Drugi je pogranični prostor prema Republici Mađarskoj, koji zbog ulaska Hrvatske u Schengen više i nije pravi pogranični prostor obzirom da je granica između RH i Republike Mađarske postala "unutarnja granica", što znači da se ne provodi granična kontrola niti zaštita granice. On se sastoji od 8 JLS: gradovi Beli Manastir, Belišće i Donji Miholjac, te općine Draž, Popovac, Petlovac, Podravska Moslavina i Viljevo, zauzima 17,56% površine ukupnog teritorija te na njemu živi 12,68% ukupnog stanovništva. (Slika 3.)

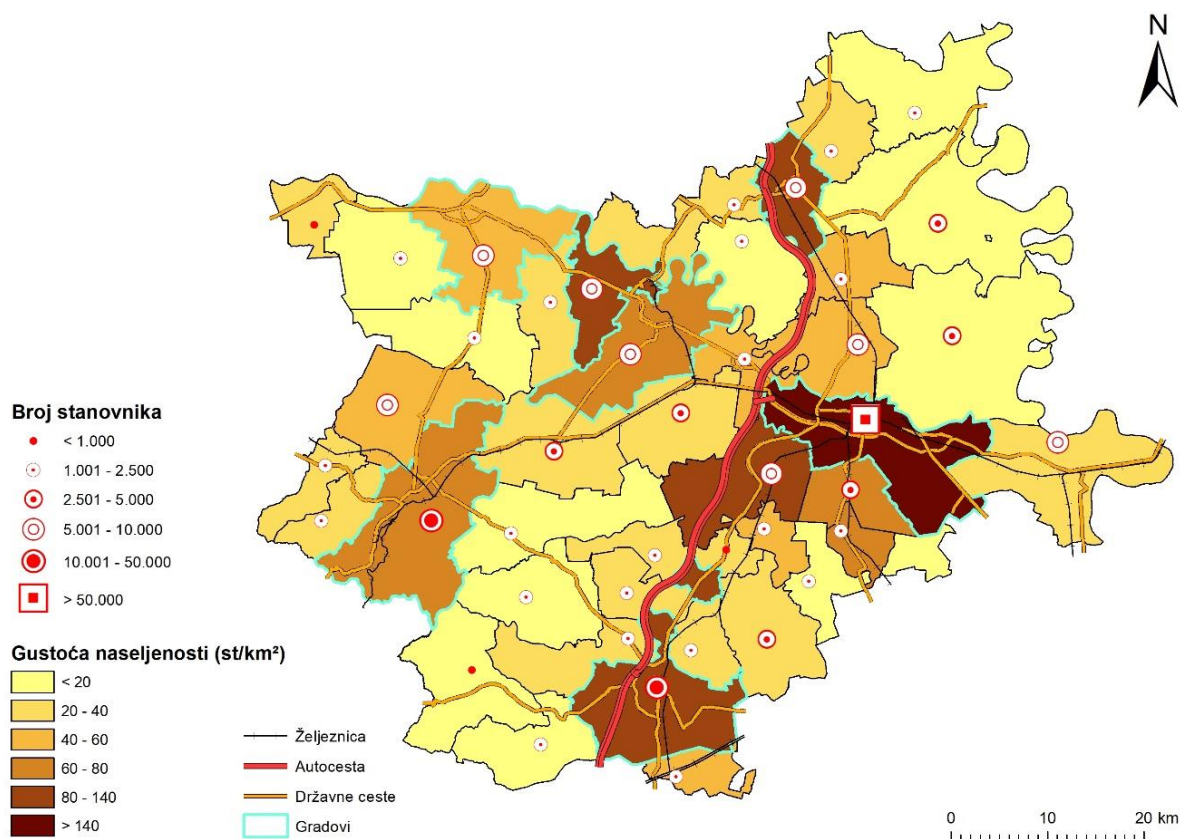

Slika 3. Položaj i teritorijalno-administrativni ustroj Županije
Izvor: DGU, 2023.

I.3.3. Stanovništvo

Podaci o stanovništvu najvećim su dijelom preuzeti iz popisa DZS-a 2021. godine, čija je metodologija identična popisu iz 2011. godine (koncept uobičajenog mjesta stanovanja), pa su stoga podaci u potpunosti usporedivi. Uz to, korištena su i najnovija priopćenja DZS-a kako bi podaci o stanovništvu bili što ažurniji.

Prema posljednjem službenom popisu stanovništva, u Županiji živi 258.206 stanovnika, što je 6,67% stanovništva RH. U gradovima živi 168.853 stanovnika, a u općinama 89.353 stanovnika. Najveća JLS po broju stanovnika je županijsko sjedište Grad Osijek s 96.313 stanovnika, dok je najmanja Općina Levanjska Varoš sa 767 stanovnika, što daje raspon varijacije od 95.564 stanovnika. Prosječan broj stanovnika u JLS iznosi 6.147,76 stanovnika, a bez Osijeka 3.948,61 stanovnika, što samo pokazuje demografsku važnost županijskog sjedišta. Prosječna gustoća naseljenosti iznosi 62,25 st/km², najvišu ima Osijek s gustoćom od 550,79 st/km², a najnižu Jagodnjak s gustoćom od 6,01 st/km². Iz Slike 4. može se primijetiti kako postoji poveznica između dobre prometne povezanosti i gustoće naseljenosti, odnosno one JLS kojima prolaze željeznica i autocesta su ujedno i najgušće naseljene. To može biti dobar pokazatelj za demografsku revitalizaciju gradova i općina kojima je ona potrebna.

Slika 4. Broj stanovnika i gustoća naseljenosti po JLS
Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.

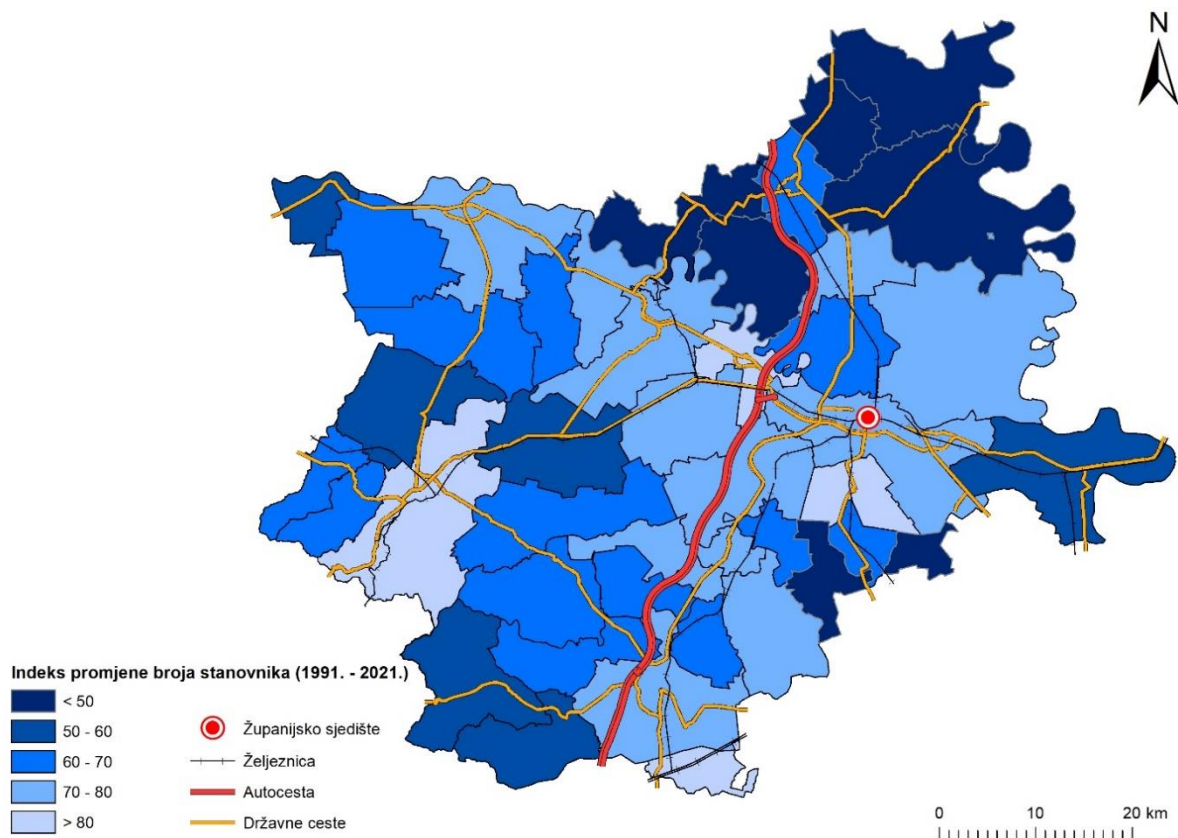
I.3.3.1. Kretanje stanovništva

Tablica 2. prikazuje ukupno kretanje broja stanovnika od 1991. - 2021. godine.

Tablica 2. Ukupno kretanje broja stanovnika Županije 1991. - 2021. godine

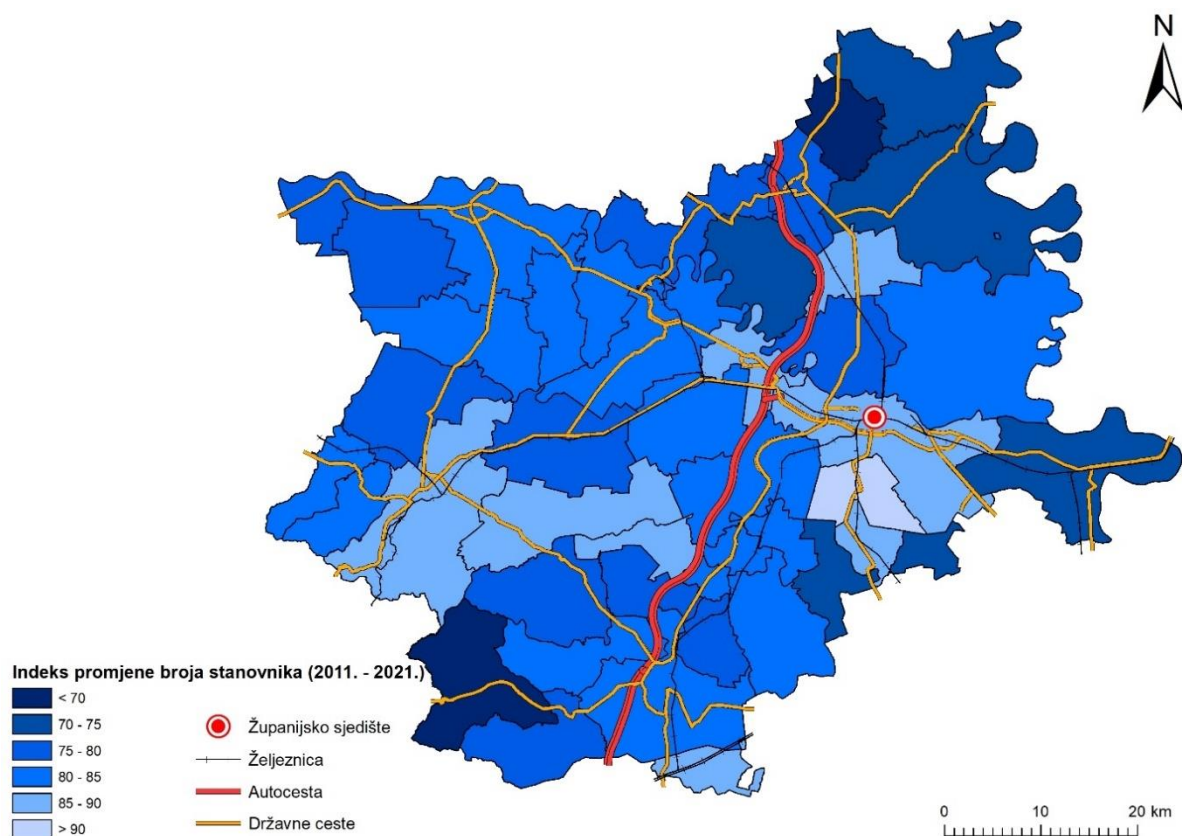
Godina	Broj stanovnika	Bazni indeks	Lančani indeks	Medupopisna promjena	Prosječna godišnja promjena	Stopa medupopisne promjene	Stopa godišnje promjene
1991.	367.193	100,00	-	-	-	-	-
2001.	330.506	90,01	90,01	-36.687	-3.668,70	-9,99	-1,05
2011.	305.032	83,07	92,29	-25.474	-2.547,40	-7,71	-0,80
2021.	258.206	70,32	84,65	-46.826	-4.682,60	-15,35	-1,66

Izvor: Naselja i stanovništvo RH 1857. – 2001.; DZS, 2013., 2023.b

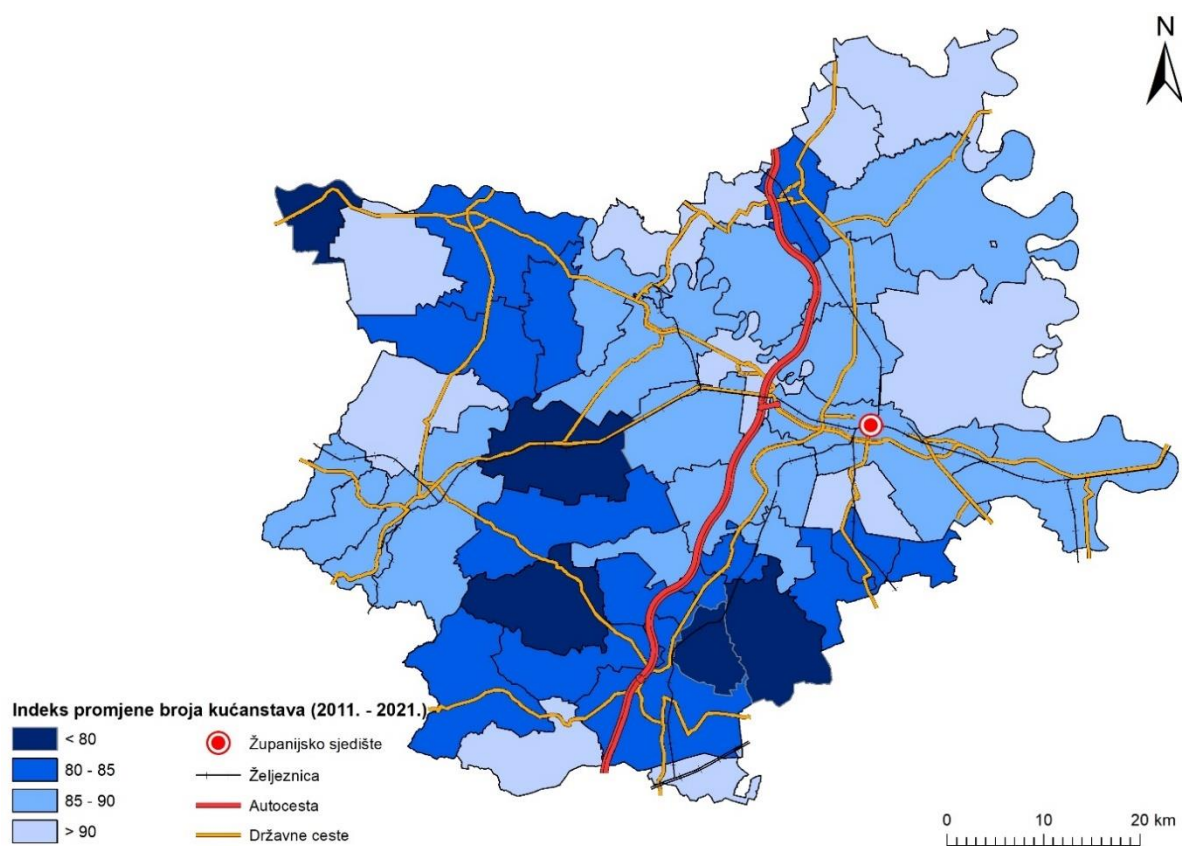

Slika 5. Indeks promjene broja stanovnika Županije 1991.-2021. godine po JLS
 Izvor: DGU, 2023.; *Naselja i stanovništvo RH 1857. – 2001.*; DZS, 2013., 2023.b; OSM, 2023.

Ukupna međupopisna promjena 2011.-2021. godine (Slika 6.) ukazuje na pad broja stanovnika u sve 42 JLS. Najveći pad bilježe općine Levanjska Varoš i Popovac, a najmanji pad Općina Antunovac. Primjetno je kako postoji blaga paralela u odnosu pada broja stanovnika s blizinom većih gradova te kvalitetnom prometnom povezanošću, odnosno da izoliranija područja doživljavaju veću depopulaciju, no u odnosu na gustoću stanovništva, ovdje ta paralela ne dolazi toliko do izražaja.

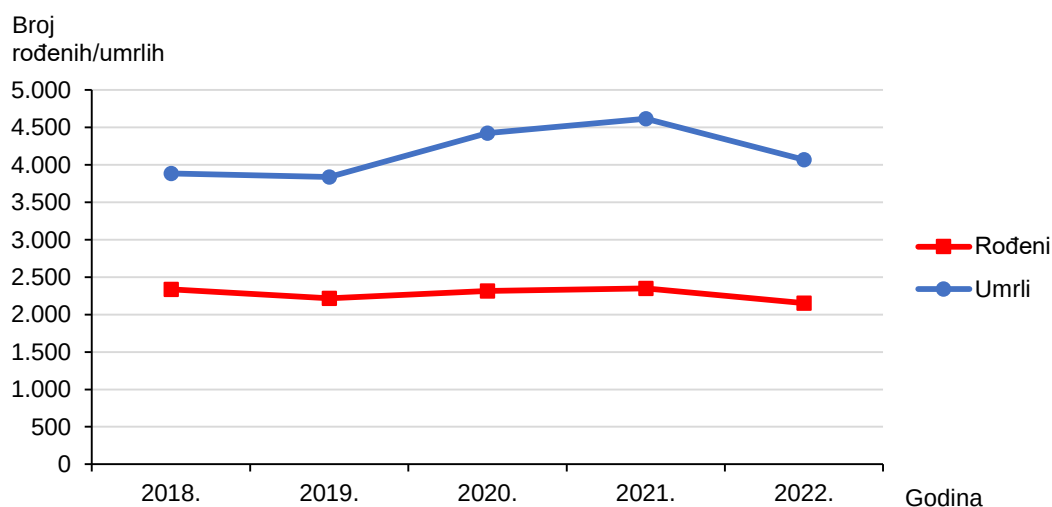
Slika 6. Indeks ukupne međupopisne promjene broja stanovnika Županije 2011.-2021. po JLS
 Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2013., 2023.b; OSM, 2023.

Slika 7. Indeks promjene broja kućanstava Županije 2011.-2021. po JLS
 Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.

Uz pad broja stanovnika usko je povezan i pad broja kućanstava (Slika 7.), koji je u razdoblju od 2011.-2021. godine iznosio 11.192, odnosno malo više od 10%. Primjetno je kako sve JLS bilježe pad broja kućanstava, no taj pad je slabiji u odnosu na pad broja stanovnika, tako da je još jedan od trendova Županije pad prosječnog broja stanovnika po kućanstvu (-0,16). Taj pad je malo izraženiji u općinama (-0,18) nego u gradovima (-0,15), a primjetno je da najmanji pad broja kućanstava imaju općine u blizini županijskog sjedišta, dok one udaljenije bilježe veći pad. Razlozi se mogu tražiti u tome što je život u blizini Osijeka, odnosno grada s velikim brojem radnih mjesta, poželjniji zbog kraćih dnevnih migracija.

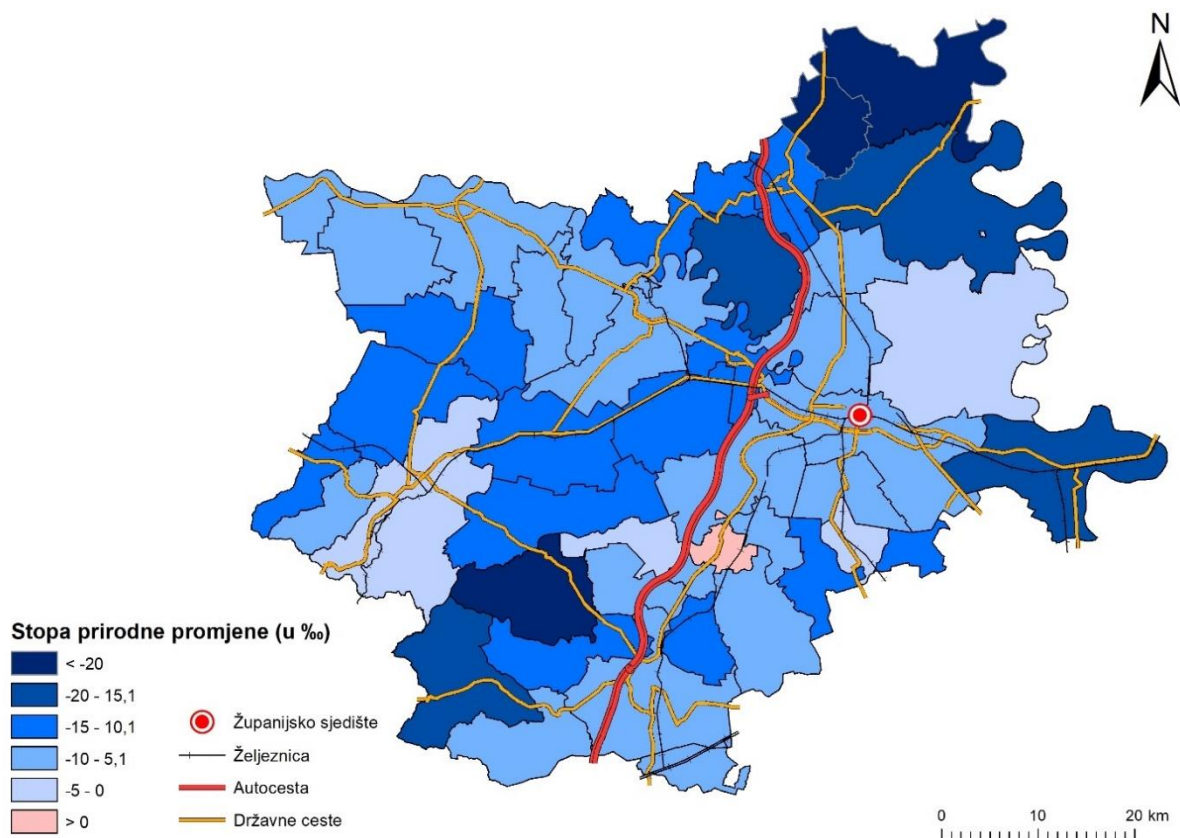
Slika 8. prikazuje prirodno kretanje stanovnika Županije. U promatranom razdoblju prirodni pad iznosio je ukupno 9.460 stanovnika, s time da je u zadnje tri godine prosječno viši zbog posljedica pandemije koronavirusa.

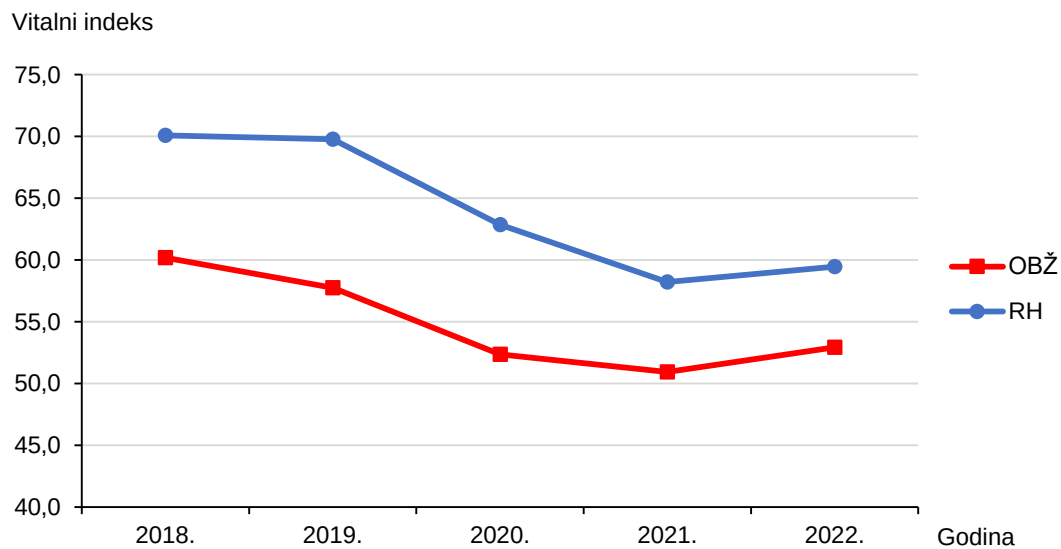
Slika 8. Rođeni i umrli u Županiji u razdoblju od 2013. do 2022. godine
Izvor: DZS, 2014.-2023.b

Godine 2021. prirodni prirast zabilježen je u samo jednoj JLS, a to je Vuka gdje je rođeno 16 osoba a umrlo njih 15. Sve ostale JLS zabilježile su prirodni pad. Također vrijedi napomenuti kako su stope prirodne promjene (*ukupna prirodna promjena u odnosu na ukupan broj stanovnika, u promilima*) negativnije u općinama nego u gradovima.

Uz stopu prirodne promjene (Slika 9.), važan pokazatelj prirodnog kretanja, odnosno prije svega smjera bioreprodukcije, je vitalni indeks koji pokazuje broj živorođenih na 100 umrlih osoba, koji se 2021. godine spušta gotovo do 50. Te je godine, naime umrlo gotovo dvostruko više ljudi nego što je bilo živorođene djece. Iz Slike 10. je primjetno kako su županijske vrijednosti vitalnog indeksa bile za gotovo deset postotnih bodova niže u odnosu na prosjek RH, da je spomenuti pad zapravo trend koji je pogađao cijelu Hrvatsku, ali da je 2022. godine razlika između županijske vrijednosti i prosjeka RH smanjena.

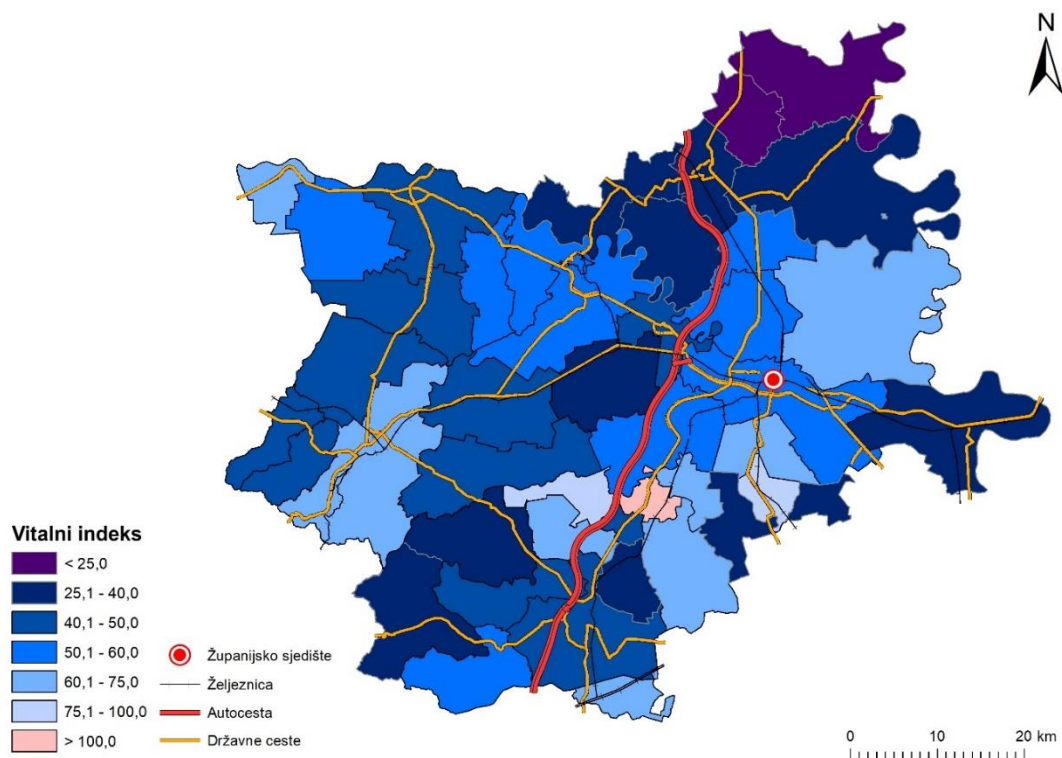

Slika 9. Stopa prirodne promjene Županije 2021. godine, po JLS
 Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.

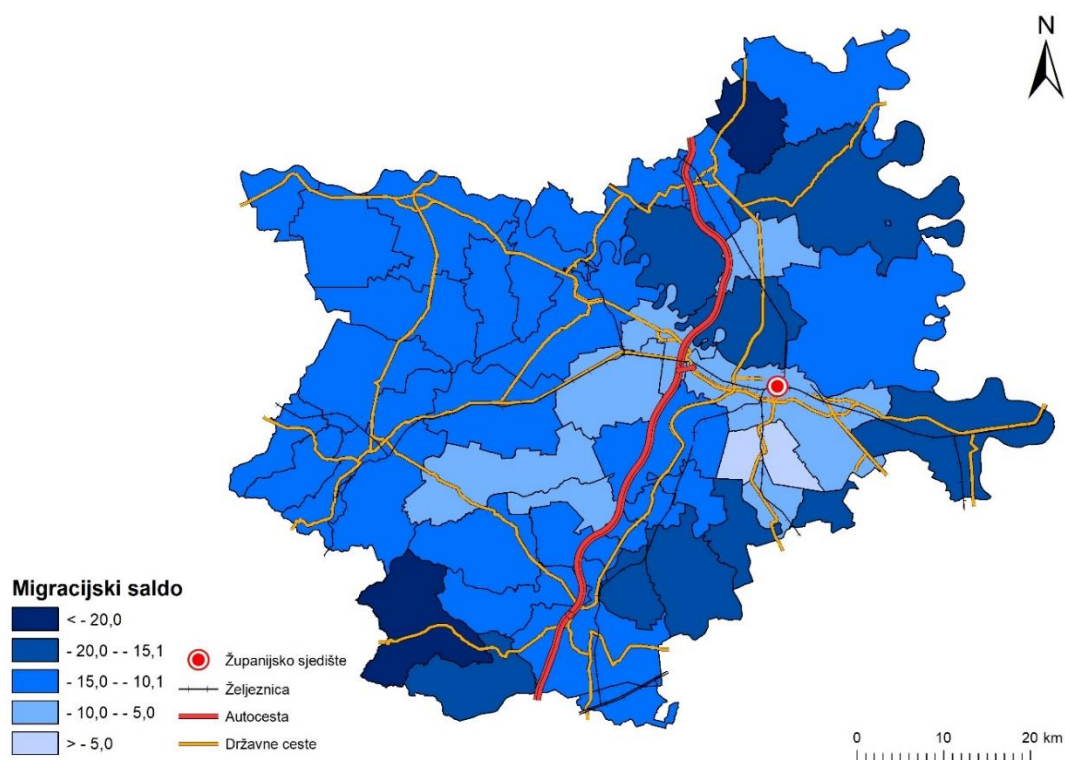

Slika 10. Vitalni indeks Županije i RH u razdoblju od 2013. do 2022. godine
 Izvor: DZS, 2014.-2023.b

Kao što je vidljivo na Slici 11., vitalni indeks uvelike varira na području Županije, pa je tako 2021. godine najviši bio u Općini Vuka (106,67), a najniži u Općini Popovac (20,45).

Slika 11. Vitalni indeks Županije 2021. godine, po JLS
Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b

Slika 12. Migracijski saldo Županije 2021. godine, po JLS
Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.

Na temelju podataka o ukupnoj i prirodnoj promjeni izračunat je migracijski saldo (Slika 12.). U svim JLS je bio negativan, najniži je na jugozapadu i sjeveroistoku Županije, a nešto bolji migracijski saldo imaju Osijek i općine u njegovoj blizini.

Na temelju podataka o prirodnoj promjeni i migracijama, definirani su tipovi općeg kretanja stanovništva koji omogućuju bolje razumijevanje dinamičkih značajki stanovništva u određenom razdoblju. Nažalost, sve JLS su u razdoblju od 2011.-2021. bile emigracijskog tipa E4, što znači da su svi gradovi i općine suočeni s izumiranjem stanovništva.

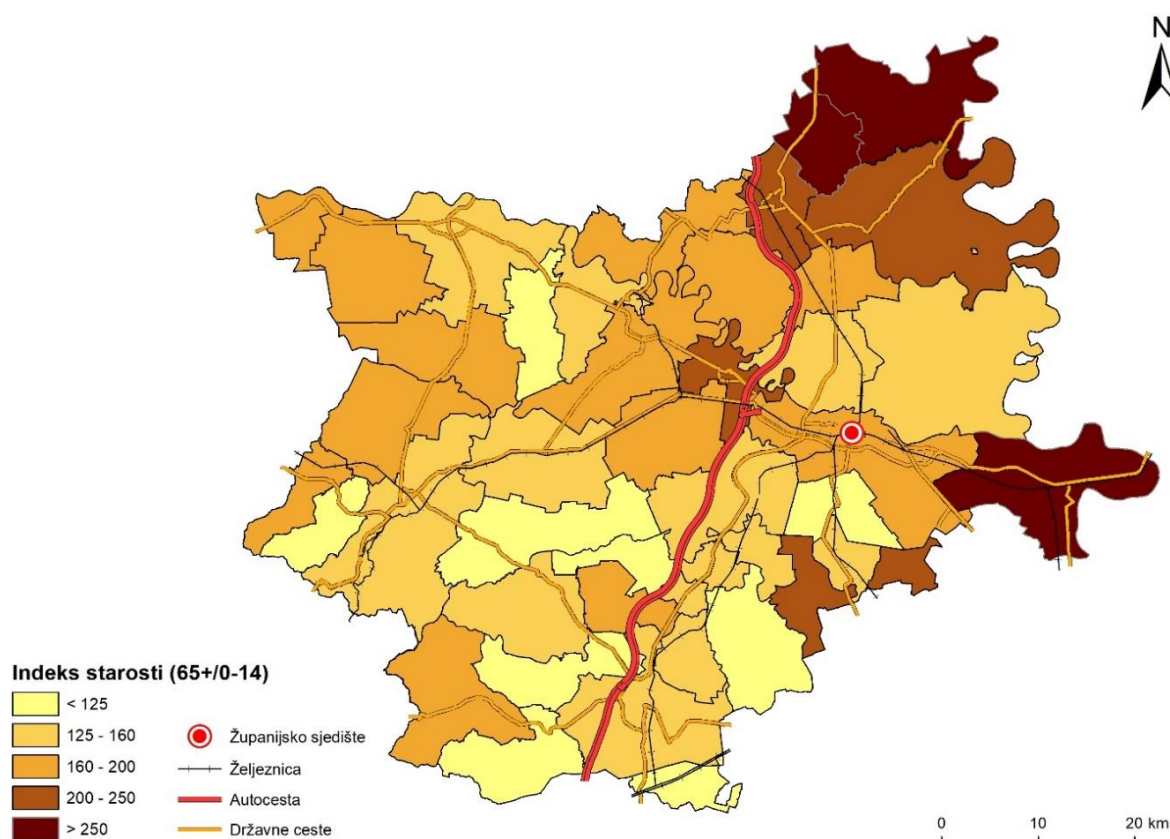
I.3.3.2. Biološki sastav stanovništva

Obzirom da iz sastava prema spolu i dobi proizlaze ključni kontingenti stanovništva za biološku reprodukciju i formiranje radne snage, njegova analiza je izrazito važna. Prema popisu 2021. godine, u Županiji je živjelo 51,86% žena i 48,14% muškaraca, s prosječnom dobi od 44 godine što je malo iznad prosjeka RH. U gradovima je stanovništvo malo mlađe u odnosu na općine, ali je zato indeks starosti (*odnos starog i mladog stanovništva*) malo veći, kao što je primjetno u Tablici 3. i Slici 13. Indeks starosti uvelike varira na području Županije. U Općini Antunovac indeks starosti iznosi 100,37, dok u Općini Draž iznosi čak 314,58, što znači da u njoj živi tri puta više starog u odnosu na mlado stanovništvo.

Tablica 3. Pokazatelji dobnog sastava stanovništva Županije i RH 2021. godine

Prostor	Dobna skupina - udjeli			Indeks starosti	Prosječna dob
	0-14	15-64	65+		
Gradovi	13,71	64,31	21,98	160,29	43,87
Općine	13,75	64,24	22,01	160,01	44,16
OBŽ	13,73	64,29	21,99	160,19	43,97
RH	14,27	63,28	22,45	157,35	43,84

Izvor: DZS, 2023.b

Slika 13. Indeks starosti stanovništva Županije, po JLS 2021. godine

Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.

Najvažniji pokazatelj sastava prema spolu je koeficijent feminiteta koji označava broj žena na sto muškaraca.

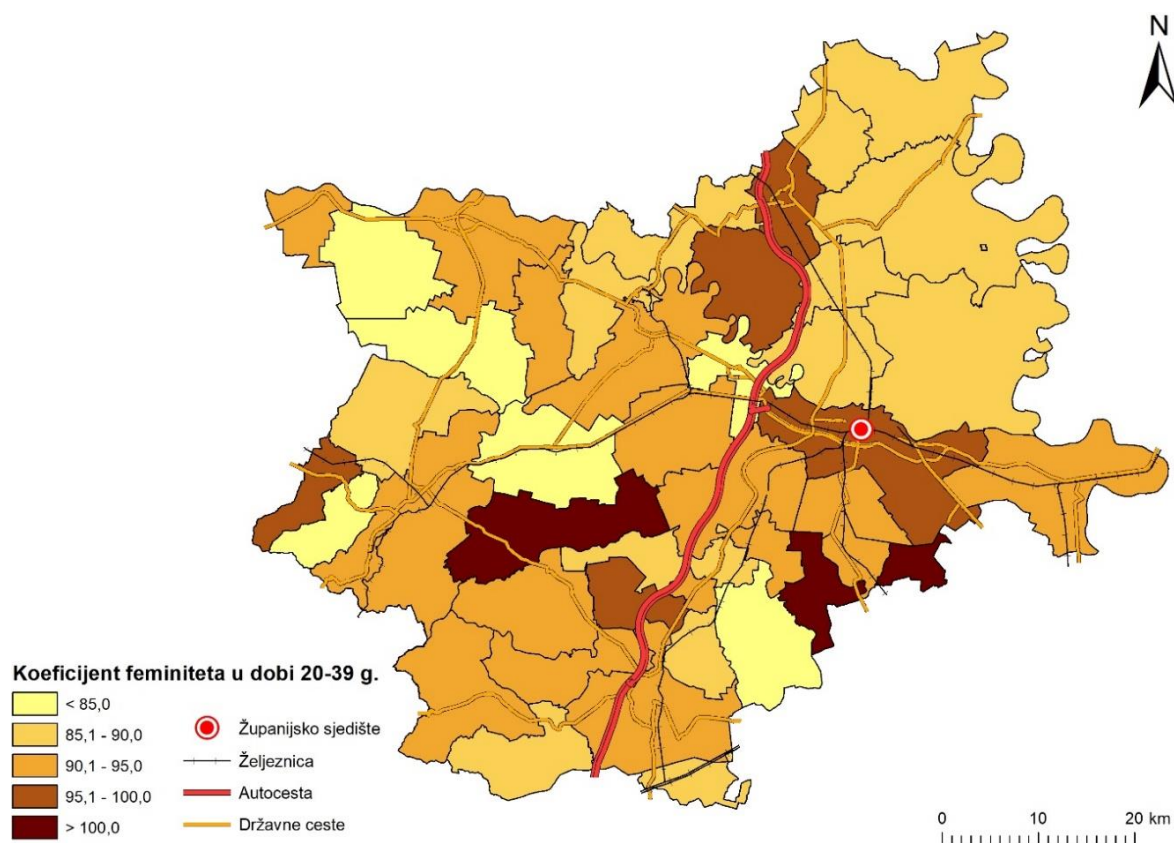
Prema popisu 2021. godine, koeficijent feminiteta Županije iznosio je 107,75, što je otprilike jednako kao i prosjek RH. U gradovima je za više od osam postotnih bodova viši u odnosu na općine, što se može objasniti time da žene emigriraju sa sela u gradove više od muškaraca.

Tablica 4. Pokazatelji sastava stanovništva prema spolu Županije 2021. godine

Prostor	M	Ž	Ukupno	Koeficijent feminiteta
Gradovi	80.093	88.760	168.853	110,82
Općine	44.108	45.065	89.173	102,17
OBŽ	124.201	133.825	258.026	107,75
RH	1.865.129	2.006.704	3.871.833	107,59

Izvor: DZS, 2023.b

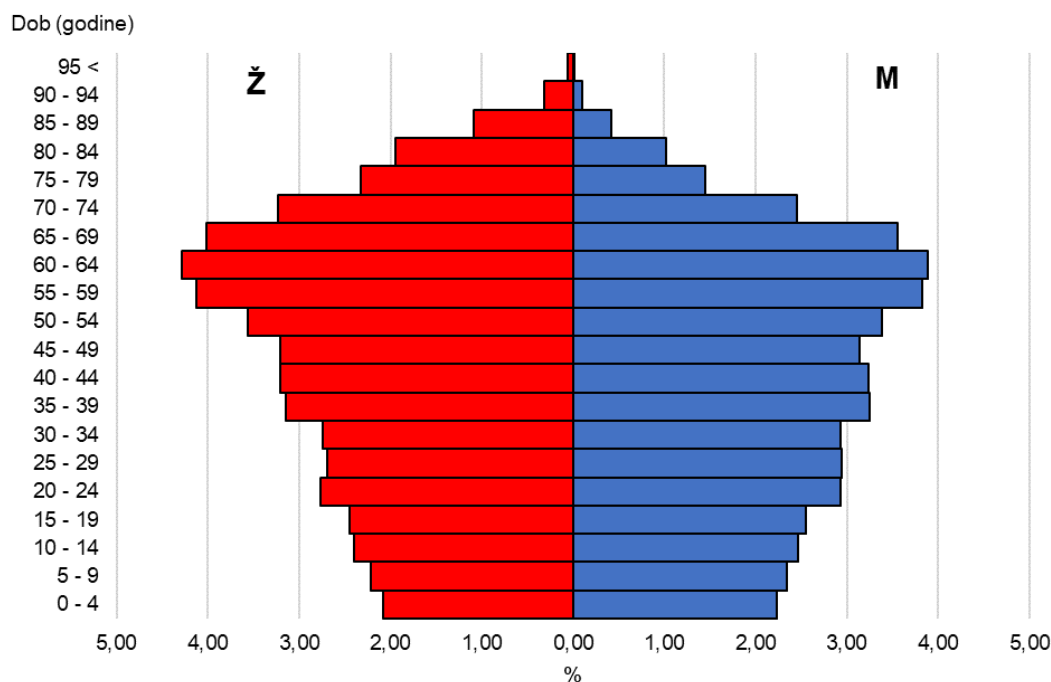
Osim općeg koeficijenta feminiteta, izrazito je važno izračunati koeficijent feminiteta u dobi 20-39 godina, obzirom da je upravo to ključna dobna skupina za bioreprodukciju stanovništva. Prethodno navedena poveznica između razvijenosti područja i visine koeficijenta feminiteta može se primijetiti na Slici 14. obzirom da najniže koeficijente feminiteta imaju općine, dok gradovi bilježe osrednje koeficijente feminiteta.

Slika 14. Koeficijent feminiteta u dobi 20-39 godina po naseljima Županije 2021. godine

Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.

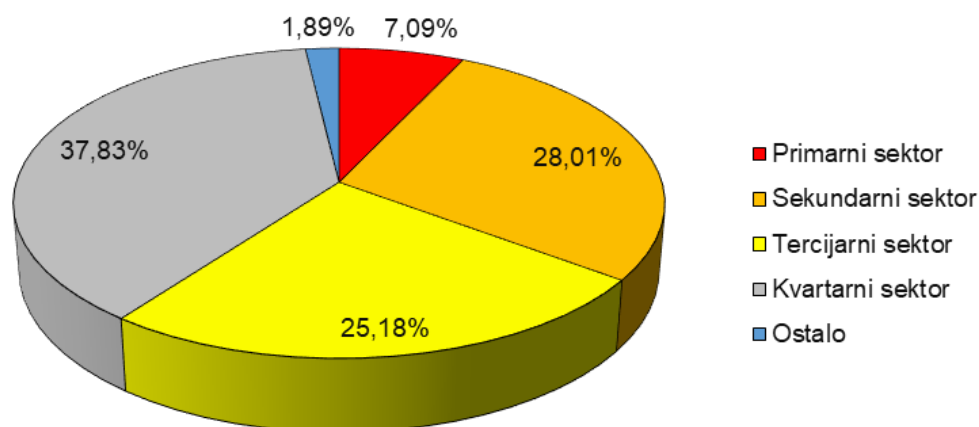
Na temelju svega prikazanog, proizlazi da stanovništvo Županije pripada tipu starog ili kontraktivnog stanovništva, što prikazuje i dobno-spolna piramida na Slici 15.

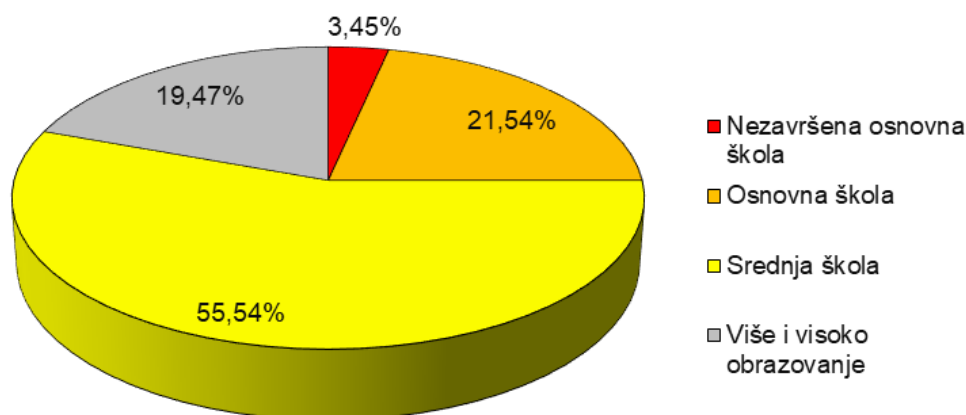
Slika 15. Dobno-spolna piramida stanovništva Županije 2021. godine
Izvor: DZS, 2023.b

I.3.3.3. Društveno-gospodarski sastav

Društveno-gospodarski sastav podrazumijeva obrazovni sastav te sastav prema aktivnosti, djelatnosti i zanimanju. U vezi s fiziološkim mogućnostima i drugim čimbenicima, stanovništvo se dijeli na gospodarski aktivno i neaktivno. Prema podacima HZZ-a, Županija je 2022. godine imala 164.656 radno sposobnog stanovništva, što je u odnosu na 2018. godinu pad za 12,1%, no zato je stopa nezaposlenosti 2022. godine iznosila 13,9%, što je u odnosu na 2018. godinu pad za gotovo jednu četvrtinu.

Slika 16. Zaposleni Županije prema sektorima djelatnosti u ožujku 2022. godine
Izvor: DZS, 2023.d

Slika 17. Obrazovni sastav Županije 2021. godine
Izvor: DZS, 2023.c

I.4. Županija u okviru prostornoga uređenja države

Na državnom nivou prostor Županije razmatran je kroz Strategiju RH koju je Hrvatski Sabor, temeljem Zakona donio 13. listopada 2017. godine. Strategija RH je temeljni državni dokument za usmjeravanje razvoja u prostoru. Ona određuje dugoročne zadatke prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju njihovih razvojnih mjera u prostoru. Prostorni planovi donose se na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini u skladu sa Strategijom RH. Prostorni planovi državne razine su Državni plan prostornog razvoja, Prostorni plan isključivog gospodarskog pojasa RH, prostorni plan nacionalnog parka, parka prirode i drugi prostorni planovi područja posebnih obilježja te urbanistički plan izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu državnog značaja. Do donošenja Državnog plana prostornog razvoja na snazi ostaje Program prostornog uređenja RH ("Narodne novine" broj 50/99. i 84/13. - u daljnjem tekstu: Program RH).

U međunarodnom kontekstu Strategija RH je izrađena u skladu sa Strategijom EU za Dunavsku regiju, odnosno Strategijom EU za Jadransko-jonsku regiju (regije obuhvaćaju područje bivše SFRJ).

Strategija RH i Program RH u promatranom razdoblju za koje se izrađuje ovo Izvješće OBŽ nisu mijenjani, što znači da sve konstatacije iz prethodnog Izvješća o stanju u prostoru Županije o statusu Županije u njihovom kontekstu odnosno u kontekstu prostornog planiranja državne razine, do donošenja Državnog plana prostornog razvoja, ostaju nepromijenjene.

I.4.1. Prostorni plan Parka prirode "Kopački rit"

Hrvatski sabor je 17. veljače 2006. godine donio Odluku o donošenju Prostornog plana Parka prirode "Kopački rit" ("Narodne novine" broj 24/06. - u daljnjem tekstu: PPPP), kao prostornog plana područja posebnih obilježja koji se obavezno donosi za nacionalni park te park prirode. PPPP u cijelosti se nalazi na području Županije i to u općinama Bilje i Kneževi Vinogradi te malim dijelom u Gradu Osijeku. Osim namjene površina, PPPP planira infrastrukturu neophodnu za područje, a uvjetovana je uvažavanjem prostora i svih mjera zaštite prirode. Utvrđena su i područja gradnje te evidentirane ostale izgrađene strukture.

I.4.2. Prostorni plan Osječko-baranjske županije

Prostorni plan Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: PPOBŽ) je osnovni prostorni plan područja, usvojen je 2002. godine te mijenjan pet puta ("Županijski glasnik" broj 1/02., 4/10., 3/16., 5/16., 5/20., 1/21. i 16/22.). U promatranom razdoblju izrađene su i donesene tri izmjene i dopune PPOBŽ. Poslije svakih od navedenih izmjena i dopuna izrađen je i objavljen pročišćeni tekst odredbi za provedbu i grafičkog dijela PPOBŽ.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II.1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina Županije

II.1.1. Građevinska područja

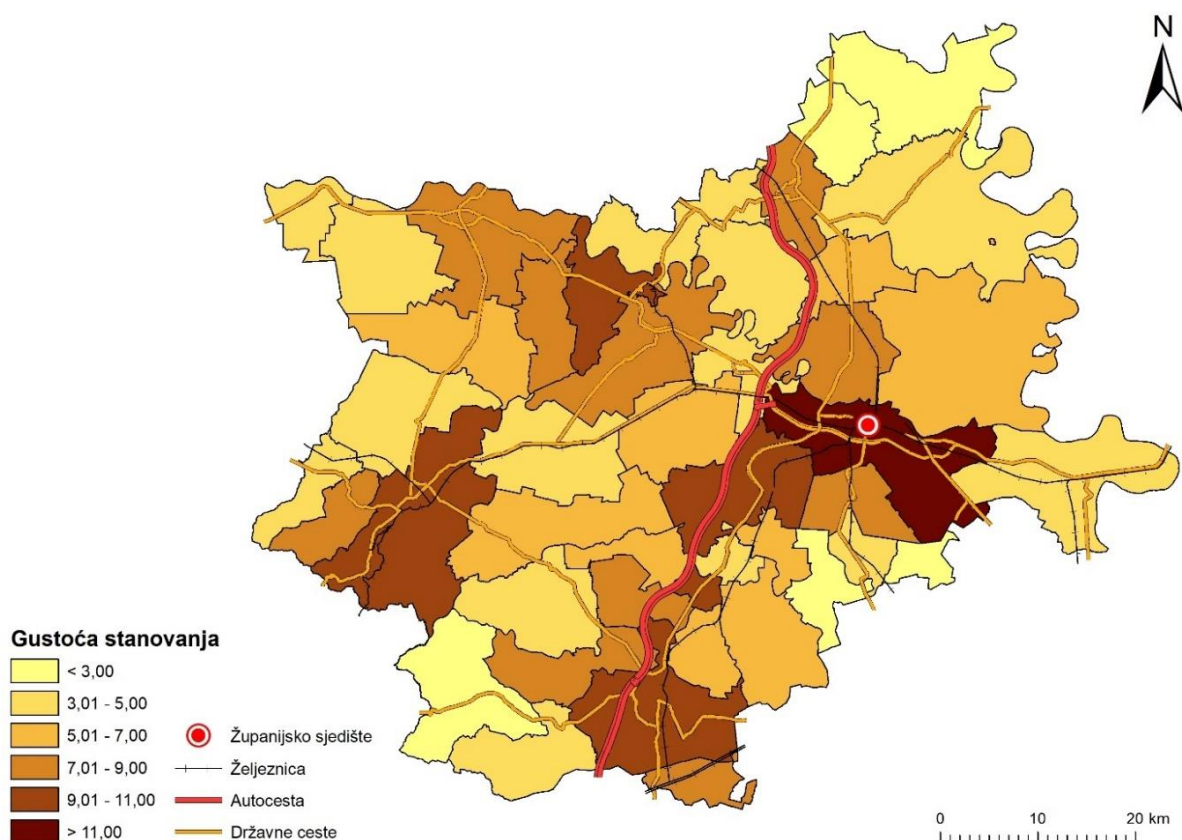
Korištenje prostora iskazuje se kroz prostorne planove, između ostaloga, brojčanim prostornim pokazateljima. Jedan od njih je gustoća stanovanja, koja predstavlja odnos broja stanovnika i površine građevinskih područja naselja unutar obuhvata prostornog plana, a za aktualno stanovništvo Županije dana je u Tablici 5. ovog Izvješća.

Tablica 5. Gustoća stanovanja po JLS

Osječko-baranjska županija	Površina građevinskog područja naselja (ha)		Broj stanovnika		Gustoća stanovanja (stanovnika/ha)	
	2018.	2021.	Procjena kraj 2018.	2021.	2018.	2021.
1	2	3	4	5	6	7
Gradovi						
Beli Manastir	1.086,06	1.084,32	8.374	7.973	7,71	7,35
Belišće	856,57	861,46	9.641	8.884	11,26	10,31
Donji Miholjac	1.137,28	1.138,15	8.535	8.031	7,50	7,06
Đakovo	2.184,20	2.253,10	25.412	23.577	11,63	10,46
Našice	1.480,57	1.480,57	15.375	14.291	10,38	9,65
Osijek	4.752,10	4.752,10	101.911	96.313	21,45	20,27
Valpovo	1.211,90	1.235,70	10.474	9.784	8,64	7,92
Ukupno gradovi	12.708,68	12.805,40	179.722	168.853	14,14	13,19
Općine						
Antunovac	417,38	417,38	3.550	3.411	8,51	8,17
Bilje	690,03	690,03	4.871	4.772	7,06	6,92
Bizovac	619,31	620,94	4.017	3.733	6,49	6,01
Čeminac	465,58	465,58	2.524	2.484	5,42	5,34
Čepin	1.012,24	1.013,72	10.282	9.665	10,16	9,53
Darda	678,96	679,53	5.976	5.427	8,80	7,99
Donja Motičina	184,83	184,83	1.433	1.334	7,75	7,22
Draž	1.062,21	1.062,21	2.065	1.949	1,94	1,83
Drenje	473,75	473,75	2.274	2.126	4,80	4,49
Đurđenovac	1.224,63	1.224,63	5.735	5.332	4,68	4,35
Erdut	1.727,47	1.727,83	5.817	5.436	3,37	3,15
Ernestinovo	419,02	425,14	1.908	1.948	4,55	4,58
Feričanci	370,49	382,88	1.847	1.725	4,99	4,51
Gorjani	155,62	155,64	1.405	1.246	9,03	8,01
Jagodnjak	471,87	471,71	1.679	1.500	3,56	3,18
Kneževi Vinogradi	891,37	888,44	3.724	3.357	4,18	3,78
Koška	692,70	692,70	3.436	3.169	4,96	4,57
Levanjska Varoš	364,55	369,76	1.004	767	2,75	2,07
Magadenovac	284,10	284,10	1.706	1.579	6,00	5,56
Marijanci	261,64	261,64	2.114	1.951	8,08	7,46
Petlovac	524,16	524,16	1.931	1.874	3,68	3,58
Petrijevci	508,87	508,87	2.649	2.485	5,21	4,88
Podgorač	440,50	440,50	2.563	2.455	5,82	5,57
Podravska Moslavina	197,67	197,67	994	954	5,03	4,83
Popovac	639,30	639,41	1.491	1.446	2,33	2,26
Punitovci	226,14	239,94	1.618	1.562	7,15	6,51
Satnica Đakovačka	241,05	241,05	1.926	1.775	7,99	7,36
Semeljci	527,50	527,50	3.873	3.558	7,34	6,75
Strizivojna	314,14	313,72	2.236	2.207	7,12	7,03
Šodolovci	438,95	436,28	1.310	1.217	2,98	2,79

Trnava	355,99	355,99	1.348	1.251	3,79	3,51
Viljevo	356,30	336,30	1.772	1.626	4,97	4,83
Viškovci	223,20	223,20	1.653	1.496	7,41	6,70
Vladislavci	278,67	278,67	1.598	1.552	5,73	5,57
Vuka	211,38	209,70	1.004	984	4,75	4,69
Ukupno općine:	17.951,57	17.965,40	95.333	89.353	5,31	4,97
Ukupno Županija:	30.660,25	30.770,80	275.055	258.206	8,97	8,39

Izvor podataka: kolone 2-3 PPUO/G, 4 Procjena stanovništva prema spolu, po gradovima općinama, 31.12.2018. DZS, 5 DZS, 2023.b

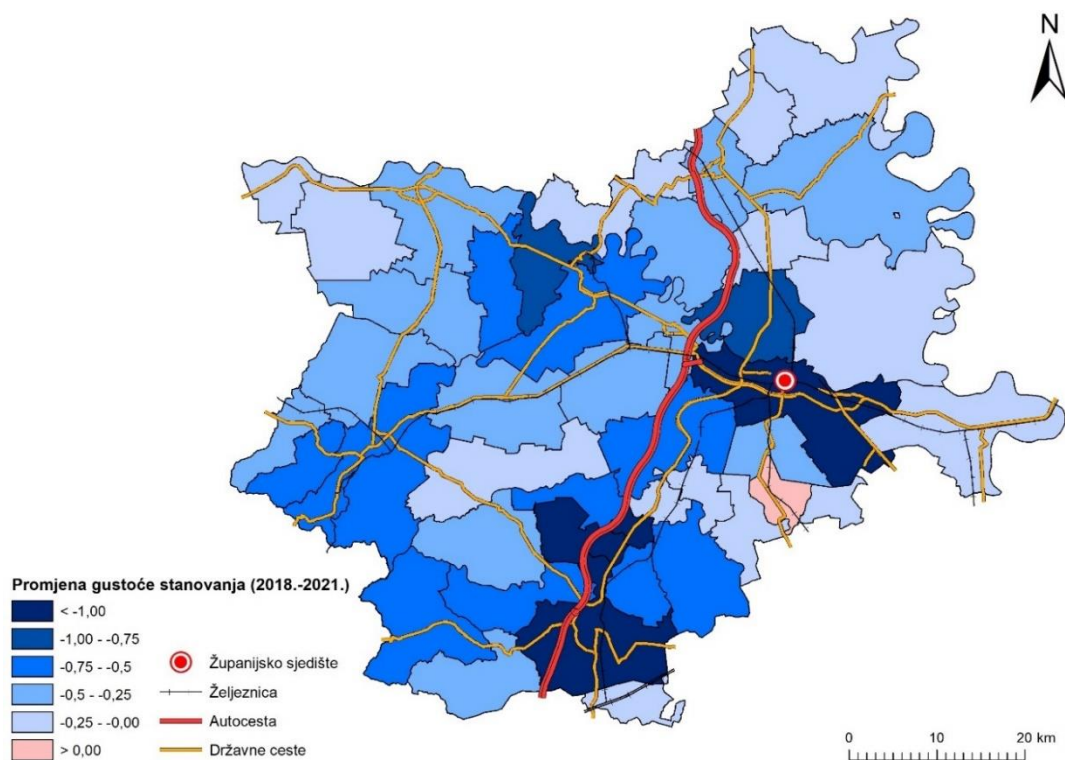

Slika 18. Gustoća stanovanja Županije, po JLS 2021. godine
Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.; PPUO/G

U Tablici 5. i Slikama 18. i 19. koje ju slijede pokazana je gustoća stanovanja u odnosu na prethodno promatrano razdoblje. U prethodnom Izvješću o stanju u prostoru Županije gustoća stanovanja izražena je u odnosu na broj stanovnika prema procjeni DZS-a 31.12.2018. godine, dok se u ovom koriste službeni konačni podaci Popisa 2021. godine. Podaci o površinama građevinskih područja naselja preuzeti su iz PPUO/G.

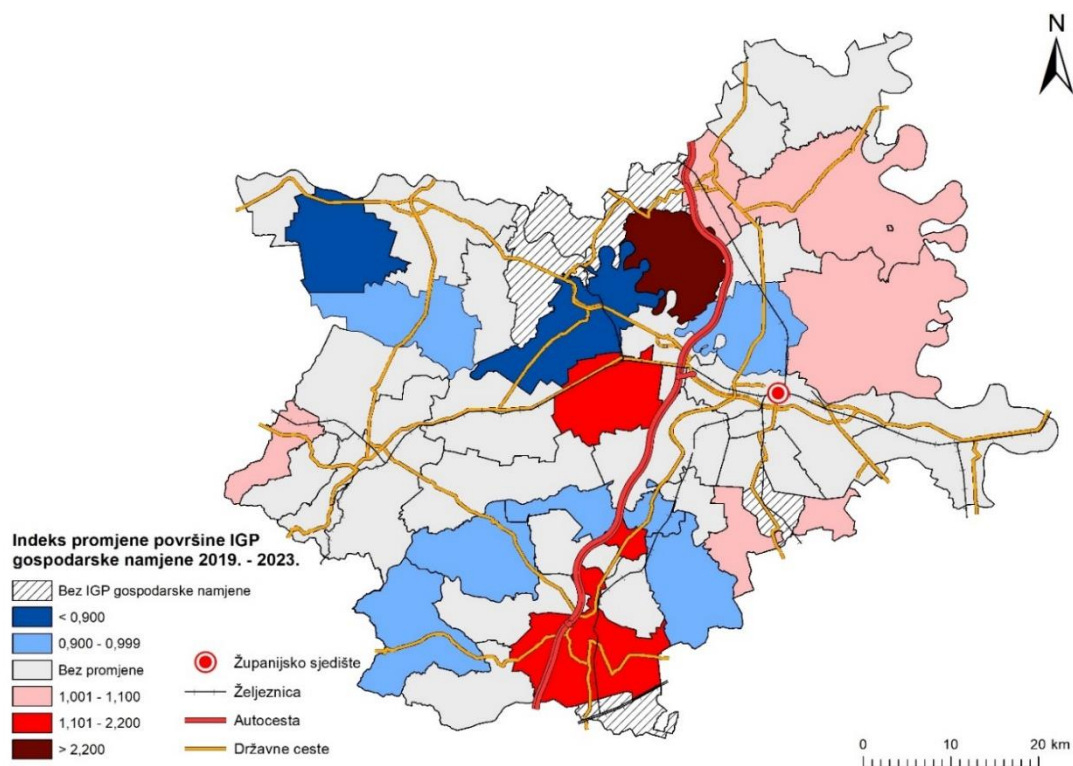
Prisutna povećanja građevinskih područja koja se uočavaju u Tablici 5. najčešće su povećanje građevinskog područja naselja za specifične namjene što je u određenim slučajevima prihvatljivo s gospodarskog aspekta. Iako se na taj način smanjuje statistička gustoća u naselju, to ne utječe na površine naselja namijenjenih stanovanju.

Na Slici 19. primjetno je blago povećanje gustoće stanovanja u Općini Ernestinovo, što je rezultat blagog povećanja broja stanovnika. Sve ostale JLS bilježe pad gustoće stanovanja.

Slika 19. Promjena gustoće stanovanja Županije 2018.-2021. godine, po JLS
 Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b; OSM, 2023.; PPUO/G

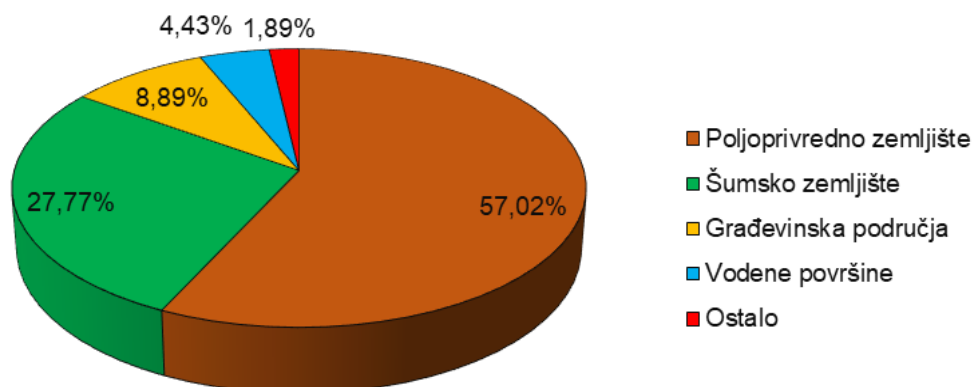
Ukupna površina izdvojenog građevinskog područja (u daljnjem tekstu IGP), gospodarske namjene u Županiji je 2018. godine iznosila 1.406,02 ha, a 2023. godine 1.393,44 ha. Indeks promjena površina IGP gospodarske namjene po JLS prikazan je na Slici 20. Pri obradi nisu uzete u obzir površine gospodarske namjene u građevinskim područjima naselja.

Slika 20. Promjene površine IGP gospodarske namjene Županije, po JLS u razdoblju 2019.-2023. godine
 Izvor: DGU, 2023.; OSM, 2023.; PPUO/G

II.1.2. Poljoprivredne površine

Poljoprivredne površine osobito vrijednog i vrijednog obradivog tla su najzastupljenija kategorija u prostoru Županije s 57%, što predstavlja potencijal za bavljenje poljodjelstvom.

Slika 21. Raspodjela površina u Županiji prema PPOBŽ i PPUO/G
Izvor: PPOBŽ; PPUO/G

Kako bi se poljoprivredne površine što bolje iskoristile potrebno je razvijati i graditi sustave navodnjavanja kao jedne od najvažnijih agrotehničkih mjera u poljoprivredi kojom se nadoknađuje nedostatak vode u tlu. Izgradnjom sustava navodnjavanja stabilizira se poljoprivredna proizvodnja, umanjuju štete od suše, povećavaju prinosi i omogućava uvođenje dohodovnijih kultura.

Na području Županije, uz 6 postojećih sustava navodnjavanja (Baranja, Puškaš, Poljoprivredni institut Osijek, Mala šuma - Veliki vrt, Budimci - Krndija, Gat), planirano je još 9 sustava.

Planirani sustavi navodnjavanja su:

- SN Karašica, podsustav Miholjac - Viljevo
- SN Karašica, podsustav Miholjački Poreč
- SN Karašica, podsustav Kapelna
- SN Koška
- SN Ovčara - Čepin
- SN Marijanci
- SN Petrijevi
- SN Dravski rit
- SN Dalj.

Postojeći dio sustava Gat ide u sanaciju, a započeta je i gradnja proširenja sustava navodnjavanja Gat.

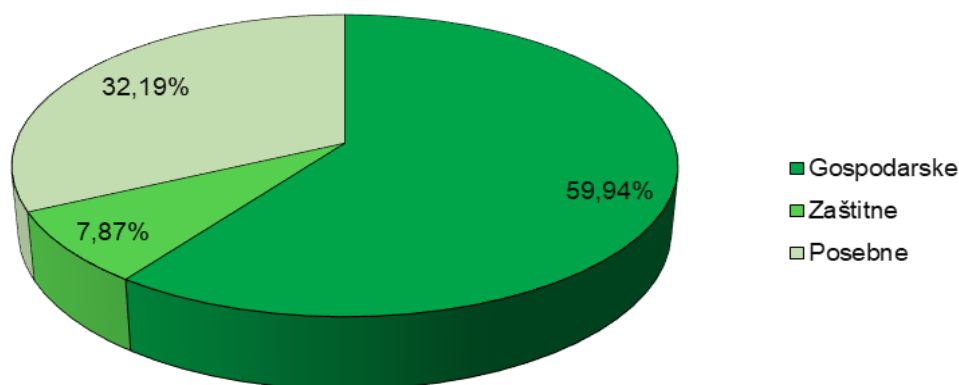
Završavanjem procesa razminiranja na području Županije omogućeno je sigurno i neometano korištenje svih poljoprivrednih površina. Njihovo ponovno aktiviranje otvara mogućnosti ekološke proizvodnje, jer se radi o površinama koje dvadeset i više godina nisu obrađivane, odnosno nisu tretirane niti pesticidima niti umjetnim gnojivima te kao takve predstavljaju velik potencijal.

U proteklom razdoblju nastavljena je praksa izgradnje poljoprivrednih građevina, omogućena kroz prostorne planove, izvan granica građevinskih područja. Premda dobrodošla u svrhu unaprjeđivanja poljoprivredne proizvodnje, ovakva izgradnja smanjuje i usitnjava obradive površine te je stoga potrebno detaljnije planiranje izgradnje izvan granica građevinskih područja, kako bi se racionaliziralo zauzimanje poljoprivrednih površina, poboljšala iskorištenost i spriječilo izgradnju građevina koje tijekom korištenja ne mogu opravdati svoju svrhu.

II.1.3. Šume

Županija je s gotovo 28% prostora pokrivenog šumama ispod državnog prosjeka. Unatoč tome šume kao jedan od prirodno obnovljivih resursa predstavljaju veliki ekološki i ekonomski potencijal kojim je neophodno gospodariti na postavkama održivosti. Šumama se gospodari na način propisan Zakonom o šumama ("Narodne novine" broj 68/18., 115/18., 98/19., 32/20., 145/20. i 101/23.). U prostornim planovima ih se štiti adekvatno propisanim mjerama zaštite.

Prema podacima iz PPUO/G trenutno je na području Županije 115.209,96 ha pokriveno šumama, što je za 132,33 ha više od podatka iz prethodnog Izvješća. Od ukupne površine pod šumama Hrvatske šume gospodare sa 71.394,27 ha (61,97%) šuma (prema podacima dobivenim od Hrvatskih šuma), a ostalo su šume u privatnom vlasništvu. Od ukupne površine šuma kojima gospodare Hrvatske šume 42.796,05 ha (59,94%) su gospodarske šume, 5.615,84 ha (7,87%) su zaštitne šume, a 22.982,38 ha (32,19%) šume posebne namjene (Slika 22.).

Slika 22. Raspodjela šuma u Županiji
Izvor: Hrvatske šume, 2023.

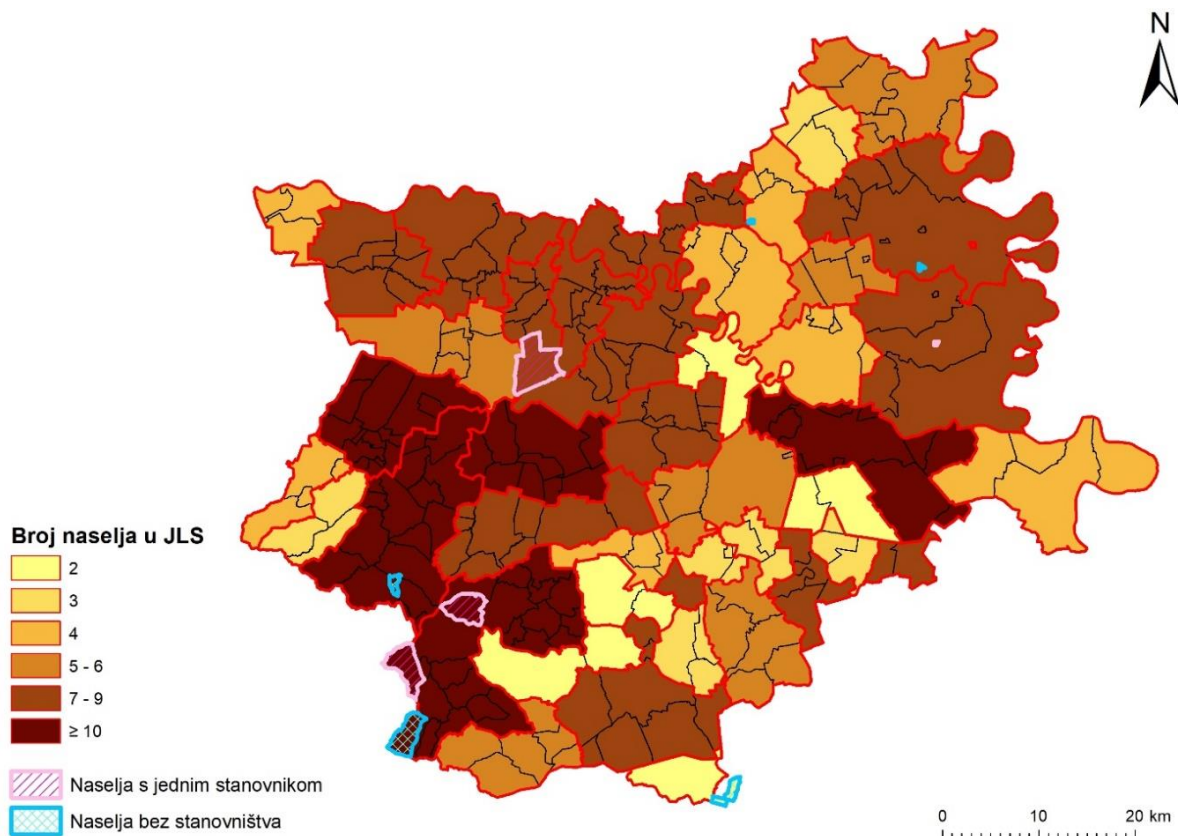
II.1.4. Vode

Prostor Županije obiluje vodama, čiji udio u površini Županije iznosi 4,43%. Najvažniji prirodni vodotoci su rijeke Dunav i Drava, sa svojim južnim i zapadnim pritocima. Iz tog razloga Županija pretežitom površinom pripada vodnim područjima slivova Drave i Dunava, a manjim dijelom vodnom području sliva Save. Područje Županije pokrivaju četiri slivna područja: slivno područje "Vuka", slivno područje "Karašica-Vučica", slivno područje "Baranja" i slivno područje "Biđ-Bosut".

Na području Županije nalazi se 512,19 km prirodnih vodotoka (rijeke i potoci) i 8.209,31 km kanala.

II.2. Sustav naselja

Od 263 naselja na području Županije njih 67 (25,5%) nalazi se u gradovima, a 196 naselja (74,5%) u općinama. Najviše naselja nalazi se na području Grada Našica (19), a najmanje na područjima općina Antunovac, Gorjani, Petrijevci, Satnica Đakovačka i Strizivojna, samo po 2. Broj naselja u pojedinim JLS prikazan je na Slici 23.

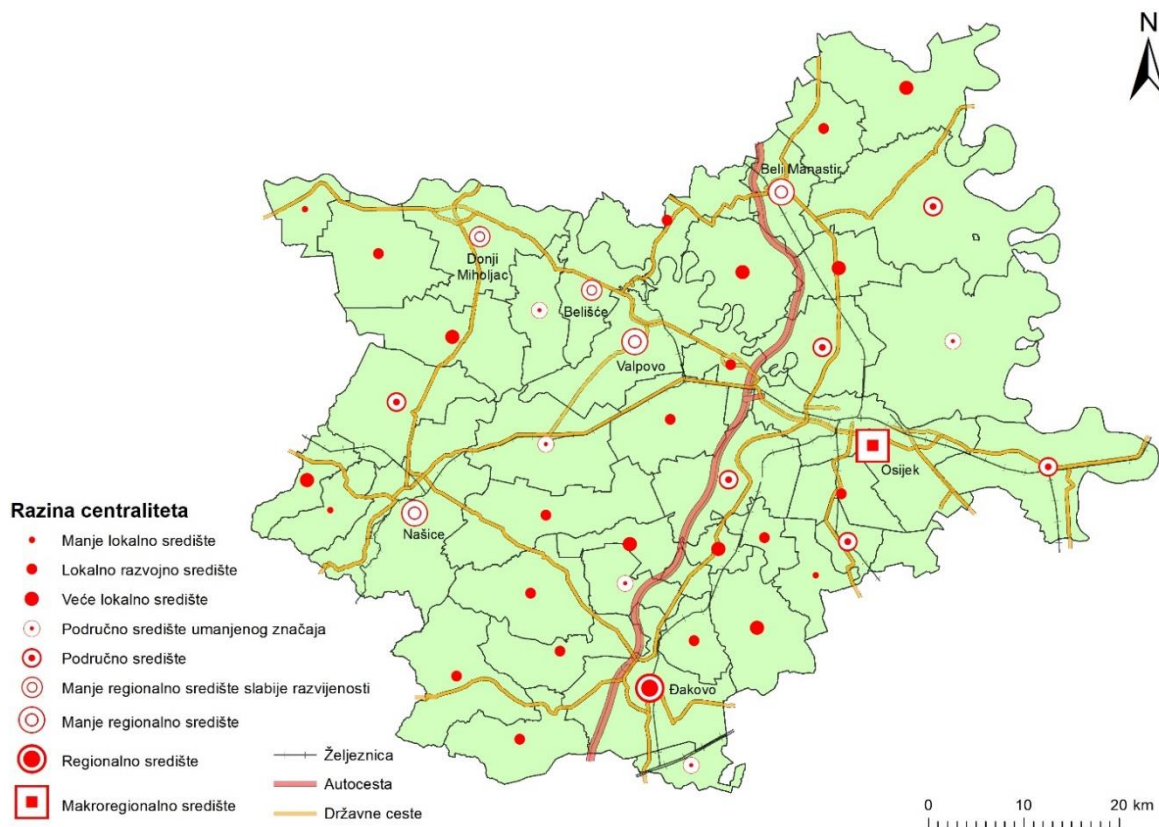

Slika 23. Broj naselja po JLS i naselja bez i s jednim stanovnikom
 Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.b

Još od 2006. godine kada je stupio na snagu Zakon o područjima, u Županiji su evidentirana 262 naselja. Međutim, prema registru prostornih jedinica (u nastavku RPJ), koju vodi DGU, odnosno prema digitalnom katastru u nadležnosti istog tijela, na području Županije nalaze se 263 naselja. Nesrazmjer se uočava na području Općine Đurđenovac, gdje se prema Zakonu o područjima nalazi 9 naselja, a prema RPJ ih je 10. U naznačenom Zakonu o područjima izostavljeno je naselje Krčevina te bi bilo potrebno izjednačiti Zakon o područjima i registre koji ga prate.

Gledano u cjelini, mala naselja do 500 stanovnika pretežno su smještena u zapadnom dijelu Županije, naselja od 501-1000 stanovnika su ravnomjerno raspoređena, a naselja s više od 2000 stanovnika koncentrirana su oko gradskih naselja. Koncentracijom stanovništva, gospodarske moći i društvenih aktivnosti gradovi su težišta cjelokupnog razvitka Županije. Broj stanovnika po JLS prikazana je ranije na Slici 4. iz koje je vidljivo da je stanovništvo pretežito koncentrirano u gradovima kao centrima ekonomske moći, što ponovno akcentira potrebu poticanja demografske obnove ruralnih područja.

Za izradu ovog izvješća analizirane su središnje funkcije gradova i općina, u odnosu na prethodno Izvješće o stanju u prostoru Županije. Jedan od glavnih razloga promijenjene metodologije jest rastuća tendencija gubitka sadržaja društvenih funkcija gravitacijskog centraliteta, kao što su financijsko poslovanje, obrazovne ustanove, pošta, zdravstvene ustanove i sl., te je stoga i broj naselja koja bi se mogla kategorizirati manji. Tehnološkim napretkom omogućena je realizacija takvih usluga i potreba na daljinu, te se ono može smatrati važnim uzrokom gubitka određenih funkcija u cijeloj Županiji.

Slika 24. Središnje funkcije gradova i općina
Izvor: DGU, 2023.; DZS, 2023.

U odnosu na prethodnu analizu središnjih funkcija primjetan je značajan pad centraliteta, čak i usprkos promjeni metodologije s naselja na gradove i općine. Županija i dalje ima jedno makroregionalno razvojno središte (Osijek), jedno regionalno razvojno središte (Đakovo) i tri manja regionalna središta (Beli Manastir, Našice i Valpovo), dok je broj manjih regionalno središta slabije razvijenosti pao s pet na dva (Belišće i Donji Miholjac). Općine Čepin, Darda i Đurđenovac, čija su sjedišta prije bila manja regionalna središta slabije razvijenosti, danas su zajedno s općinama Erdut, Ernestinovo i Kneževi Vinogradi područna središta. Općina Ernestinovo je promjenom metodologije dobila viši stupanj centraliteta, obzirom da je po prethodnoj analizi naselje Ernestinovo bilo područno središte umanjenog značaja. 5 je područnih središta umanjenog značaja (općine Bilje, Gorjani, Koška, Marijanci i Strizivojna), 8 je većih lokalnih središta (općine Čeminac, Draž, Feričanci, Jagodnjak, Magadenovac, Punitovci, Semeljci i Vuka), 13 lokalnih razvojnih središta (općine Antunovac, Bizovac, Drenje, Levanjska Varoš, Petlovac, Petrijevci, Podgorač, Popovac, Satnica Đakovača, Trnava, Viljevo, Viškovci i Vladislavci), a općine Donja Motičina, Podravska Moslavina i Šodolovci imaju tako malen broj funkcija da je njihov stupanj centraliteta onaj manjeg lokalnog središta.

Na Slici 24. je primjetno da je prostorni raspored gradova i općina sa središnjim funkcijama dobar, obzirom da se u svakom dijelu Županije nalazi grad koji sa svojim funkcijama može opskrbljivati svoje lokalno područje. Na jugu je to Đakovo, u Baranji Beli Manastir, na zapadu Našice, na sjeveru Belišće, Donji Miholjac i Valpovo, a na istoku Osijek.

II.3. Gospodarske djelatnosti

U proteklom petogodišnjem razdoblju vidljiv je rast većine gospodarskih pokazatelja poslovanja gospodarstva Županije.

U 2019. i 2020. godini poslovanje gospodarstva u Hrvatskoj i cijelom svijetu pa tako i u Županiji bilo je pogođeno korona krizom. U početku korona krize dogodio se snažan pad gospodarskih aktivnosti, ali je isti bio relativno kratkotrajan, nakon čega je nastupio postepeni oporavak. Pri tome su neke djelatnosti pogođene više, a druge manje, dok se kod nekih kriza gotovo nije ni osjetila.

Pandemija nije imala bitniji utjecaj na poljoprivredu kod proizvođača koji se bave biljnom proizvodnjom. Problemi su nastali u stočarskoj proizvodnji zbog smanjenja potrošnje mesa tijekom ljetnih mjeseci uslijed znatno manjeg broja inozemnih turista u RH. Štete su imali i proizvođači vina iz istih razloga. Industrija je također bila pogođena zbog smanjenih narudžbi i otežane nabave sirovina. I građevinski sektor je trpio zbog otežane nabave građevinskog materijala te zbog ograničenja kretanja radnika koji nisu mogli doći na posao, pa je došlo i do zatvaranja pojedinih gradilišta. Sektor prometa je među djelatnostima koje su bile najviše pogođene korona krizom. U turizmu krizom su pogođene sve grane djelatnosti: smještaj, ugostiteljske djelatnosti, putničke agencije, međunarodna riječna krstarenja. Štetu je pretrpjela i trgovina, posebno trgovina odjeće, obuće i kućnih potrepština.

Na dio IT sektora i kemijsku industriju utjecaj pandemije je bio neznatan. Nakon početnog perioda prilagodbe, u tim sektorima dolazi do porasta poslovanja. IT tvrtke, zbog svog specifičnog načina poslovanja, brzo su se prilagodile nastalim okolnostima i poslovanju na daljinu te su kontinuirano bilježile porast prihoda. Kemijska industrija je u jeku korona krize, zbog velike potražnje dezinficijensa, prilagodila svoje poslovne procese i proizvodni program, kako bi u cijelosti mogla odgovoriti zahtjevima povećane potražnje.

Tablica 6. Financijski pokazatelji za Županiju 2018. - 2022. godine (Iznosi u milijunima kn; prosječne plaće u kn)

OBŽ	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Indeks 2022./2021.	Indeks 2022./2018.
Broj poduzetnika	5.551	5.787	5.862	6.134	6.421	104,7	115,7
Broj zaposlenih na bazi sata rada	41.473	42.786	44.767	43.413	44.788	103,2	108,0
Ukupni prihodi	28.567	28.144	28.593	33.511	39.818	118,8	139,4
Ukupni rashodi	27.278	27.358	27.055	31.368	36.973	117,9	135,5
Konsolidirani financijski rezultat	1.081	528	1.280	1.833	2.404	131,2	222,4
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	4.756	4.817	5.072	5.361	5.788	108,0	121,7
Prihodi od prodaje u inozemstvu	6.007	5.556	5.672	6.711	8.210	122,3	136,7
Uvoz	3.546	3.649	3.856	4.697	6.399	136,2	180,5
Trgovinski saldo	2.461	1.907	1.816	2.014	1.811	89,9	73,6
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	966	852	974	961	1.420	147,8	147,0

Izvor: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja; Obrada: HGK Županijska komora Osijek

U promatranom razdoblju, evidentan je rast broja poduzetnika i broja zaposlenih, izuzev 2021. godine u kojoj je zabilježen blagi pad broja zaposlenih u odnosu na 2020. godinu. Važno je napomenuti da je u razdoblju 2018. - 2022. primjetan pozitivan pomak gotovo svih financijskih pokazatelja. (Tablica 6.)

Tablica 7. Pokazatelji zaposlenosti Županije 2018. - 2022. godine

OBŽ	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Indeks 2022./2021.	Indeks 2022./2018.
Radno sposobno stanovništvo	187.332	182.464	178.063	175.141	164.656	94,0	87,9
Prosječan broj nezaposlenih	19.113	16.193	17.369	16.043	14.597	91,0	76,4
Stopa nezaposlenosti	18,1	15,5	16,4	15,1	13,9	92,1	76,8
Stopa zapošljavanja	38,0	37,5	37,7	41,2	38,7	93,9	101,8

Izvor: HZZ PU Osijek, Statistički godišnjak; Obrada: HGK Županijska komora Osijek

U promatranom razdoblju prisutno je kontinuirano povećanje plaća. Prosječna plaća u RH 2022. godine bila je 6.973 kune, što je oko 17% više od prosječne plaće u Županiji.

Što se tiče financijskih pokazatelja poslovanja, utjecaj korona krize najviše se odrazio na poslovne rezultate u 2019. godini, kada je u odnosu na 2018. godinu vidljiv pad ukupnih prihoda i izvoza zbog smanjenih narudžbi iz inozemstva, otežanog prometa i gotovo potpunog zaustavljanja turizma i djelatnosti koje su uz turizam vezane. Međutim, nakon prilagodbe poslovanja u kriznim uvjetima od 2020. godine gospodarski pokazatelji opet pokazuju trend rasta. Kontinuirano rastu ukupni prihodi, ali i prihodi od prodaje u inozemstvu. Ukupni prihodi u 2021. i 2022. godini rasli su po stopi iznad 17%, a 2022. godine, u odnosu na 2018. godinu, veći su za 35,5%. Prihodi od prodaje u inozemstvu u 2021. godini bili su za 18,3% veći od ostvarenih izvoznih rezultata 2020. godine, a u 2022. godini taj je rast u odnosu na 2021. bio 22,3%.

Pod utjecajem vanjskih čimbenika tijekom promatranog razdoblja mijenja se slika izvoznih tržišta gospodarstva Županije (Tablica 8.).

Tablica 8. Najznačajnije zemlje robnog izvoza gospodarstva Županije

2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Njemačka	Mađarska	Njemačka	Mađarska	Mađarska
Mađarska	Njemačka	Mađarska	Srbija	Italija
Italija	Italija	Italija	Italija	Srbija
Srbija	BiH	Austrija	Njemačka	Njemačka
Slovenija	Srbija	Srbija	Slovenija	BiH
BiH	Slovenija	Slovenija	BiH	Slovenija
Austrija	Indija	BiH	Austrija	Poljska
Češka	Češka	Poljska	Poljska	Austrija
Kina	Austrija	Rumunjska	Rumunjska	Crna Gora
Rumunjska	Rumunjska	Nizozemska	SAD	Kosovo

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistika u nizu; Obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najvažnije zemlje robnog izvoza od 2018. do 2020. bile su Njemačka, Mađarska i Italija. U 2021. i 2022. godini to su bile Mađarska, Srbija i Italija.

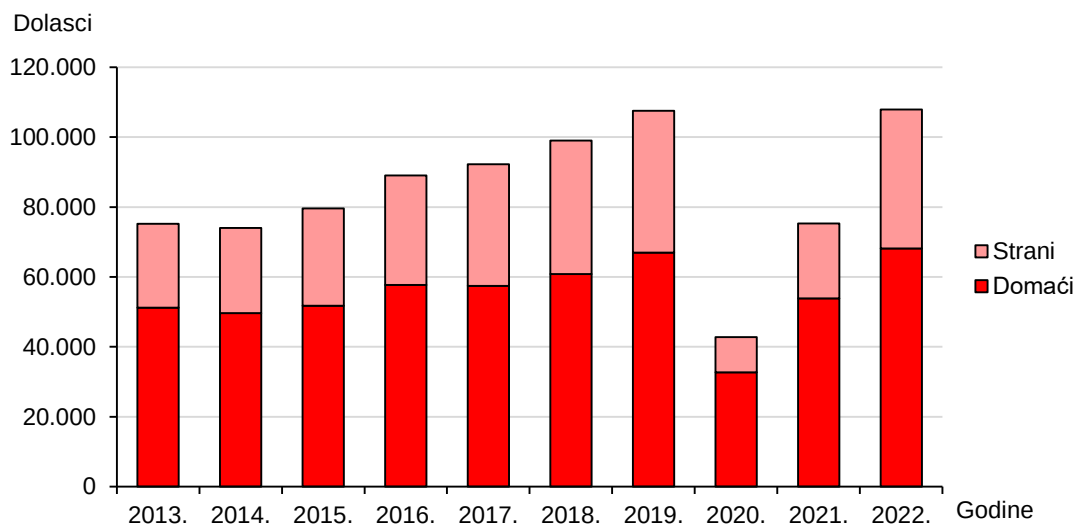
Zbog neizvjesnosti u poslovanju i opreza koji se javlja kod poduzetnika pri planiranju budućih aktivnosti, u razdoblju od 2019. do 2021. godine prisutna je stagnacija investicijskih aktivnosti. Do znatnijeg povećanja investicijske aktivnosti dolazi u 2022. godini u kojoj su ulaganja u novu dugotrajnu imovinu u odnosu na proteklu godinu bila veća za 47,8%. Pod utjecajem dobrih poslovnih rezultata poduzetnika u narednom razdoblju očekuje se rast investicija, a time i posljedično rast poslovnih rezultata gospodarstva Županije.

U promatranom razdoblju smanjuje se nezaposlenost na području Županije te raste broj zaposlenih. Prosječan broj nezaposlenih u 2022. godini u odnosu na predkriznu 2018. godinu manji je za 23,6%.

Kao i u ostatku Hrvatske i svijeta, turizam Županije bilježi tendenciju uspona. Riječ je o značajnom izvoznom proizvodu koji pruža velike mogućnosti zapošljavanja i koji može imati značajan utjecaj na gospodarski razvoj određenog područja, te je stoga adekvatna valorizacija turističkih potencijala za područje Županije od iznimne važnosti.

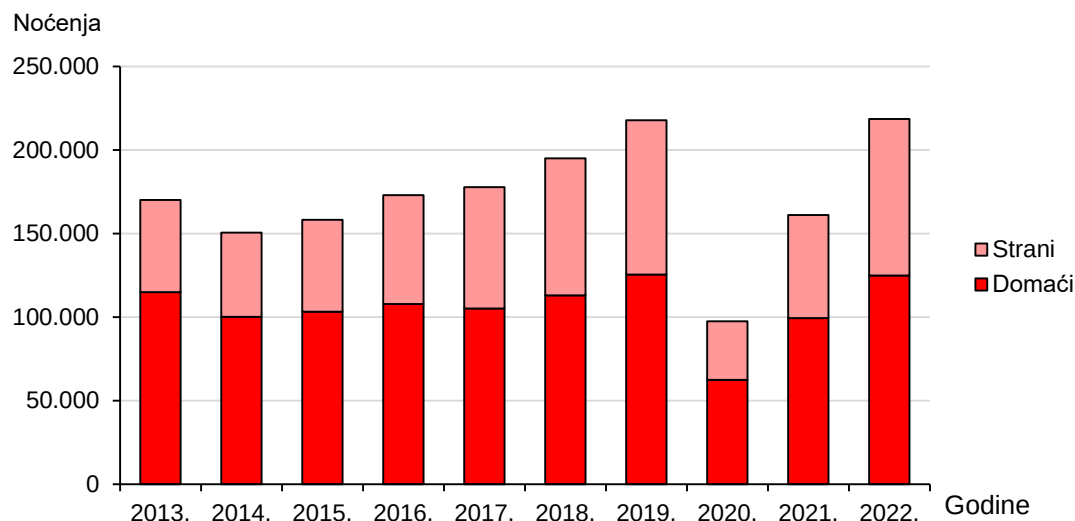
Trend rasta turizma primjetan je dugi niz godina, pa je tako u razdoblju 2013. - 2022. godine broj turističkih dolazaka u Županiji porastao za više od 30%, noćenja za gotovo 25%. U promatranom razdoblju taj trend je nakratko zaustavljen zbog pandemije korona virusa.

Nakon drastičnog pada 2020. godine očito je da se rast nastavlja, obzirom da je već dvije godine nakon toga zabilježen rekordan broj dolazaka i noćenja (Slika 25. i 26.). Više je domaćih turista, no primjetan je trend i sve većeg udjela dolazaka i noćenja stranih turista, od čega najviše iz Njemačke, Mađarske, Srbije, BiH i Poljske.

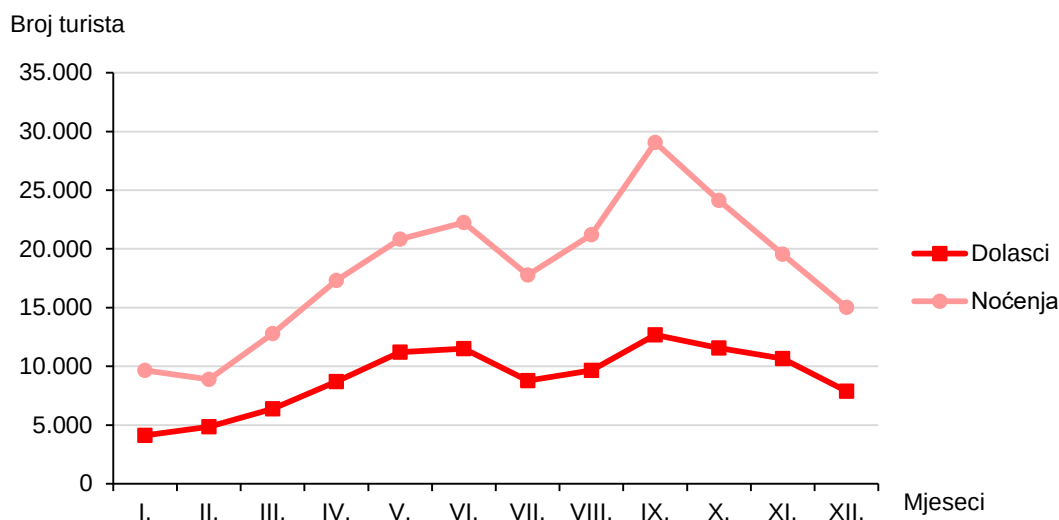
Slika 25. Broj turističkih dolazaka u Županiji u razdoblju 2013.-2022. godine
Izvor: DZS, 2014.-2023.a

U 2023. godini Županija nastavlja bilježiti turističke rekorde. U prvih sedam mjeseci broj dolazaka veći je za 16%, a noćenja za 18% u odnosu na isto razdoblje 2022. godine, dok je samo u srpnju broj noćenja veći za 34%. (Slika 25. i 26.)

Slika 26. Broj turističkih noćenja u Županiji u razdoblju 2013.-2022. godine
Izvor: DZS, 2014.-2023.a

Tokom godine najveći broj turističkih dolazaka i noćenja bilježi se u kasno proljeće i ranu jesen, a najmanji u zimske mjesece. Primjetno je da sezonalnost nije toliko izražena kao u cijeloj Hrvatskoj, zbog čega se može zaključiti kako Županija ima turističke potencijale kojima, uz kvalitetniju turističku ponudu, promociju i infrastrukturu turiste može u većem broju privlačiti tokom cijele godine. (Slika 27.).

Slika 27. Godišnji hod turističkih kretanja u Županiji 2022. godine
Izvor: DZS, 2023.a

Na području Županije se na kraju 2022. godine nalazio 641 objekt s 2.418 smještajnih jedinica i 5.481 krevetom. Najviše noćenja ostvareno je u hotelima (49%), zatim slijede objekti u domaćinstvu (26%), ostali ugostiteljski smještaj (21%) te objekti na OPG-u (4%), dok su nekomercijalni objekti i kampovi izrazito slabo zastupljeni.

Kao najveći turistički potencijal Županije ističu se kvalitetna prirodno-geografska obilježja. U istočnom dijelu Županije nalazi se jedno od najznačajnijih prirodnih, poplavih područja u Europi - Kopački rit, koji je ujedno zaštićen kao Park prirode. Kopački rit je poznat po atraktivnim močvarnim krajolicima i izuzetnom bogatstvu životinjskog svijeta, osobito jelena i brojnih vrsta ptica. Godine 2022. posjetilo ga je 46.082 posjetitelja, te stoga predstavlja turističku okosnicu Županije. Najveći broj posjetitelja dolazi u travnju, svibnju, lipnju, rujnu i listopadu, što je dugi niz godina glavna sezona posjećivanja. Ako ove podatke usporedimo s podacima o ukupnim dolascima i godišnjem hodu turističkih kretanja u Županiji, može se zaključiti kako Kopački rit ima velik turistički značaj za Županiju. Da bi se privukao što veći broj posjetitelja, Park prirode tokom godine organizira brojne manifestacije i projekte, a važno je spomenuti kako je u 2022. godini otvoren Prezentacijsko-edukacijski centar Tikveš u obnovljenom kompleksu Tikveš. Termalni izvori su u Bizovačkim toplicama valorizirani u svrhe zdravstvenog i rekreacijsko-izletničkog turizma, a još vrijedi spomenuti i cikloturizam kao veliki turistički potencijal Županije, obzirom na reljefna obilježja te da kroz nju prolaze međunarodne biciklističke rute.

Društveni turistički resursi na području Županije su također brojni. Državna ergela Đakovo u kombinaciji s Đakovačkim vezovima predstavlja okosnicu turizma na jugu Županije. Na prostoru cijele Županije nalaze se brojni objekti kulturne baštine koji potiču dolaske turista u gradove, dok u ruralnim područjima najveću turističku važnost, uz očuvani okoliš, imaju eno-gastronomska ponuda i brojne vinarije povezane vinskim cestama. Također je važno spomenuti i sve veći broj kulturnih i sportskih manifestacija.

Na temelju turističke ponude, primjetno je da Županija svojom turističkom ponudom ne želi privući turiste koje zanimaju masovni oblici turizma, već turiste posebnih interesa, odnosno turiste koje zanimaju gastronomija i vinski turizam, aktivni boravak u čistoj i lijepoj prirodi te upoznavanje kulture kroz tradicionalne ili suvremene manifestacije. Takva turistička orijentacija dobra je ne samo za Županiju, već i za cijelu RH, obzirom da takva turistička ponuda upotpunjuje dominantni masovni kupališni turizam koji većinu turista u RH dovodi samo u ljetnim mjesecima. Širenje ponude selektivnih oblika turizma dovest će više turista u RH tokom hladnijih mjeseci, čime će se smanjiti izražena sezonalnost dolazaka i noćenja.

Znatan prostor Županije, još uvijek pripada posebnoj problemskoj cjelini, području posebne državne skrbi. Područja posebne državne skrbi utvrđena su Zakonom o područjima posebne državne

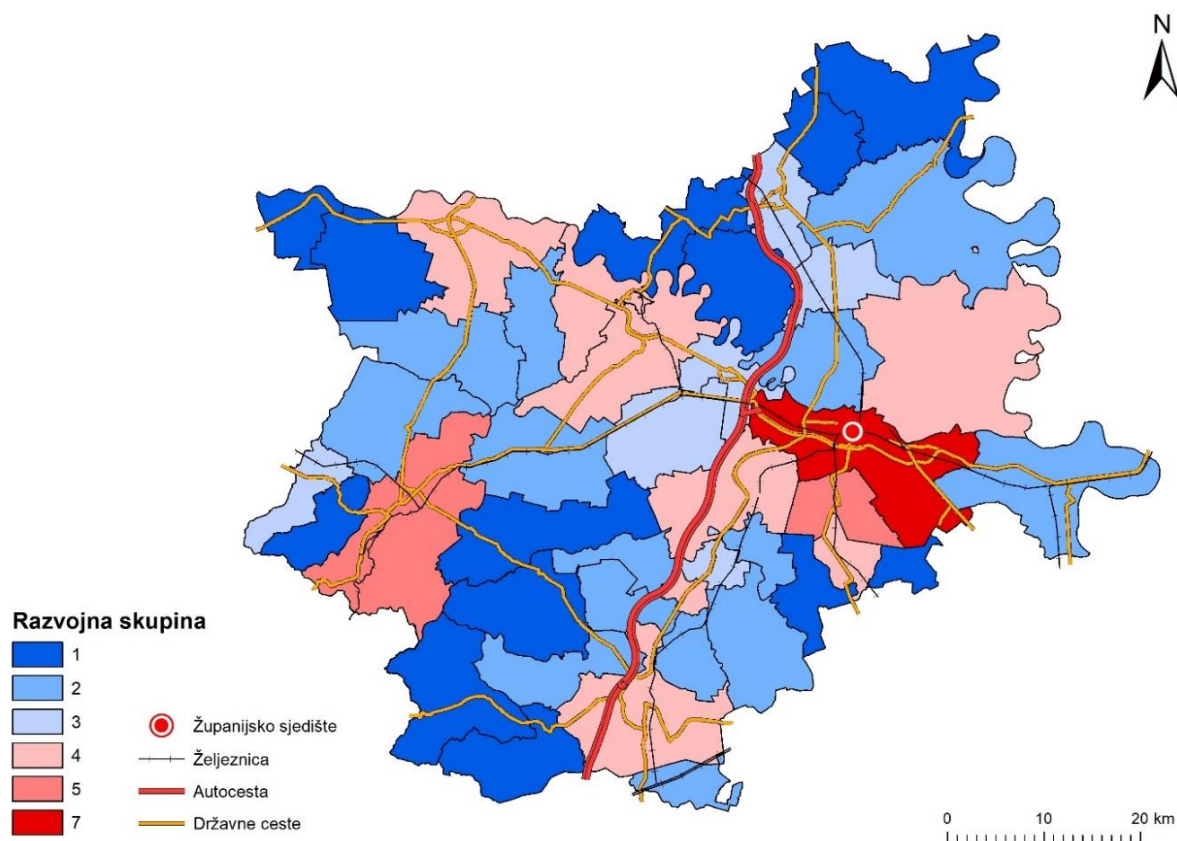
skrbi ("Narodne novine" broj 86/08., 57/11., 51/13., 148/13., 76/14., 147/14. i 18/15.), prvenstveno radi postizanja što ravnomjernijeg razvitka svih područja RH. Područja od posebne državne skrbi određuju se u tri skupine, i to: prvu i drugu skupinu prema okolnostima nastalim na temelju posljedica agresije na RH i treću skupinu prema kriterijima ekonomske razvijenosti, strukturnih poteškoća i demografskom kriteriju.

U prvu skupinu razvrstano je 37% područja Županije. Prvoj skupini pripadaju, tijekom Domovinskog rata okupirana područja općina i gradova te područja neposredno uz državnu granicu. U drugu skupinu nije razvrstana niti jedna JLS s područja Županije. U treću skupinu, kojoj pripada 15% teritorija Županije, razvrstana su područja koja zaostaju u razvijenosti, prema posebno utvrđenim kriterijima.

Gotovo 52% prostora Županije, područje je na kojem je i nadalje potrebno provoditi posebne poticajne mjere za demografski i gospodarski napredak te privoditi kraju program obnove i povratka prijeratnog stanovništva, kao i njihovo trajno stambeno zbrinjavanje. To je prostor na kojem je, prema prethodnom Izvješću o stanju Županije, živjelo 59% stanovnika Županije, dok ih je sada, prema Popisu 2021., svega 24%.

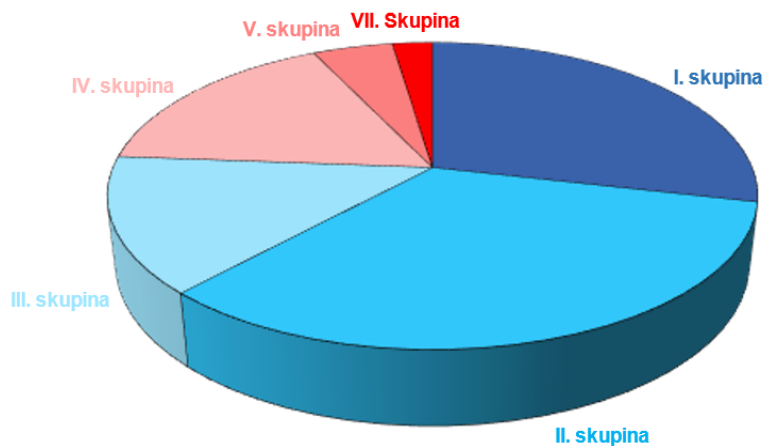
Osnovne poticajne mjere propisane su Zakonom o područjima posebne državne skrbi, a odnose se na stambeno zbrinjavanje, porezne povlastice, podobnosti u svrhu zaštite okoliša te poticajne mjere u sustavu odgoja i obrazovanja.

1. siječnja 2018. godine stupila je na snagu Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine" broj 132/17.), prema kojoj je Županija, s indeksom razvijenosti 96,009, svrstana u II. razvojnu skupinu županija.

Slika 28. Podjela JLS Županije prema stupnju razvijenost
Izvor: DGU, 2023.; MRRFEU, 2018.; OSM, 2023.

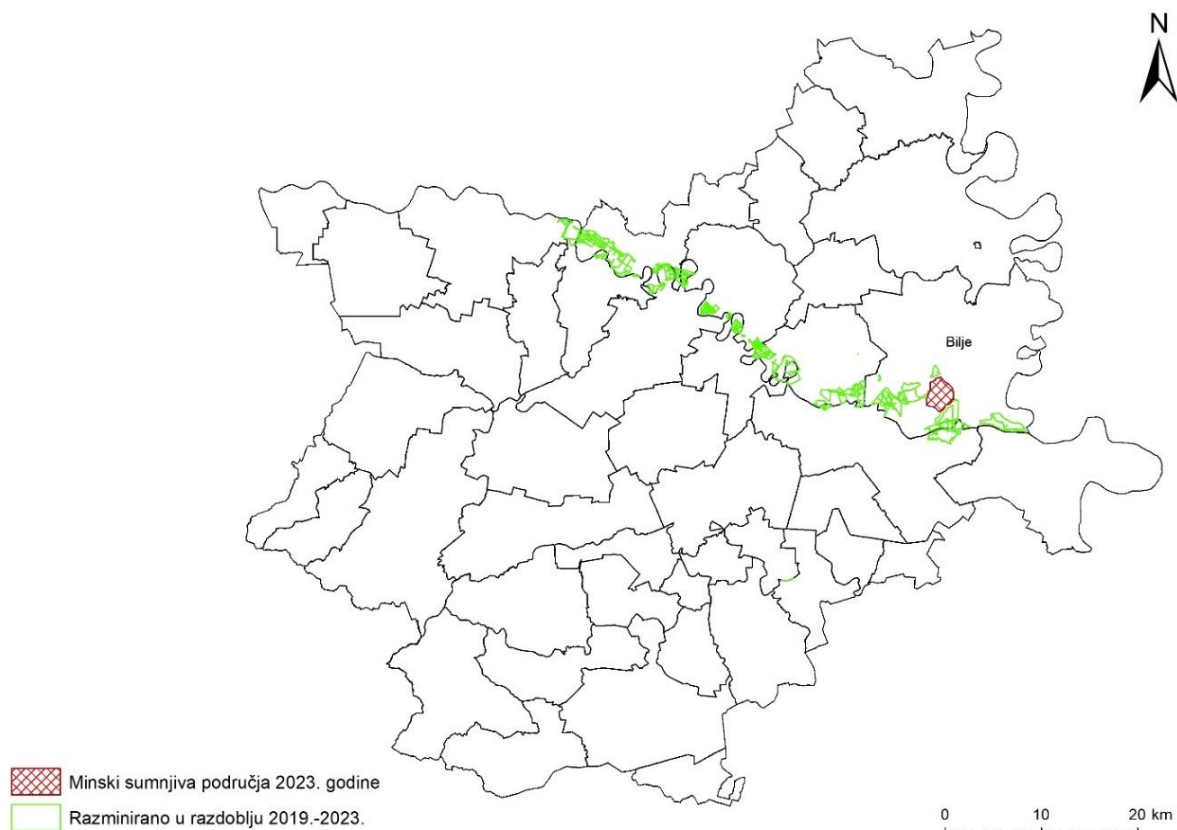
Unatoč činjenici da je Županija u II. skupini po stupnju razvijenosti, 12 JLS na području Županije i nadalje je razvrstano u I. skupinu. Najviše ih je u II. skupini, njih 14, u III. skupini 6, a u IV. 7. Najbolje su razvrstani Osijek u VII. skupini te Antunovac i Našice u V. skupini. (Slika 28.).

Slika 29. Udio JLS Županije prema stupnju razvijenosti
Izvor: MRRFEU, 2018.

II.4. Minski sumnjiva područja

Na početku promatranog razdoblja na području Županije bilo je 52,8 km² miniranih i minski sumnjivih površina. U periodu od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2022. godine iz minski sumnjivog područja isključeno je 46,0 km², što znači da je na dan 3. 3. 2023. godine prisutno još 6,8 km² minski sumnjivih površina na području Županije. Preostale minski sumnjive površine nalazile se u Općini Bilje, a razminiranje je u tijeku.

Slika 30. Minski sumnjiva područja
Izvor: DGU, 2023.; MUP, 2023.

Prema prijedlogu Plana protuminskog djelovanja za 2023. godinu planira se potpuno uklanjanje minski sumnjivog područja u Županiji do kraja 2023. godine.

II.5. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za Županiju

II.5.1. Promet

II.5.1.1. Cestovni promet

Najznačajniji prometni koridor na području Županije je paneuropski prometni koridor Vc, u sklopu kojega je trenutačno u izgradnji posljednja dionica autoceste A5. Do sada je izgrađena i puštena u funkciju dionica od autoceste A3 (Zagreb-Lipovac) do Belog Manastira. U promatranom razdoblju izgrađena je dionica od mosta Halašica do Belog Manastira, u dužini od cca 24,5 km, sa spojem na državnu cestu DC 7. Preostala je još samo dionica od Belog Manastira do granice s Republikom Mađarskom, u dužini od cca 5 km, čija gradnja je započela.

Završena je gradnja i stavljena u funkciju i obilaznica oko Petrijevac na državnoj cesti DC34.

Izgrađena je sjeverna dionica obilaznice Belog Manastira kao dio državne ceste DC 517, od silaza s autoceste A5 do državne ceste DC7. S autoceste A5 je izgrađen izlaz na DC517 i na taj način je omogućen obilazak oko Grada Belog Manastira iz smjera Grada Osijeka. PPOBŽ i PPUG Belog Manastira uz sjeveroistočnu varijantu trase obilaznice još uvijek zadržavaju i južnu trasu obilaznice koja prolazi preko zaštitne zone izvorišta "Crpilište livade", s obzirom na to da je prostorno, prometno i izvedbeno nemjerljivo logičnija te povoljnija.

U promatranom razdoblju, na području Županije je 23,2 km više državnih cesta, 18,26 km manje županijskih cesta, 6,69 km manje lokalnih cesta. Ovo stanje je rezultat izgrađenih novih cesta te Odluke o razvrstavanju javnih cesta ("Narodne novine" broj 59/23., 64/23., 71/23. i 97/23.).

Duljina asfaltiranih nerazvrstanih cesta na području Županije iznosi 1.197.,98 km za 2022. godinu, prema neslužbenim podacima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

II.5.1.2. Željeznički promet

Na području Županije, prema podacima HŽ-a, nalazi se 95,59 km međunarodnih željezničkih pruga (M301 DG - Beli Manastir - Osijek, M302 Osijek - Strizivojna/Vrpolje, dio koridora M303 Strizivojna/Vrpolje - Slavonski Šamac - DG, dio koridora M104 Novska - Tovarnik - DG), 99,77 km regionalnih željezničkih pruga (dio koridora R104 Vukovar - Borovo Naselje - Erdut - DG, dio koridora R202 Varaždin - Dalj) i 48,43 km lokalnih željezničkih pruga (dio koridora L205 Nova Kapela - Našice, L207 Bizovac - Belišće, dio koridora L208 Vinkovci - Osijek). U promatranom razdoblju nije bilo aktivnosti na gradnji novih, ni rekonstrukciji postojećih željezničkih pruga.

Tablica 9. Stanje željezničkih pruga u Županiji

ŽELJEZNIČKE PRUGE	BROJ KOLOSJEKA	DOPUŠTENA OPTEREĆENJA (tona po osovini/tona po duljinskom metru)	SUSTAV ELEKTRIFIKACIJE	VRSTA REGULACIJE PROMETA	VRSTA OSIGURANJA	BRZINA
Željeznička pruga za međunarodni promet (M)						
M104 Novska - Vinkovci - Tovarnik - Državna granica - (Šid)	Dvokolosječna	D4 (22,5/8,0)	25 kV, 50 Hz	Blokovni razmak	APB + OP	100 km/h
M301 (Magyarboly) - Državna granica - Beli Manastir - Osijek	Jednokolosječna	D4 (22,5/8,0)	Neelektrificirano	Kolodvorski razmak	Ostali SS uređaji i neosigurani kolodvori	20 - 100 km/h
M302 Osijek - Đakovo - Strizivojna-Vrpolje	Jednokolosječna	C4 (20,0/8,0)	Neelektrificirano	Kolodvorski razmak	Ostali SS uređaji i neosigurani kolodvori	20 - 100 km/h
M303 Strizivojna-Vrpolje - Slavonski Šamac	Jednokolosječna	D4 (22,5/8,0)	25 kV, 50 Hz	Blokovni razmak	APB	55 km/h

- Državna granica - (Bogojevo)						
Željeznička pruga za regionalni promet (R)						
R104 Vukovar - Borovo naselje - Dalj - Erdut - Državna granica - (Bogojevo)	Jednokolosječna	C4 (20,0/8,0)	Neelektrificirano	Kolodvorski razmak	Ostali SS uređaji i neosigurani kolodvori	20 - 50 km/h
R202 Varaždin - Koprivnica - Virovitica - Osijek - Dalj	Jednokolosječna	A (16,0/5,0) C4(20,0/8,0) D4 (22,5/8,0)	Neelektrificirano	Kolodvorski razmak	Ostali SS uređaji i neosigurani kolodvori	10 - 60 km/h
Željeznička pruga za lokalni promet (L)						
L205 Nova Kapela-Batrina - Pleternica - Našice	Izvan prometa	Izvan prometa	Izvan prometa	Izvan prometa	Izvan prometa	Izvan prometa
L207 Bizovac - Beliše	Jednokolosječna	B2 (18,0/6,4)	Neelektrificirano	Kolodvorski razmak	Ostali SS uređaji i neosigurani kolodvori	20 km/h
L208 Vinkovci - Gaboš - Osijek	Jednokolosječna	D4 (22,5/8,0)	Neelektrificirano	Kolodvorski razmak	Ostali SS uređaji i neosigurani kolodvori	20 - 80 km/h

Izvor: HŽ, 2021: *Izvjешće o mreži 2023.*

U razdoblju od 2017. do ožujka 2023. godine na području Županije realizirani su slijedeći projekti željezničke infrastrukture:

- osiguranje željezničko-cestovnog prijelaza Vladislavci,
- obnova nosivih konstrukcija kontaktne mreže na dionici Perkovci - Strizivojna/Vrpolje, Strizivojna/Vrpolje - Stari Mikanovci i u kolodvoru Strizivojna/Vrpolje
- izgradnja potpornih zidova Našice,
- izgradnja kolodvorske zgrade Laslovo - Korođ potrebna zbog povećanja propusne moći i učinkovitosti pruge L208 Vinkovci - Osijek,
- pri završetku je rekonstrukcija kolodvorske zgrade Osijek (cjelovita obnova zgrade) i
- izgradnja stajališta Ernestinovo.

Započeti projekti HŽ infrastrukture na području Županije su:

- prilagodba kolodvora Erdut za Schengen - rekonstrukcija 1. kolosijeka s izgradnjom dva bočna perona s nadstrešnicama, rekonstrukcija kolodvorske zgrade i nova rasvjeta,
- priprema projektne dokumentacije za rekonstrukciju željezničke pruge Okučani - Vinkovci s ciljem rekonstrukcije i modernizacije ove dionice, kao nastavak obnove dijela međunarodnog koridora RH1 Dugo Selo - Novska - Tovarnik - državna granica,
- nabava i ugradnja opreme za 9 željezničko-cestovnih prijelaza (u rad su pušteni željezničko-cestovni prijelazi Đakovo, Ovčara, Dopsin stajalište, Josipovac, Cret, Koška I, Koška II i Bizovac, a radovi na željezničko-cestovnom prijelazu Vrpolje su pri kraju i
- projekt osiguranja i modernizacije 95 željezničko-cestovnih prijelaza u sklopu kojeg će se osigurati i modernizirati 11 željezničko-cestovnih prijelaza u Županiji (Marijanci, Bijelo Brdo, Selci, Samatovci, Normanci; Koška 1a, Našička Breznica, Našičko Novo Selo, Ciglana, Vukomanović i Našice).

Iako se Strategijom RH sugerira korištenje željezničke infrastrukture u gradskom prijevozu te njenog korištenja u integralnom i kombiniranom prijevozu, do sada nisu uočeni veći pomaci u tom smjeru.

II.5.1.3. Riječni promet

Riječni promet na području Županije odvija se rijekama Dravom i Dunavom, koje predstavljaju međunarodne i međudržavne vodne puteve.

Rijeka Dunav je cijelim tokom kroz Županiju međunarodni vodni put VI.c klase u duljini od 86,06 km. Na Dunavu su izgrađena dva putnička pristaništa županijskog značaja, u Aljmašu i Batini, prije promatranog razdoblja ovoga Izvješća OBŽ, a trenutno je u Batini u završnoj fazi gradnje komunalno pristanište na desnoj obali Dunava na r.km. 1425+400.

Rijeka Drava je:

- međunarodni vodni put IV. klase od ušća u Dunav do Nemetina (Luka Osijek) u duljini od 14 km,
- međunarodni vodni put III. klase od Nemetina (Luka Osijek) do Belišća u duljini od 41,45 km,
- međunarodni vodni put II. klase od Belišća od r.km. 70+000 odnosno do granice s Republikom Mađarskom u duljini od 14,55 km i
- međudržavni vodni put II. Klase od r.km 70+000 do granice Županije u Podravskoj Moslavini u duljini od 48,55 km.

Budući da podaci o vrstama vodnih puteva na rijeci Dravi dobiveni od Lučke uprave Osijek nisu potpuni, upotpunjeni su podacima iz posebnog propisa, Pravilnika o razvrstavanju i otvaranju vodnih putova na unutarnjim vodama ("Narodne novine" broj 77/11., 66/14. i 81/15.).

Na Dravi je riječna luka Luka Osijek, kao industrijsko-trgovačka luka za međunarodni promet i 5 riječnih pristaništa - 3 sportska pristaništa ("Zimska luka", "Neptun" i "Retfala") i 1 putničko pristanište, koja su pod upravom Lučke uprave Osijek te 2 pristanište za potrebe državnih, odnosno javnih tijela ("Vojarna Vrbik" i na r.km 22+150 na desnoj obali). Od toga je u promatranom razdoblju izgrađeno putničko pristanište u Osijeku, a započeli su radovi na gradnji pristaništa u Nemetinu, Donjem Gradu i Nardu te intenzivirani radovi na gradnji terminala za pretovar rasutih tereta u Luci Osijek s vrijednošću investicije višom od 30 milijuna eura. Za pristanište u Belišću (Bistrinci) je ishoda građevinska dozvola.

Na nekvalificiranom državnom vodnom putu, na jezeru Sakadaš u Kopačkom ritu, u promatranom razdoblju izgrađeno je pristanište posebne namjene za potrebe turističkih razgleda Kopačkog rita.

Na rijeci Dravi nalazi se skelni prijelaz "Tvrđavica" u Osijeku u funkciji gradskog prijevoza. Skelni prijelaz "Vemelj" nalazi se na neklasificiranom vodnom putu Vemeljski Dunavac.

II.5.1.4. Zračni promet

Na području Županije nalaze se dva aerodroma: aerodrom Osijek/Klisa referentnog koda 4D i aerodrom Osijek/Čepin koji ima Odobrenje za uporabu aerodroma.

Aerodromom Osijek/Klisa upravlja i gospodari Zračna luka Osijek d.o.o. kao društvo za pružanje usluga u zračnom prometu. Ima jednu uzletno-sletnu stazu duljine 2.500 i širine 45 m što omogućava prihvata i otpremu najvećih putničkih i cargo zrakoplova. Putnička zgrada površine 1.800 m² omogućava protok 200-400 putnika na sat te je ove godine prilagođena zahtjevima schengenske granice. Raspolaže sa 1.710 m² skladišnog prostora (1.140 m² javnog i 570 m² carinskog skladišta), što ga s neposrednom blizinom Luke Osijek, autoceste i željezničke pruge čini pogodnim za intermodalni centar.

Prema Godišnjim izvješćima o poslovanju za 2019., 2021. i 2022. godinu dostupnim na Web stranici Zračne luke Osijek uspješnost poslovanja tijekom navedenih godina iskazuje se i brojem prevezenih putnika, odnosno brojem izvedenih operacija zrakoplova:

Tablica 10. Pokazatelji uspješnosti Zračne luke Osijek

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Zrakoplovne operacije	2.642	2.587	1.517	2.206	1.803
Broj putnika	67.235	46.383	6.626	11.515	15.875

Izvor: Zračna luka Osijek 2020., 2022., 2023.

II.5.2. Elektronička komunikacijska infrastruktura

PPOBŽ je uvažio potrebe sektora elektroničkih komunikacija, čime su stvoreni potrebni preduvjeti za gradnju i modernizaciju elektroničke komunikacijske infrastrukture. Planirano u PPOBŽ prenosi se na planove lokalne razine, te se realizira prema trenutnim potrebama konzuma.

Modernizacija i realizacija 5G mreže i širokopojasnog interneta za sve stanovnike Županije, kao i ostala elektronička komunikacijska infrastruktura planirana prostornim planovima sustavno se razvija ovisno o potrebama prostora odnosno njegovih stanovnika i poslovnoj politici operatera.

Na području Županije u razdoblju od siječnja 2019. do prosinca 2022. godine broj baznih postaja povećao se za 31 baznu postaju i ukupno na području Županije ima 313 baznih postaja. Broj lokacija baznih postaja povećao se za 20 i sad ih je ukupno 230, a broj antenskih stupova smanjio se za 2 i ukupno ih je 96. Broj antenskih prihvata na postojećim objektima znatno se povećao, za 78 pa ih ima ukupno 97.

II.5.3. Plinooskrba

Na području Županije u promatranom razdoblju izgrađeno je ukupno 70 km lokalnih plinovoda, što je znatno manje od prethodnog četverogodišnjeg razdoblja (2015. - 2019. godine), kada je izgrađeno preko 168 km lokalnih plinovoda. Najviše plinovoda je izgrađeno na području općina Čepin i Draž.

U skladu s Desetogodišnjim planom razvoja plinskog transportnog sustava RH 2018.-2027. godine od strane Plinacro-a izgrađen je plinovod Donji Miholjac - Belišće u dužini od 20,5 km, zbog povećanja kapaciteta i sigurnosti opskrbe rekonstruiran je dio plinovoda Donji Miholjac - Osijek u dužini od 8 km. Tom prilikom je izgrađen zamjenski dio plinovoda izvan grada Osijeka, čime se rasteretilo područje kroz grad i omogućio njegov daljnji razvoj.

Realizacijom plinovoda Donji Miholjac - Belišće i rekonstrukcijom plinovoda Donji Miholjac - Osijek dugoročno je omogućena pouzdana opskrba većim količinama prirodnog plina velikih industrijskih kupaca na području Grada Osijeka, što se prvenstveno odnosi na osiguranje pouzdanih tlačnih uvjeta za HEP TE-TO Osijek te za ostale postojeće i potencijalne kupce na području Županije i Grada Osijeka.

Osim toga, rekonstruirane su građevine MRS Magadenovac, MRS Marijanci i MRS Koška, čime je povećana sigurnost i opskrba prirodnim plinom prema korisnicima.

Plinovodi Beničanci - Našice, Našice - Cementara, Našice - Podcrkavlje, Beničanci - Našice (dio plinovoda kroz grad Našice) i Donji Miholjac - Osijek (dio plinovoda kroz grad Osijek) trajno su napušteni i evidentirani kao neaktivni, što znači da se za njih više ne primjenjuju uvjeti ograničenja gradnje u zaštitnim koridorima sukladno posebnom propisu.

II.5.4. Elektroenergetika

Zakonom o energiji ("Narodne novine" broj 120/12., 14/14, 95/15., 102/15. i 68/18.), Zakonom o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji ("Narodne novine" broj 152/08., 55/12., 101/13. i 14/14.) istaknuto je korištenje obnovljivih izvora i kogeneracije kao interes RH, kao i Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji ("Narodne novine" broj 138/21. i 83/23.), a koji, između ostalog, promiče proizvodnju električne i toplinske energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije te uređuje ostala pitanja od važnosti za korištenje obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije s ciljem smanjenja stakleničkih plinova i, na taj način, postizanja obveza klimatskih ciljeva RH.

PPOBŽ, kroz Odredbe za provedbu, omogućena je gradnja postrojenja za proizvodnju električne i/ili toplinske energije koja kao resurs koriste alternativne odnosno obnovljive izvore energije unutar građevinskih područja gospodarske namjene, kao i izvan građevinskih područja pod određenim uvjetima. Zbog novih spoznaja i sve većeg interesa za gradnju ovakve vrste građevina, što je omogućeno i izmjenama propisa, stvoreni su uvjeti za preispitivanje Odredbe za provedbu PPOBŽ po tom pitanju. U tu svrhu, između ostalog, pokrenut je postupak izrade VI. Izmjena i dopuna PPOBŽ ("Županijski glasnik" broj 4/23.).

II.5.5. Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda

Aktualna transportna i distributivna vodovodna mreža temelji se prvenstveno na pitanju vodoopskrbe gradova i većih naselja, tako da na prostoru Županije funkcionira nekoliko većih sustava vodoopskrbe, i to: Osijek, Našica, Đakova, Valpova, Belišća, Donjeg Miholjca, Belog Manastira, Darde-Bilja i Čepina. U funkciji su i manji vodoopskrbni sustavi: Đurđenovca, Semeljaca, Ivanovaca-Kuševca, Viškovaca, Đurđanaca, Širokog Polja, Đakovačke Breznice i Strizivojne-Vrpolja. U posljednje vrijeme uočena je tendencija spajanja manjih sustava u veće, čime se postiže jednoličnija i sigurnija opskrba krajnjih korisnika.

Sadašnje stanje vodoopskrbe Županije karakteriziraju različiti vodoopskrbni resursi i to prvenstveno zahvati dubokih podzemnih vodonosnika, zatim kaptaže izvora u brdskom dijelu Županije i zahvati s otvorenog vodotoka (rijeke Drave).

Segment odvodnje u PPOBŽ stavlja naglasak na veće sustave sa zajedničkim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda - prepoznajući napose dva velika sustava Osijek i Belišće, kapaciteta preko 100.000 ES te sustave vezane uz Beli Manastir, Đakovo, Valpovo, Donji Miholjac, Našice, Gat i Petrijevcu.

Manji sustavi kao građevine za zaštitu voda prepoznati u PPOBŽ su Podravska Moslavina-Viljevo, Đurđenovac-Feričanci, Kneževi Vinogradi, Draž i Erdut-Dalj, za koje se preporučuje povezivanje u veće, koji bi uključivali što više naselja. Plan razvitka odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Županije ("Županijski glasnik" broj 2/03., 4/12., 4/17., 2/18., 10/18., 11/20., 4/22. i 10/22.), međutim, nije izrađen u duhu takve ideje, cjepkajući sustave na pojedinačne uređaje s ispuštima u neprimjerene prijemnike, dovodeći u pitanje ne samo kriterij ekonomičnosti nego i zaštitu i očuvanje okoliša. Dokaz za navedeno su odluke o izmjenama navedenog plana iz 2020. i 2022. godine kojima se omogućuje pripajanje naselja u veće odvodne sustave.

Do sada su izgrađeni i u funkciji je 6 uređaja za pročišćavanje otpadnih voda: Beli Manastir, Donji Miholjac, Kneževi Vinogradi, Našice, Belišće i Ernestinovo, dok je uređaj za pročišćavanje otpadnih voda odvodnog sustava Osijek u izgradnji.

II.5.6. Korištenje voda i melioracijska odvodnja

Korištenje voda i melioracijska odvodnja provodi se sukladno posebnim propisima kojima su regulirane nadležnosti u izgradnji, korištenju i održavanju infrastrukture za korištenje voda i za zaštitu od štetnog djelovanja voda naseljenih mjesta i poljoprivrednih površina te za zaštitu voda od zagađenja. Nakon vraćanja mreže melioracijske odvodnje na predratno stanje, u proteklom periodu nastavljene su aktivnosti na redovitom održavanju mreže te na izgradnji sustava za navodnjavanje. U navedenim aktivnostima surađivale su Hrvatske vode, Županija i JLS. Za provedbu navedenih aktivnosti izrađen je Program provedbe Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama na području Osječko-baranjske županije, koji je donijela Skupština u srpnju 2021. godine ("Županijski glasnik" broj 9/21.), a odnosi se na aktivnosti u 2021., 2022. i 2023. godini.

Izuzev aktivnosti u nadležnosti Županije i JLS, RH putem Hrvatskih voda provodi aktivnosti na izgradnji akumulacija i retencija za obranu od poplava u brdskom dijelu Županije prema državnim planovima za upravljanje vodama i posebnim propisima.

U skladu s Planom navodnjavanja područja Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 3/06.) grade se sustavi navodnjavanja na području Županije. Podaci o sustavima navodnjavanja dani su u poglavlju II.1.2. Poljoprivredne površine.

II.5.7. Gospodarenje otpadom

Na postavkama odredbi Zakona o gospodarenju otpadom ("Narodne novine" broj 84/21.) donesen je Plan gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017.-2022. godine ("Narodne novine" broj 3/17. i 1/22.). Navedenim propisima građevine za gospodarenje otpadom su podijeljene prema nadležnosti na građevine državnog, županijskog i lokalnog značaja, koje se ovisno o značaju planiraju prostornim planovima u nadležnosti.

U PPOBŽ planirane su građevine za gospodarenje otpadom županijskog značaja i time stvorene pretpostavke za provedbu Zakona o gospodarenju otpadom i Plana gospodarenja otpadom RH. V. Izmjene i dopune PPOBŽ, usklađene su s propisima vezanim za gospodarenje otpadom i omogućena je neposredna provedba za reciklažno dvorište za građevni otpad u Nemetinu, u sklopu kojega je planirana površina za smještaj odlagališnih ploha za odlaganje građevnog otpada koji sadrži azbest, kao građevine za gospodarenje otpadom županijskog značaja te je planirano skladište opasnog otpada kao građevina županijskog značaja.

Na području Županije registrirano je 7 aktivnih odlagališta neopasnog otpada, od kojih su 3 sanirana, ali je na njima nastavljeno odlaganje otpada ("Gradsko odlagalište komunalnog otpada" Beli Manastir, "Ada Koritna" Semeljci i "Vitika" Đakovo), na 3 su postupci sanacije u tijeku ("Doroslov" Donji Miholjac, "Belišće - Staro Valpovo" Belišće i "Pepelane" Našice), a za 1 je sanacija u pripremi ("Lončarica Velika" Osijek), prema podacima iz Izvješća o Provedbi plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine na području Osječko-baranjske županije za 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće o Provedbi plana).

Prema podacima iz dokumenta Dinamika zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske iz 2018. godine 5 odlagališta nastavljaju s radom do popunjenja kapaciteta ("Gradsko odlagalište komunalnog otpada" Beli Manastir, "Doroslov" Donji Miholjac, "Lončarica Velika" Osijek, "Ada Koritna" Semeljci i "Pepelane" Našice), a 2 će ostati otvorena do početka rada centra za gospodarenje otpadom "Orlovnjak" ("Belišće - Staro Valpovo" Belišće i "Vitika" Đakovo).

12 odlagališta neopasnog otpada na području Županije je zatvoreno i sanirano, a od toga 8 u razdoblju od 2008. do 2019. godine, a 4 odlagališta u promatranom razdoblju, Jagodnjak i "Nemetin", Osijek 2020. godine, "Kosinac", Drenje 2021. godine i "Sarvaš", Osijek 2022. godine, prema podacima iz Izvješća o Provedbi plana. Ukupna površina svih zatvorenih i saniranih odlagališta neopasnog otpada iznosi 38,29 ha, a površina odlagališta koja su zatvorena i sanirana u promatranom razdoblju 24,85 ha. U iskazanim površinama nedostaje površina odlagališta Kosinac za koje nisu dostupni podaci.

Na području Županije u 2019. godini evidentirano je 58 lokacija onečišćenja otpadom tzv. divlja odlagališta, a otpad je uklonjen s 39 lokacija, u 2020. godini 75 lokacija onečišćenja otpadom, a otpad je uklonjen sa 63 lokacije, u 2021. godini 73 lokacije onečišćenja otpadom, a otpad je uklonjen s 44 lokacije, u 2022. godini 70 lokacija onečišćenja otpadom, a otpad je uklonjen sa 60 lokacija i jedne lokacije djelomično, prema podacima iz Izvješća o Provedbi plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine na području Osječko-baranjske županije za 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu.

Nužni korak za unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom na području OBŽ je uspostava RCGO "Orlovnjak". U promatranom razdoblju odvijale su se aktivnosti na izradi projektno-tehničke dokumentacije za RCGO Orlovnjak u okviru čega je izrađena Studija o utjecaju na okoliš, temeljem koje je proveden postupak procjene utjecaja na okoliš.

Proteklo razdoblje karakterizira pokretanje izmjena i dopuna PPUO/G u svrhu usklađivanja s posebnim propisima koji reguliraju gospodarenje otpada, odnosno u svrhu planiranja građevina za gospodarenje otpadom lokalnog značaja.

II.6. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

II.6.1. Zaštita prirodne baštine

Pored evidentiranih pojedinačnih lokaliteta zaštićene prirode u nekoliko kategorija, na snazi su Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže ("Narodne novine" broj 80/19. - u daljnjem tekstu: Uredba o ekološkoj mreži) i Uredba o proglašenju Regionalnog parka Mura-Drava ("Narodne novine" broj 22/11.), čime je značajan dio površine Županije stavljen pod "dvostruku" zaštitu prirode proglašenu na državnoj razini.

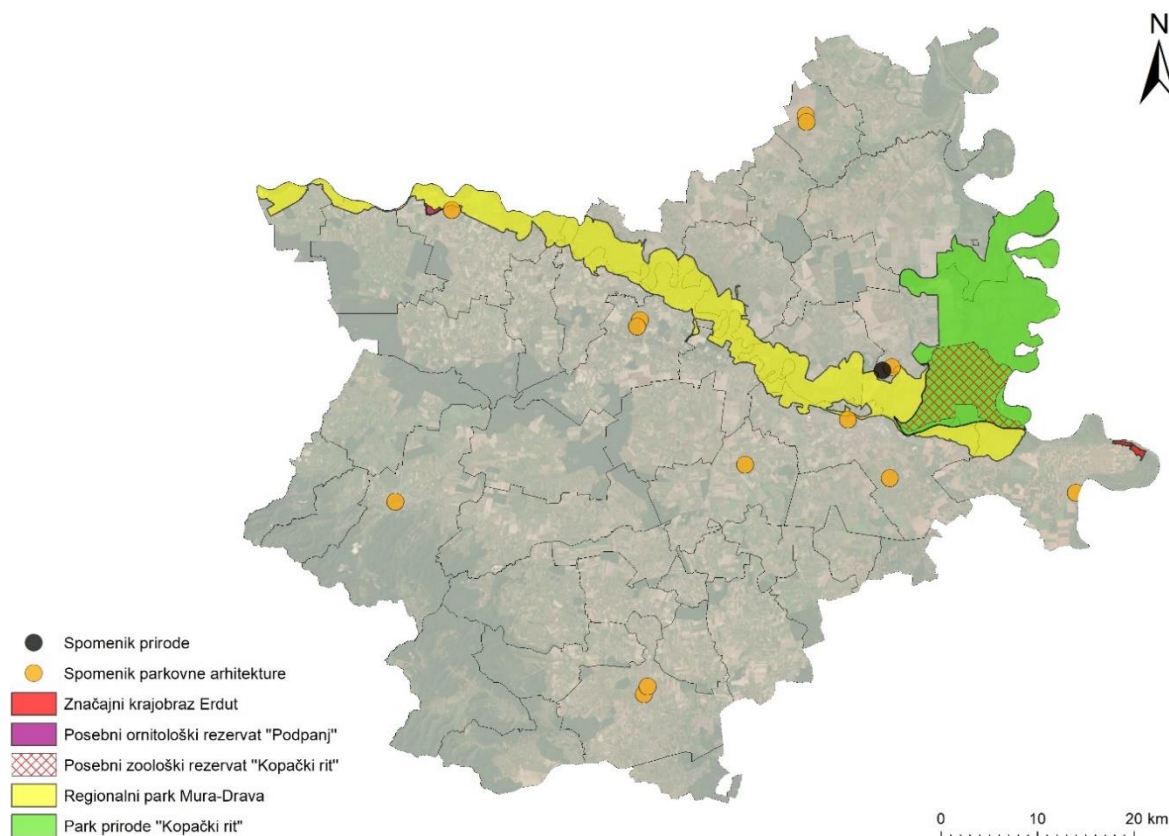
Prema Uredbi o ekološkoj mreži i podacima s Bioportala (web portal Informacijskog sustava zaštite prirode) Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Područja ekološke mreže RH u Županiji su:

- a) Područja očuvanja značajna za ptice (POP)
- HR1000011 Ribnjaci Grudnjak i Našice,
 - HR1000015 Srednji tok Drave,
 - HR1000016 Podunavlje i donje Podrvalje,
- 3 područja s ukupnom površinom od 85.754,92 ha.
- b) Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)
- HR2000372 Dunav-Vukovar,
 - HR2000394 Kopački rit,
 - HR2000573 Petrijevci,
 - HR2000623 Šume na Dilj gori,
 - HR2000730 Bistrinci,
 - HR2001085 Ribnjak Grudnjak s okolnim šumskim kompleksom,
 - HR2001086 Breznički ribnjak (ribnjak Našice),
 - HR2001308 Donji tok Drave,
 - HR2001309 Dunav S od Kopačkog rita,
 - HR2001328 Lonđa, Glogovica i Breznica,
 - HR2001354 Područje oko jezera Borovik,
 - HR5000015 Srednji tok Drave (od Terezinog polja do Donjeg Miholjca),
 - HR2000728 Biljsko groblje,
- 13 područja s ukupnom površinom od 88.528,77 ha.

- Zaštićena područja prirode u Županiji su:
- Park prirode "Kopački rit",
 - Regionalni park Mura - Drava,
 - Posebni zoološki rezervat "Kopački rit",
 - Posebni ornitološki rezervat "Podpanj",
 - Značajni krajobraz Erdut,
 - Spomenici parkovne arhitekture:
 - Park oko dvorca u Bilju,
 - Park oko dvorca u Čepinu,
 - Park uz patrijaršiju u Dalju,
 - Park oko dvorca u Donjem Miholjcu,
 - Strossmayerov perivoj u Đakovu,
 - Mali park u Đakovu,
 - Park oko dvorca u Kneževu,
 - Park oko dvorca u Našicama,
 - Park kralja Petra Krešimira IV u Osijeku,
 - Perivoj kralja Tomislava u Osijeku,
 - Park oko dvorca u Tenji,
 - Park oko dvorca u Valpovu.
 - Spomenik prirode (botanički):
 - travnjak na biljskom groblju,

ukupno 18 područja s ukupnom površinom od 49.514,27 ha, koja se mjestimično preklapaju međusobno i s područjima ekološke mreže.

Pod režimom zaštite prema Zakonu o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 80/13., 15/18., 14/19. i 127/19.) je cca 23,27% područja Županije što donosi povećana ograničenja pri planiranju i realizaciji zahvata u prostoru. (Slika 31.)

Slika 31. Zaštićena područja prirode u Županiji
Izvor: Bioportal, 2023.; DGU, 2023.

U zaštiti prirodne baštine na području Županije participiraju nadležni upravni odjeli, JU Agencija za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Osječko-baranjske županije i JU Park prirode Kopački rit te JLS, svaka na svom području. Javne ustanove i JLS, u okviru svojih nadležnosti i djelokruga rada izrađuju i donose dokumentaciju potrebnu za održavanje zaštite prirodnih vrijednosti sukladno posebnim propisima.

II.6.2. *Zaštita kulturne baštine*

Zaštita kulturnih dobara je proces u kojem se kontinuirano provodi valorizacija i evaluacija prostora sa svrhom zaštite i očuvanja kulturnog nasljeđa.

Cijeli prostor Županije obiluje vrijednom spomeničkom i graditeljskom baštinom, bilo da je riječ o sakralnim i civilnim pojedinačnim građevinama, kulturno-povijesnim cjelinama, dvorcima s hortikulturno uređenim parkovima ili arheološkim nalazištima. Prema podacima iz Registra kulturnih dobara RH s danom 17. srpnja 2023. godine (<https://registar.kulturnadobra.hr/#/>) na području Županije je ukupno 446 kulturnih dobara, od čega je 423 nepokretno kulturno dobro, 271 pojedinačno zaštićenih, 10 kulturno-povijesnih cjelina i 142 arheološka nalazišta, od kojih je 10 na tentativnoj listi UNESCO-a.

Stanje nepokretnih kulturnih dobara na području Županije uzimajući u obzir kontinuirane aktivnosti na obnovi, rekonstrukciji i/ili restituiranju, je relativno zadovoljavajuće. Prema podacima dobivenim od Konzervatorskog odjela u Osijeku u ožujku 2023. godine od ukupnog broja nepokretnih kulturnih dobara 111 je obnovljeno, 27 je u postupku obnove, a 63 je ugroženo.

Evidentiranje i zaštita nepokretnih kulturnih dobara provodi se kontinuirano, a financira se iz različitih izvora: vlasnici građevina, lokalna samouprava, gradovi, Županija, Ministarstvo kulture. Unatoč svemu, napore na obnovi, revitalizaciji i privođenju namjeni zaštićenih objekata ne može se ocijeniti zadovoljavajućima, čemu je uzrok ponajprije u činjenici da financijska podrška za to najčešće pada isključivo na teret samih vlasnika građevina, koji u pravilu ne raspolažu dostatnim sredstvima pa kao rezultat imamo građevine u stanju koje nije reprezentativno i nerijetko ugrožavaju stanovništvo.

II.6.3. *Zaštita izvorišta*

Prema Zakonu o vodama ("Narodne novine" broj 66/19., 84/21. i 47/23.) na područjima na kojima se nalazi izvorište vode za javnu vodoopskrbu nadležne jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave obvezne su donijeti odluku o zaštiti izvorišta prema odredbama Pravilnika o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta ("Narodne novine" broj 66/11. i 47/13.).

U proteklom periodu, u svrhu zaštite voda i vodonosnika nisu donesene nove odluke.

U svrhu zaštite prostora oko izvorišta za koje nisu provedeni istražni radovi prema posebnom propisu u PPOBŽ su utvrđene zone preventivne zaštite te je propisano da se do donošenja odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta na području takve zone, uvjeti korištenja i gradnje utvrđuju sukladno uvjetima utvrđenim posebnim propisom za III. zonu sanitarne zaštite. Te su zone revidirane kod izrade II. ID PPOBŽ i ukinute one za izvorišta koja više nisu aktivna.

Zakon o vodama, također nalaže jedinicama lokalne ili područne (regionalne) samouprave reguliranja funkcija sustava odvodnje. U tu svrhu izrađene su i donesene:

- Odluka o odvodnji otpadnih voda aglomeracije Ernestinovo ("Županijski glasnik" broj 4/22.)
- Odluka o odvodnji otpadnih voda aglomeracije Vladislavci-Vuka ("Županijski glasnik" broj 4/22.) i
- Odluka o odvodnji otpadnih voda aglomeracije Osijek ("Županijski glasnik" broj 10/22.).

Odluke propisuju način odvodnje otpadnih voda s područja aglomeracije, uvjete ispuštanja iz sustava, granične vrijednosti emisija otpadnih voda koje se upuštaju u sustav, nadležnost za održavanje sustava, obvezu priključenja na sustav i druge uvjete kojima se sustav odvodnje otpadnih voda na učinkovit i održiv način stavlja u funkciju zaštite okoliša.

II.6.4. *Potencijalne prijetnje i rizici*

Zakon o sustavu civilne zaštite ("Narodne novine" broj 82/15., 118/18., 31/20., 20/21. i 114/22.) navodi između ostalih i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kao sudionike u sustavu te propisuje radnje koje je potrebno provoditi za učinkovito funkcioniranje sustava. Aktivnosti i faze u sustavu civilne zaštite su prevencija, pripravnost i reagiranje. Jedna od preventivnih aktivnosti je i planiranje korištenja prostora, a planski dokumenti koji se u tu svrhu donose, izrađuju se temeljem posebnog pravilnika.

Do prijetnji i rizika u prostoru može doći uslijed: degradacije tla (klizišta, erozije, zagađenje tla), ekstremnih vremenskih prilika (grmljavinsko nevrijeme, padaline, vjetar, snijeg, led, ekstremne temperature), epidemije i pandemije, opasnost od mina, poplave, potresi, požari, suša, štetni organizmi, tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima kao i nesreće u prometu.

Sljedom važećih propisa Županija je izradila sljedeće potrebne planske dokumente:

- Procjena rizika od velikih nesreća za područje Osječko-baranjske županije za koju je Zaključak donijela Skupština Osječko-baranjske ("Županijski glasnik" broj 13/22.)
- Smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite na području Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2019. do 2023. godine ("Županijski glasnik" broj 15/19.)
- Plan djelovanja civilne zaštite za područje Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 15/20.)
- Plan razvoja sustava civilne zaštite na području Osječko-baranjske županije za 2023. godinu s financijskim učincima za razdoblje od 2024. do 2025. godine ("Županijski glasnik" broj 16/22.)
- Pravilnik o zaštiti od požara Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 9/20.)
- Provedbeni plan unaprjeđenja zaštite od požara za područje Osječko-baranjske županije za 2023. godinu ("Županijski glasnik" broj 16/22.).

Promjenom propisa izostaje obveza uvrštavanja zahtjeva zaštite i spašavanja u prostorne planove te prestaje obveza ishoda mišljenja Državne uprave za zaštitu i spašavanje na prostorne planove.

Bez obzira na promjenu propisa, ne smatra se potrebnim iz prostornih planova brisati poglavlja koja se odnose na zaštitu i spašavanje, odnosno ne smatra se potrebnim raditi izmjene i dopune prostornih planova u svrhu usklađivanja s propisima zaštite i spašavanja.

II.7. Područja za urbanu preobrazbu

Izgrađene dijelove naselja koji više nisu u funkciji, u prostoru prepoznavamo kao "preskočene prostore", odnosno *brownfield* zone. Većinom ih karakterizira atraktivan položaj u prostoru (urbanom tkivu), prometna dostupnost te visok stupanj zatečene uređenosti zemljišta. Mogućnost prenamjene najčešće otežavaju neriješeni imovinsko-pravni odnosi i/ili opterećenost režimom zaštite kulturne baštine. Zakon je za takva područja predvidio provedbu urbane preobrazbe kao preduvjeta privođenja namjeni.

Podatke o brownfield područjima u prethodnom Izvješću Zavod je pribavio anketiranjem JLS, dok su podaci u ovom Izvješću iskazani u skladu s "Registrom brownfield područja u Republici Hrvatskoj" (u daljnjem tekstu: Registar), čiju je uspostavu Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) pokrenulo 2020. godine.

Registar je uspostavljen u cilju inventarizacije, vrednovanja i praćenja stanja te stvaranja preduvjeta za kreiranje poticajnih mjera za ulaganja u napuštena i zapuštena područja, komplekse i objekte, naročito bivša industrijska područja, vojne komplekse, napuštene turističke objekte i sl. Svrha registra je vrednovanja potencijala postojeće izgrađene strukture kao razvojnog resursa od nacionalne do lokalne razine, koja će kroz prenamjenu ili revitalizaciju doprinijeti razvoju i urbanizaciji područja na kojem se nalaze.

Registar predstavlja jedinstveno mjesto za evidenciju, pretraživanje i pregled te praćenje realizacije prenamjene/revitalizacije brownfield područja, dostupan za javnost, stručnu javnost i potencijalne investitore.

Za potrebe uspostavljanja Registra Zavod je, kao ovlašteni administrator na regionalnoj razini za područje Županije (verifikator), od JLS zatražio očitovanje o načinu unosa podataka u web aplikaciju na stranici resornog ministarstva u sklopu geoportala ISPU.

Od 42 JLS, 15 JLS se očitovalo da nemaju brownfield područja, 10 JLS se nije očitovalo, a od 17 JLS koje su se očitovale da imaju brownfield područja, 6 JLS same unose podatke (5 JLS su unijele podatke za 11 BP, 1 JLS još nije unijela podatke), a za 11 JLS Zavod unosi podatke (9 JLS je dostavilo podatke za 32 BP, 2 JLS nisu dostavile podatke).

Od 2020. do lipnja 2023. godine uneseni su podaci za 43 brownfield područja, koja su sva u statusu "objava" što znači da su podaci za ta područja javno dostupni na web stranici resornog ministarstva u sklopu geoportala ISPU.

U postupku kreiranja Registra, Zavod kontinuirano surađuje s predstavnicima JLS i ovlaštenim djelatnicima Ministarstva.

II.8. Obvezni prostorni pokazatelji

Tablica 11. Obvezni prostorni pokazatelji

1.	OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA						
					Izvješće 2015.-2019.	Izvješće 2019.-2023.	Izvor podatka
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika	305.727,00 ⁽¹⁾	258.206,00 ⁽¹⁾	PU- Osječko- baranjska (2019.) i DZS (2023.)
			2.	Indeks kretanja broja stanovnika		84,46	
			3.	Prirodni prirast stanovništva		-47.521	
		B. Razmještaj i struktura kućanstava	1.	Broj kućanstava	110.009	98.876	DZS
			2.	Indeks rasta broja kućanstava		89,88	

			3.	Prosječna veličina kućanstva	2,75	2,61	
1.2.	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti (broj)	96,1	96,1	MRRFEU
			2.	Stupanj razvijenosti (broj) ⁽²⁾	2,00	2,00	
2.	STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ NASELJA						
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenost	1.	Broj naselja ⁽³⁾	262	263	DZS, DGU
			2.	Gustoća naselja (naselja/1.000 km ²)	63,13	63,40	Zavod
			3.	Gustoća naseljenosti (stan/km ²)	73,67	62,25	
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1.	Površina naselja (ha) ⁽⁴⁾	414.955,06	414.798,46	DGU
		B. Građevinska područja (GP)	1.	Površina GP naselja ukupna (ha)	30.677,17	30.766,90	PPUO/G
			2.	Udio GP u odnosu na ukupnu površinu Županije (%)	7,39	7,42	
			3.	Izgrađeni dio GP naselja (ha)	24.732,58	25.391,10	
			3.a.	Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu Županije (%)	5,96	6,12	
			4.	Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP (%)	19,38	17,47	
			5.	Neuređeno GP (ha) ⁽⁵⁾	nema konačnog podatka	nema konačnog podatka	
			5.a.	Udio neuređenog GP u odnosu na GP (%)	nema konačnog podatka	nema konačnog podatka	
			6.	Broj stanovnika/ ukupna površina GP (stan/ha)	9,97	8,39	
			7.	Broj stanovnika/ izrađena površina GP (stan/ha) ⁽⁶⁾	12,36	10,17	
			8.	Broj stanovnika/uređena površina GP ⁽⁵⁾	nema konačnog podatka	nema konačnog podatka	
2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1.	površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja ukupno (ha)	6.195,19	6.125,35	
			1.a.	površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja ukupno po stanovniku (ha/stan.)	0,02	0,0237	
			2.a.	Površina ugostiteljsko-turističke namjene (ha)	753,12	750,71	
				Udio površine ugostiteljsko-turističke namjene u ukupnom IGP (%)	12,16	12,26	
				Površina IGP ugostiteljsko-turističke namjene po stanovniku (ha/stan.)	0,0025	0,0029	
			2.b.	Površina gospodarske namjene (ha)	1.393,59	1.393,44	
				Udio površine gospodarske namjene u ukupnom IGP (%)	22,49	22,75	

				Površina IGP gospodarske namjene po stanovniku (ha/stan.)	0,0046	0,0054	
			2.c.	Površina sportsko- rekreacijske namjene (ha)	334,31	313,27	
				Udio površine sportsko- rekreacijske namjene u ukupnom IGP (%)	5,40	5,11	
				Površina IGP sportsko- rekreacijske namjene po stanovniku (ha/stan.)	0,0011	0,0012	
			2.d.	Površina posebne namjene (ha)	3.309,56	3.309,56	
				Udio površine posebne namjene u ukupnom IGP (%)	53,42	54,03	
			2.e.	Površina IGP groblja (ha) ⁽⁵⁾	150,52	146,33	
				Udio površine groblja u ukupnom IGP (%)	2,43	2,39	
			2.f.	Površina IGP za gospodarenje otpadom (ha)		212,04	
				Udio površine za gospodarenje otpadom u ukupnom IGP (%)		3,46	
			3.	Ukupni planirani smještajni kapacitet TRP (broj postelja prema PPOBŽ)	3.150	3.150	
			4.	Broj turističkih postelja po km' obalne crte	-	-	
3.	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST						
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURNA	A. Cestovni promet	1.a.	Duljina autocesta (km)	42,90	67,50	HAC, HC, ŽUC, UO za promet, JLS
			1.b.	Udio autocesta u ukupnoj dužini svih cesta (%)	2,55	2,35	
			1.c.	Cestovna gustoća (duljina ceste/površina područja) (km/km ²)	0,01	0,0163	
			2.a.	Duljina državnih cesta (km)	468,10	491,30	
			2.b.	Udio državnih cesta u ukupnoj dužini svih cesta (%)	27,80	17,12	
			2.c.	Cestovna gustoća (duljina ceste/površina područja) (km/km ²)	0,11	0,1184	
			3.a.	Duljina županijskih cesta (km)	650,56	632,30	
			3.b.	Udio županijskih cesta u ukupnoj dužini svih cesta (%)	38,65	22,03	
			3.c.	Cestovna gustoća (duljina ceste/ površina područja) (km/km ²)	0,16	0,1524	
			4.a.	Duljina lokalnih cesta (km)	487,60	480,91	
			4.b.	Udio lokalnih cesta u ukupnoj dužini svih cesta (%)	28,97	16,76	
			4.c.	Cestovna gustoća (duljina ceste/površina područja) (km/km ²)	0,12	0,1159	

			5.a.	Duljina nerazvrstanih cesta (km) ⁽⁷⁾	34,25	1.197,98	
			5.b.	Udio nerazvrstanih cesta u ukupnoj dužini svih cesta (%)	2,03	41,74	
			5.c.	Cestovna gustoća (duljina lokalnih ceste/površina područja) (km/km ²)	0,008	0,2888	
			6.	Ukupna cestovna gustoća (duljina ceste/površina područja) (km/km ²)	0,41	0,6919	
			7.	Ukupna duljina cesta (km) ⁽⁷⁾	1.683,41	2.869,99	
		B. Željeznički promet	1.a.	Duljina međunarodne željezničke pruge (km)	90,74	95,59	HŽ
			1.b.	Udio međunarodne željezničke pruge u ukupnoj dužini svih pruga (%)	36,60	38,22	
			1.c.	Gustoća željezničkih pruga (duljina pruge/površina područja) (km/km ²)	0,022	0,0230	
			2.a.	Duljina regionalne željezničke pruge (km)	104,62	99,77	
			2.b.	Udio regionalne željezničke pruge u ukupnoj dužini svih pruga (%)	42,20	39,89	
			2.c.	Gustoća željezničkih pruga (duljina pruge/površina područja) (km/km ²)	0,025	0,0241	
			3.a.	Duljina lokalne željezničke pruge (km)	48,42	48,43	
			3.b.	Udio lokalne željezničke pruge u ukupnoj dužini svih pruga (%)	19,53	19,36	
			3.c.	Gustoća željezničkih pruga (duljina pruge/površina područja) (km/km ²)	0,01	0,0117	
			4.a.	Duljina željezničke pruge za poseban promet (km)	4,16	6,33	PPUG
			4.b.	Udio željezničke pruge za poseban promet u ukupnoj dužini svih pruga (%)	1,67	2,53	
			4.c.	Gustoća željezničkih pruga za poseban promet (duljina pruge/površina područja) (km/km ²)	0,001	0,0015	
			5.	Gustoća željezničkih pruga (duljina svih pruga/površina područja) (km/km ²)	0,06	0,0603	
			6.	Ukupna duljina željezničkih pruga (km)	247,94	250,12	
		C. Zračni promet	1.a.	Zračne luke (kom)	1	1	MMPI
			1.b.	Zračne luke površina (ha)	140,00	140,00	

			2.a.	Zračno pristanište (kom)	1	1	
			2.b.	Zračno pristanište površina (ha)	80,00	70,00	
		D. Pomorski promet					
		E. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci			MMPI
				rijeka Dunav			
				Putničko pristanište (kom)		2	
				rijeka Drava			
				Riječna luka (kom)	1	1	
				Putničko pristanište (kom)		1	
				Ostala pristanište (kom)		5	
				Skelni prijelaz (kom)		1	
				Pristanište na neklasificiranom vodnom putu (jezero Sakadaš) (kom)		1	
				Skelni prijelaz na neklasificiranom vodnom putu (Vemeljski Dunavac) (kom)		1	
			2.	Klasa i duljina plovni puteva			
			2.a.	rijeka Dunav međunarodni vodni put VI.c klase	86,06	86,06	
			2.b.	rijeka Drava međunarodni vodni put IV. Klase	14,00	14,00	
			2.c.	rijeka Drava međunarodni vodni put III. Klase	41,45	41,45	
			2.d.	rijeka Drava međunarodni vodni put II. Klase		14,55	
			2.e.	rijeka Drava međunarodni vodni put II. Klase	48,55	48,55	
		F. Elektroničke komunikacije		Broj postojećih baznih stanica	282	313	HAKOM
				Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,09	0,12	
3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom					HOPS
		A.a Prijenos	1.a.	duljina 400 kV prijenosnih vodova (km)	159,10	159,10	
			1.b.	udio u ukupnoj dužini prijenosnih vodova (%)	23,28	22,72	
			2.a.	duljina 220 kV prijenosnih vodova (km)	17,90	17,90	
			2.b.	udio u ukupnoj dužini prijenosnih vodova (%)	2,62	2,56	
			3.a.	duljina 120 kV prijenosnih vodova (km)	7,90	7,90	
			3.b.	udio u ukupnoj dužini prijenosnih vodova (%)			
					1,16	1,13	

			4.a.	duljina 110 kV prijenosnih vodova (km)	498,50	505,20	
			4.b.	udio u ukupnoj dužini prijenosnih vodova (%)	72,94	72,14	
			5.a.	duljina 35 kV opskrbnih vodova (km)	0,00	10,20	
			5.b.	udio u ukupnoj dužini opskrbnih vodova (%)	0,00	1,46	
			6.	prijenosni vodovi ukupno (km)	683,40	700,30	
		A.b Opskrba	1.	duljina ostalih (35, 20, 10, 0,4 kV) opskrbnih vodova	6.420,39	7.580,30	HEP
		B. Opskrba plinom	1.a.	duljina međunarodnih plinovoda (km)	7,60	7,60	HEP- PLIN, PLINACR O
			1.b.	udio u ukupnoj dužini svih plinovoda (%)	0,30	0,27	
			2.a.	duljina magistralnih plinovoda (km)	298,80	311,00	
			2.b.	udio u ukupnoj dužini svih plinovoda (%)	11,85	11,14	
			3.a.	duljina lokalnih plinovoda (km)	2.216,00	2.444,63	
			3.b.	udio u ukupnoj dužini svih plinovoda (%)	87,85	87,53	
			4.a.	duljina plinovoda van funkcije (km) iskazana u prethodnim količinama	33,50	29,67	
			4.b.	udio plinovoda van funkcije (%)	1,33	1,06	
			5.	ukupna duljina plinovoda	2.522,40	2.792,90	
3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopskrbne mreže (km)	2.907,17	2.981,26	distributeri
			2.	Potrošnja pitke vode (litara/stanovniku/dnevno)	74,13	91,06	
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1.	Duljina kanalizacijske mreže (km)	976,86	1.165,17	
			2.a.	Broj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda	6	6	
			2.b.	Uređaji i kapacitet (ES)	Beli Manastir 8.000	Beli Manastir 8.000	
					Donji Miholjac 8.000	Donji Miholjac 8.000	
					K. Vinogradi 2.500	K. Vinogradi 2.500	
					Našice 15.000	Našice 15.000	
					Belišće 215.000	Belišće 215.000	
					Ernestinovo 2.700	Ernestinovo 2.700	
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1.a.	Broj aktivnih odlagališta	8	7	MGOR, UO, PPUO/G
			1.b.	Površina aktivnih odlagališta (ha)	78,94	76,63	
			1.c.	Broj zatvorenih odlagališta	4	12	

			1.d.	Površina zatvorenih odlagališta-sanacija u pripremi (ha)	nema podatka	0	
			2.a.	Broj saniranih neuređenih odlagališta	8	4	
			2.b.	Površina saniranih neuređenih odlagališta (ha)	nema podatka	38,29	
			3.	Broj lokacija otpadom onečišćenog tla i smetlišta	42	70	
4.	KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA						
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta (ha)	236.662,36	236.538,47	PPUO/G
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta (%)	57,03	57,02	
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku (ha/stanovniku)	0,77	0,92	
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta (ha)	115.077,63	115.209,96	
			2.	Udio šumskog zemljišta (%)	27,73	27,77	
			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku (ha/stanovniku)	0,38	0,45	
		C. Vode	1.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more) (ha) ⁽⁸⁾	18.109,77	18.363,43	
			2.	Udio površinskih voda u odnosu na površinu županije (%)	4,36	4,43	
			3.	Duljina vodotoka ukupno (km) ⁽⁸⁾	792,09	8.721,50	
				prirodni vodotoci (rijeka, potoci)		512,19	
				kanali		8.209,31	
		D. Morska obala					
		E. Mineralne sirovine	1.a.	Broj energetske eksploatacijskih polja	8	8	INA. d.d., PPOBŽ, PPUO/G
			1.b.	Površina energetske eksploatacijskih polja (ha) ⁽⁹⁾	263,10	27.286,00	
			2.a.	Broj eksploatacijskih polja geotermalne vode	1	1	
			2.b.	Površina eksploatacijskih polja geotermalne vode (ha) ⁽⁹⁾	9,00	900,00	
			2.c.	Broj pojedinačnih evidentiranih bušotina geotermalne vode (za sada se ne eksploatiraju)	24	24	
			3.a.	Broj ostalih eksploatacijskih polja	14	14	
			3.b.	Površina ostalih eksploatacijskih polja (ha)	996,02	1.031,67	
4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.a.	Broj površina zaštićenih područja	18	18	BIOPORT AL
			1.b.	Površina zaštićenih područja (ha)	49.527,58	49.514,27	

			2.	Ekološka mreža (Natura 2000)			
			2.a.	Ekološka mreža-područja očuvanja značajna za ptice (POP odnosno SPA) (ha)	85.785,34	85.754,93	
			2.b.	Ekološka mreža-područja očuvanja značajna za vrste i staništa (POVS odnosno pSCI) (ha)	89.429,38	88.328,77	
			2.c.	Sveukupan broj područja	16	18	
			2.d.	Sveukupna površina ⁽¹⁰⁾	97.067,11	96.533,53	
4.3.	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih i preventivno zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	589	423	MKM
			2.a.	Broj obnovljenih nepokretnih kulturnih dobara	76	111	
			2.b.	Udio obnovljenih nepokretnih kulturnih dobara (%)	12,90	26,24	
			2.c.	Broj nepokretnih kulturnih dobara s obnovom u tijeku ili djelomično obnovljenih	0	27	
			2.d.	Udio nepokretnih kulturnih dobara s obnovom u tijeku ili su djelomično obnovljeni (%)	0,00	6,38	
			3.a.	Broj ugroženih nepokretnih kulturnih dobara	53	63	
			3.b.	Udio ugroženih kulturnih dobara (%)	9,00	14,89	
4.4.	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTER.	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		Opisno u tekstualnom dijelu Izvješća			
5.	DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA						
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost prostornim planovima prema razini planova i izvješća ukupno	1.	Doneseni prostorni planovi ukupno	290	346	Zavod
				osnovni planovi ukupno		110	
			a.	PPŽ	1	1	
			b.	ID PPOBŽ	2	5	
			c.	PPUO/G	42	42	
			d.	ID PPUO/G	108	162	
			e.	GUP	2	2	
			f.	ID GUP	7	12	
			g.	UPU	28	32	
			h.	ID UPU	30	45	
			i.	DPU	34	17	
			j.	ID DPU	14	7	
			k.	Ostali (PUP, PUMN)	16	16	
			l.	ID ostali	6	10	
		Od toga doneseni prostorni planovi samo u	2.	Ukupno u proteklom razdoblju	77	74	
			b.	ID PPOBŽ	1	3	
			d.	ID PPUO/G	51	47	
			f.	ID GUP	3	5	
			g.	UPU	2	4	

		promatranom razdoblju	h.	ID UPU	16	13	
			j.	ID DPU	3	1	
			l.	ID ostali	1	1	
		Broj prostornih planova u izradi na kraju promatranog razdoblja	3.	Prostorni planovi u izradi (ukupno)	15		
			b.	ID PPOBŽ	0	1	
			d.	ID PPUO/G	9	6	
			f.	ID GUP	1	1	
			g.	UPU	3	6	
			h.	ID UPU	2	1	
			m.	postupci stavljanja izvan snage	0	5	
		Broj prostornih planova stavljenih izvan snage u promatranom razdoblju	4.	Planovi stavljeni izvan snage u proteklom periodu (ukupno)	10	18	
			c.	DPU	6	15	
			d.	Ostali (PUP, PUMN)			
					4	3	
5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA	Broj pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama	a.	Lokacijska dozvola	203	166	UO
			b.	Potvrda glavnog projekta	88	106	
			c.	Rješenje o građenju	5		
			d.	Rješenje o uvjetima građenja	142		
			e.	Građevinska dozvola	2.738	3.918	
			f.	ostali upravni predmeti prostorno uređenje		423	
			g.	ostali upravni predmeti građenje		5.316	
			h.	nepravni predmeti prostorno uređenje		6.613	
			i.	nepravni predmeti građenje		5.568	
5.3.	URBANA PREOBRAZBA		1.a.	JLS s Brownfield područjima (broj)	10	17	JLS
			1.b.	Brownfield područja (broj) ⁽¹¹⁾	41	43	
			1.c.	Broj prostornih planova ili pojedinačnih zahvata	0	6	
			1.d.	Površina (ha)	0,00	124,79	
5.4.	URBANA SANACIJA		1.	Broj izdanih rješenja o izvedenom stanju	54.340	6.200	UO
			2.	Prostorni planovi u svrhu sanacije, odnosno ID prostornih planova u tu svrhu	0	0	JLS, PPUO/G

- (1) Podaci o broju stanovnika koji su korišteni u prethodnom Izvješću 2015.-2019. godine dobiveni su od PU OBŽ, a podaci korišteni u ovom Izvješću 2019.-2023. godine su službeni podaci popisa stanovništva iz 2021. godine. PU i DZS koriste drugačiju metodologiju popisivanja broja stanovnika, stoga je potrebno naglasiti kako Županija u promatranom četverogodišnjem razdoblju nije izgubila toliko drastičan broj stanovnika.
- (2) Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine" broj 132/17.), noviji podatak nije dostupan.
- (3) Broj naselja Županije se nije mijenjao. Do razlike dolazi zbog izvora podatka: Zakon o područjima županija, gradova i općina evidentira 262 naselja, a DGU 263.
- (4) Izvor oba podatka je DGU, s tim što je podatak iz 2019. godine analogni podatak Područnog ureda za katastar Osijek, a podatak iz 2023. godine je podatak iz digitalnog registra prostornih jedinica, stanje svibanj 2023. godine.
- (5) Površine građevinskih područja u prostornim planovima, zbog česte izmjene zakonske regulative, nisu identično diferencirane te se ne mogu precizno iskazati podaci.
- (6) Do smanjenja gustoće građevinskog područja dolazi zbog drastičnog smanjenja broja stanovnika uz zadržavanje utvrđene površine građevinskog područja naselja.
- (7) U promatranom razdoblju postali su dostupni podaci o duljinama asfaltiranih nerazvrstanih cesta što ranije nije bio slučaj.
- (8) 2019. godine podaci iz PPUO/G, 2023. godine podaci Hrvatskih voda gdje su dodane i duljine kanalske mreže.
- (9) 2019. godina površina iskazana u km².

- (10) Površine ekološke mreže POP i POVS međusobno se preklapaju, a mjestimično se preklapaju i s površinama drugih zaštićenih područja (postojanje višestrukih zaštita), u promatranom razdoblju je promijenjen posebni propis kojim se definiraju površine ekološke mreže.
- (11) Broj brownfield područja 2019. godine je dan nekritički na temelju ankete provedene među JLS, dok je broj 2023. godine izveden iz registra uspostavljenog na nivou RH po unaprijed utvrđenim kriterijima.

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

III.1. Izrada prostornih planova

Učinkovitost prostornog uređenja na nivou županije osiguravaju predstavnička i izvršna tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave donošenjem prostornih planova te drugih dokumenata temeljem posebnih propisa koji utječu na gospodarenje prostorom.

Stručnu utemeljenost navedenih dokumenata osiguravaju stručne službe, upravna tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave osnovana za obavljanje stručnih poslova prostornog planiranja, županijski zavodi za prostorno uređenje, pravne osobe osnovane i registrirane za izradu tih dokumenata, te ovlašteni arhitekti koji samostalno obavljaju stručne poslove prostornog planiranja.

Današnjoj strukturi prostornih planova temelj je postavio Zakon o prostornom uređenju donesen 1994. godine, koju je s manjim iznimkama preuzeo Zakon o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. godine. Podloga za novu generaciju prostornih planova osigurana je važećim Zakonom koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine, sa svojim recentnim izmjenama iz 2023. godine.

Na postavkama Zakona izrađena je i usvojena Strategija kao temeljni državni dokument kojim se usmjerava razvoj prostora.

Program RH iz 1997. godine, temeljem Zakona, ostaje na snazi do donošenja Državnog plana prostornog razvoja, za čiju izradu su stvorene pretpostavke donošenjem Pravilnika o državnom prostornom planu ("Narodne novine" broj 122/15.) i Strategije. Dana 26. travnja 2018. godine Sabor je donio Odluku o izradi Državnog plana prostornog razvoja ("Narodne novine" broj 39/18.). U izradu su uključeni svi županijski zavodi RH. Plan se izrađuje u elektroničkom obliku kao vektorski topološki pravilno uređen prikaz podataka povezan s pripadajućim tekstualnim opisima, preko digitalne ortofoto karte izrađene na temelju aerofotogrametrijskog snimanja, na način koji omogućava međusobno preklapanje slojeva plana kao i slojeva drugih prostornih planova. Recentnom izmjenom Zakona koja je stupila na snagu 29. lipnja 2023. godine propisano je da se Državni plan prostornog razvoja donosi kao cjelina, a iznimno za jednu ili više građevina ili površina državnog značaja za jednu ili više građevina ili površina državnog značaja a koji su sadržaj tog plana.

Prostorni planovi područne (regionalne) razine su prostorni plan županije (Grada Zagreba) i urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu županijskog značaja. PPOBŽ je donesen 2002. godine, te je do sada mijenjan 5 puta. U svrhu jednostavnije provedbe, u skladu sa Zakonom, nakon svake od posljednje 3 izmjene i dopune izrađen je i objavljen pročišćeni tekst Odredbi za provedbu i njegovog grafičkog dijela. PPOBŽ se provodi izdavanjem lokacijskih i građevinskih dozvola za zahvate u prostoru od interesa za Državu i Županiju i izdavanjem mišljenja o usklađenosti PPUO/G s PPOBŽ uvažavanjem smjernica za izradu prostornih planova lokalne razine.

Prostorni planovi lokalne razine su prostorni plan uređenja općine odnosno grada (PPUO/G), generalni urbanistički plan (GUP), te urbanistički plan uređenja (UPU).

Sadržaj prostornih planova propisan je Zakonom te Pravilnikom, odnosno pravilnicima. Do sada je, temeljem Zakona, donesen samo Pravilnik o državnom planu prostornog razvoja ("Narodne novine" broj 122/15.). Pravilnik o sadržaju i načinu izrade prostornih planova područne (regionalne) te lokalne razine je u pripremi i tek po njegovom donošenju moći će se pristupiti izradi nove generacije digitalnih prostornih planova u skladu sa Zakonom.

Za napomenuti je da su prijelaznim i završnim odredbama svakog do sada važećeg zakona na snazi zadržavani prostorni planovi doneseni temeljem prethodnoga, tako da su danas još uvijek na snazi planovi različitih generacija. Ovi planovi su u nadležnosti JLS kojima je u interesu da ih zadrže jer

detaljnije definiraju namjene nekog prostora, te na taj način štite svoje interese u prostoru za koji su izrađeni.

Prijelaznim i završnim odredbama Zakona propisano je da se svi do sada doneseni prostorni planovi mogu mijenjati i dopunjavati. Prostorni planovi i njihove izmjene i dopune izrađuju se i donose postupkom propisanim Zakonom, ali sadržaja propisanog Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova ("Narodne novine" broj 106/98., 39/04., i 45/04. - u daljnjem tekstu: Pravilnik o sadržaju). Pravilnik o sadržaju donesen još 1998. godine i primjenjuje se u dijelu koji nije protivan Zakonu. Novi Pravilnik o prostornim planovima (u daljnjem tekstu: novi pravilnik) trenutno se nalazi na javnom savjetovanju.

Nova generacija prostornih planova svih razina izrađuje se i donosi u elektroničkom obliku na platformi koju razvija Ministarstvo. Platforma na kojoj se izrađuju, prezentiraju i putem koje se provode prostorni planovi je Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU). Struktura, sadržaj, način rada, oblik i elektronički standard ISPU-a, propisani su Uredbom o informacijskom sustavu prostornog uređenja ("Narodne novine" broj 115/15. - u daljnjem tekstu: Uredba).

Ovlasti subjekata prostornog uređenja i obveze u vođenju i upravljanju sustavom, te način na koji su to dužni činiti također su propisani Uredbom kao prijelaznim dokumentom do donošenja pravilnika o sadržaju prostornih planova.

Novina posljednje izmjene i dopune Zakona je transformacija prostornih planova koja je definirana kao: proces prelaska iz analognog u digitalni oblik važećih prostornih planova sa svojstvima i sadržajima pridruženih sukladno novom pravilniku. Preduvjet za transformaciju je postojanje digitalne platforme te izrada i donošenje novog pravilnika, koji treba propisati prostorne slojeve, njihov sadržaj i strukturu.

III.2. Provedba prostornih planova

U promatranom razdoblju, temeljem Zakona i Uredbe a po nalogu resornog ministra, u ISPU su uneseni svi važeći prostorni planovi kao preduvjet za njihovu provedbu elektronskim putem.

Zahvati u prostoru se provode u skladu s prostornim planom i posebnim propisima uz izuzetke koje propisuje Zakon ili Zakon o gradnji ("Narodne novine" broj 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19.). Prostorni planovi se provode izdavanjem akata za provedbu: lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata, te potom građevinske dozvole koja se izdaje prema Zakonu o gradnji.

Akte za provedbu prostornog plana propisane Zakonom i građevinske dozvole izdaju Ministarstvo, županijska upravna tijela i upravna tijela velikih gradova.

Temeljem prostornog plana može se izdati i lokacijska informacija koju nadležno tijelo izdaje na zahtjev zainteresiranoj osobi u svrhu upoznavanja s namjenom prostora i uvjetima provedbe prostornog plana na određenom zemljištu.

U promatranom razdoblju (2019.-2023.) nastavljaju se aktivnosti na izradi izmjena i dopuna PPUO/G u svrhu usklađivanja sa Zakonom odnosno u svrhu preispitivanja izgrađenosti građevinskih područja kako bi se bez prethodne izrade urbanističkih planova uređenja osigurala mogućnost izdavanja akata za građenje i građevinskih dozvola.

U provedbi prostornih planova, u prednosti su bile JLS koje su izmjenama i dopunama PPUO/G postojeća građevinska područja diferencirale kao stvarno izgrađene i neizgrađene dijelove, a one neizgrađene na uređene i neuređene. Na taj način je omogućena izgradnja na svim uređenim površinama bez prethodnog donošenja detaljnijeg prostornog plana.

Pod kredom uvođenja reda u prostoru, 2011. godine pokreće se presedan u provedbi prostornih planova donošenjem Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama temeljem kojega je bilo moguće, popularno rečeno "legalizirati" sve izgrađene zgrade i one čija je gradnja započeta do 21. lipnja 2011. godine, bez obzira bile u skladu s prostornim planom ili ne. Zahtjevi za izdavanje rješenja o izvedenom stanju (legalizacije), mogli su se podnositi do 30. lipnja 2013. godine, što je izmjenom propisa prolongirano na 30. lipnja 2018. godine.

U promatranom razdoblju prestaje s radom Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada (AZONIZ) osnovana kao pomoć nadležnim UO u rješavanju predmeta ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada. Nadležni UO nastavili su s rješavanjem predmeta ozakonjenja dinamikom u skladu s potrebama i mogućnostima.

Za prostor Županije na snazi su sljedeći prostorni planovi:

a) *Program prostornog uređenja RH (Program RH)*

Program RH ostaje na snazi do donošenja Državnog plana prostornog razvoja. Na području Županije Programom RH su planirani sljedeći zahvati (popis zahvata daje se tabelarno uz komparaciju sa zahvatima planiranim Strategijom):

Tablica 12. Zahvati planirani Strategijom i Programom RH

Program RH	Strategija
izgradnja autoceste u koridoru Vc, sa značajnim mostom na rijeci Dravi	izgradnja autoceste u koridoru Vc
podravska brza cesta i obilaznice gradova	podravska brza cesta
rekonstrukcija međunarodne željezničke pruge s dogradnjom još jednog kolosijeka i preinaka za brzinu 160 km/h	rekonstrukcija međunarodne željezničke pruge
plovni put rijekom Dunav podići na razinu VI. klase, rijeke Drave od ušća do Osijeka na razinu IV. klase te od Osijeka do Virovitice na razinu III. klase	plovni put rijekom Dunav podići na razinu VI. klase, rijeke Drave od ušća do Osijeka na razinu IV. klase te od Osijeka do Virovitice na razinu III. klase
planirana je izgradnja srednje luke kod Donjeg Miholjca i Osijeka, te ostale luke u Belišću	predviđaju se srednje luke kod Donjeg Miholjca i Osijeka, te ostale luke u Belišću i Batini
u zračnom prometu konstatirane su razine zračnih luka Klisa 4E kategorije, a Čepin 2C kategorije	u zračnom prometu evidentirana zračna luka za domaći i međunarodni promet (Klisa), te aerodrom (Čepin)
u telekomunikacijskom prometu planirana je izgradnja međunarodnog TK objekta u Osijeku, te čvora u sustavu prijenosa međunarodne razine u Donjem Miholjcu	preporučuje se ravnomjerna pokrivenost širokopojsnim pristupom
izgradnja magistralnog plinovoda Osijek-Vukovar	izgradnja magistralnog plinovoda Osijek-Vukovar
nova (uz postojeće) termoelektrana u Osijeku	dvije potencijalne lokacije za termoelektrane u Osijeku (uz postojeću)
termoelektrane i/ili toplane na plin ili uvozni ugljen kod Valpova (Belišća) i Dalja (Erduta), a gotovo cijelo područje Županije je kategorizirano kao prioritetno područje smještaja energetske objekata	termoelektrane kod Valpova (Belišća) i Dalja (Erduta), a gotovo cijelo područje Županije je prikazano kao područje za prioritetni smještaja novih energetske građevina
hidroelektrane snage 10-100 MW kod Donjeg Miholjca i Osijeka, kao mogućih lokacija	hidroelektrana kod Osijeka, kao potencijalna lokacija za novu hidroelektranu
biološki uređaji za pročišćavanje otpadnih voda kod Osijeka, Našica i Đakova uz postojeće kod Donjeg Miholjca, Valpova i Belog Manastira	teme koje Strategija ne obrađuje, samo daje opisne smjernice za njihovo planiranje i unaprjeđenje
zaštita od štetnog djelovanja voda izgradnjom vodnih stepenica na rijeci Dravi kod Donjeg Miholjca i Osijeka, kojima se može dati višestruka namjena	
deponij otpada, skladište otpada i 5 prikupljališta otpada	

Izvor podataka: Strategija i Program RH

b) *Državni plan prostornog razvoja (Državni plan)*

Izrada Državnog plana pokrenuta je Odlukom o izradi Državnog plana prostornog razvoja ("Narodne novine" broj 39/18.) koju je donijela Vlada 26. travnja 2018. godine. Državni plan izrađuje Ministarstvo putem svoje ustrojstvene jedinice - Zavoda za prostorni razvoj.

Za potrebe izrade Državnog plana, Zavod obrađuje podatke o poljoprivrednom zemljištu, šumama, vodama i infrastrukturi iz PPOBŽ te podatke o građevinskim područjima iz PPUO/G, u službenoj HTRS96/TM kartografskoj projekciji i dostavlja ih Državnom zavodu za prostorni razvoj.

c) *Prostorni plan Parka prirode "Kopački rit" (PPPP)*

Izrada PPPP kao plana područja posebnih obilježja - parka prirode te potreba njegovog usklađivanja s važećom regulativom u nadležnosti je resornog Ministarstva na čiji prijedlog PPPP (kao i njegove izmjene i dopune) donosi Sabor.

PPPP je izrađen i donesen za plansko razdoblje od 15 godina koje je isteklo. Iz tog razloga je Ministarstvo putem Državnog zavoda za prostorni razvoj pokrenulo izradu pripremnih radova za izradu izmjena i dopuna PPPP.

U okviru pripremnih radova analizirat će se i valorizirat važeći prostorni planovi i postojeće stanje u obuhvatu Parka prirode Kopački rit, provedba PPPP kroz izdane dozvole i izvedene zahvate, analizirat će se područja gradnje, sustav posjećivanja i režima, građevine zatečene izgradnje, postojeća infrastruktura i planovi razvoja infrastrukture, postojeća zonacija i namjena površina i prostorni kapaciteti. Nadalje, analizirat će se zahtjevi za ozakonjenje, izvješća o stanju u prostoru unutar obuhvata PPPP, gospodarske tradicijske djelatnosti (ribnjačarstvo, šumarstvo, poljodjelstvo, stočarstvo, lovstvo i dr.) s povezanim dokumentima (planovi gospodarenja, koncesije, gospodarske osnove i dr.), plan upravljanja kao i drugi dokumenti povezani sa zaštitom prirode.

Navedenim analizama utvrdit će se provodljivost PPPP, predložiti ciljevi prostornog razvoja obuhvata, te dati podloga za odluku o izradi izmjena i dopuna PPPP, odnosno, po potrebi, izradu novoga prostornog plana uređenja područja posebnih obilježja Parka prirode Kopački rit.

d) *Prostorni plan Osječko-baranjske županije (PPOBŽ)*

U promatranom razdoblju izrađene su i usvojene tri ID PPOBŽ.

III. Izmjene i dopune PPOBŽ donesene su u svrhu realizacije zahvata u prostoru od strateškog interesa za Županiju, kada je proveden postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, kojim je utvrđeno da stratešku procjenu utjecaja na okoliš nije potrebno provoditi.

Cilj IV. Izmjena i dopuna PPOBŽ bio je omogućiti izdavanje lokacijske dozvole za eksploatacijsko polje ugljikovodika Dravica-Zalata, smanjiti opterećenje u prostoru planskim koridorima čije planiranje više nije racionalno te uskladiti PPOBŽ s novim podacima Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže ("Narodne novine" broj 80/19). Sukladno članku 86. stavka 3. Zakona i odredbi članka 66. Zakona o zaštiti okoliša temeljem mišljenja nadležnog ministarstva za IV. Izmjene i dopune PPOBŽ nije bilo potrebno provesti postupak ocjene odnosno strateške procjene utjecaja na okoliš.

V. Izmjenama i dopunama PPOBŽ je usklađen s posebnim propisima o gospodarenju otpadom, određena je lokacija za gospodarenje građevnim otpadom koji sadrži azbest i propisani uvjeti za provedbu navedenog zahvata u prostoru. Na taj način je osigurano izdavanje akata za provedbu prostornih planova i građevinskih dozvola po posebnim propisima neposrednom provedbom PPOBŽ, budući da su odlagališta otpada koji sadrži azbest građevine područnog (regionalnog) značaja. Također je određena lokacija skladišta opasnog otpada, kao građevina područnog (regionalnog) značaja, bez propisivanja uvjeta za provedbu. Preispitane su i korigirane odredbe koje se odnose na racionalizaciju investicije i smanjenje troškova gradnje i održavanja Gospodarskog centra u Osijeku, vodeći računa o realnim potrebama i mogućnostima te su omogućena privremena i prijelazna rješenja tijekom fazne, odnosno etapne realizacije Gospodarskog centra kao građevine od posebnog značaja za Županiju.

Budući da se prostorni planovi izrađuju i donose kao pretpostavka gospodarskog napretka i razvoja potrebno ih je ažurirati u trenutku kada se za to iskaže opravdana potreba. Iz tog razloga je, unatoč već izrađenih 5 izmjena i dopuna, pokrenuta izrada VI. Izmjena i dopuna PPOBŽ, kako bi isti zadržao svoju funkciju osnovnog dokumenta za prostorni i gospodarski razvoj Županije.

Ciljevi VI. Izmjena i dopuna PPOBŽ su:

- doprinijeti ostvarivanju klimatskih i energetske ciljeva RH omogućavanjem stvaranja čiste energije,
- smanjiti ugljični otisak, što doprinosi ostvarenju klimatskih i energetske ciljeva RH,
- omogućiti intenzivniju uporabu energije iz obnovljivih izvora gradnjom postrojenja za proizvodnju električne i/ili toplinske energije koja kao resurs koriste alternativne odnosno obnovljive izvore energije s naglaskom na solarne elektrane te geotermalnu energiju,
- povećati energetske neovisnost pravnih subjekata, što će doprinijeti konkurentnosti i održivosti gospodarstva kako Osječko-baranjske županije tako i RH,
- omogućiti razvoj gospodarstva fleksibilnijim propisivanjem uvjeta za formiranje izdvojenih građevinskih područja izvan naselja gospodarske i ugostiteljsko-turističke namjene te uvjeta za gradnju izvan građevinskih područja,
- pojednostaviti osnivanja novih eksploatacijskih polja ugljikovodika,
- olakšati provedbu PPOBŽ usklađenjem s posebnim propisima, dokumentima i podacima javnopravnih tijela.

e) *Prostorni planovi uređenja općine/grada (PPUO/G) na području Županije*

Svaka JLS ima na snazi prostorni plan uređenja općine/grada (PPUO/G):

Tablica 13. Prostorni planovi uređenja općine/grada (PPUO/G) na području Županije

Redni broj	Naziv plana	Službeno glasilo
1.	PPU Grada Belog Manastira	"Službeni glasnik" Grada Belog Manastira broj 5/06., 7/07., 5/12., 3/21. i 5/21.-pročišćeni tekst
2.	PPU Grada Belišća	"Službeni glasnik" Grada Belišća broj 08/03., 8/11., 5/12., 8/13., 9/13., 6/15., 9/16. 8/17.-pročišćeni plan, 10/18., 2/20., 6/20.-pročišćeni tekst, 4/21., 9/21.-pročišćeni tekst, 7/22. i 8/22.- pročišćeni tekst
3.	PPU Grada Donji Miholjac	"Službeni glasnik" Grada Donji Miholjac broj 12/05., 2/12., 8/15., 6/19., 10/19.-pročišćeni tekst, 7/21. i 8/21.-pročišćeni tekst
4.	PPU Grada Đakovo	"Službeni glasnik" Grada Đakovo broj 7/06., 7/12., 1/15., 2/15.-pročišćeni plan, 9/18., 11/18.-pročišćeni plan, 9/19., 12/19.-pročišćeni tekst, 6/21., 12/21.-pročišćeni tekst i 14/21.-ispravak
5.	PPU Grada Našica	"Službeni glasnik" Grada Našica broj 11/06., 2/10., 8/15., 8/17., 1/18.-pročišćeni tekst, 10/21., 1/22.-pročišćeni tekst i 8/23.
6.	PPU Grada Osijeka*	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 8/05., 5/09., 17A/09.-ispravak, 12/10., 12/12., 20A/18., 8A/19.-pročišćeni tekst i 24/22.
7.	PPU Grada Valpova	"Službeni glasnik" Grada Valpova broj 09/03., 8/10., 8/15., 2/18., 6/20., 8/20.-pročišćeni tekst, 7/22. i 8A/22.-pročišćeni tekst
8.	PPU Općine Antunovac	"Službeni glasnik" Općine Antunovac broj 3/05., 5/11., 8/11.-ispravak, 4/15.-ispravak, 9/12., 8/15., 12/15.-pročišćeni plan, 8/16. i 12/16.-zaključak i ispravci (ispravak 5/11. i pročišćenog plana)
9.	PPU Općine Bilje	"Službeni glasnik" Općine Bilje broj 8/05., 2/16., 8/16.-ispravak, 9/16.-pročišćeni plan, 2/22., 8/22.-pročišćeni tekst i 13/23.
10.	PPU Općine Bizovac*	"Općinski glasnik" Općine Bizovac broj 03/05., 3/10., 4/11., 4/13. 2/16., 3/16.-ispravak i pročišćeni plan, 5/20., 5/20.-pročišćeni tekst, 6/22. i 7/22.-ispravak i pročišćeni tekst
11.	PPU Općine Čeminac	"Službeni glasnik" Općine Čeminac broj 02/05., 8/06., 3/11., 1/13., 2/14., 7/14. 6/18. i 7/18.-pročišćeni plan

12.	PPU Općine Čepin*	"Službeni glasnik Općine Čepin broj 1/07., 1/12., 11/12.-ispravak, 10/15., 15/15.-ispravak, 17/15.-pročišćeni plan, 6/16.-ispravak pročišćenog plana, 3/18., 11/18.-ispravak, 12/18.-pročišćeni plan, 13/19., 17/19.-pročišćeni tekst, 5/21., 8/21.-ispravak, 31/21., 19/22. i 21/22.-pročišćeni tekst
13.	PPU Općine Darda	"Službeni glasnik" Općine Darda broj 05/06., 6/06.-ispravak, 4/08., 6/12., 1/14., 4/15., 6/15.-pročišćeni plan, 4/19., 5/19.-pročišćeni plan, 11/22. i 12/22.-pročišćeni plan
14.	PPU Općine Donja Motičina	"Službeni glasnik" Općine Donja Motičina broj 3/06., 4/11., 2/13., 1/16., 2/16.-pročišćeni plan, 5/17., 5a/17.-pročišćeni plan, 6/18., 7/18.-pročišćeni plan, 1/23. i 2/23.-pročišćeni tekst
15.	PPU Općine Draž*	"Službeni glasnik" Općine Draž broj 03/05., 5/11., 9/14., 9/15., 4/18., 7/18.-ispravak i 5/20.-pročišćeni tekst
16.	PPU Općine Drenje (ss)	"Službeni glasnik" Općine Drenje broj 29/07., 49/14. i 9/18. i 2/19.-pročišćeni plan
17.	PPU Općine Đurđenovac	"Službeni glasnik" Općine Đurđenovac broj 8/06., 6/12., 5/18. i 6/18.-pročišćeni plan
18.	PPU Općine Erdut	"Službeni glasnik" Općine Erdut broj 32/06., 45/09.-ispravak, 52/12. i 56/13. i 78/19.
19.	PPU Općine Ernestinovo*	"Službeni glasnik" Općine Ernestinovo broj 2/07., 6/10., 5/17., 7/18.-pročišćeni plan, 5/20., 7/20.-pročišćeni plan, 3/21. i 4/21.-pročišćeni plan
20.	PPU Općine Feričanci	"Službeni glasnik" Općine Feričanci broj 36/04., 64/09., 6/11., 3/15., 8/16. i 9/16.-pročišćeni plan, 3/22 i 4/22.-pročišćeni tekst
21.	PPU Općine Gorjani*	"Službeni glasnik" Općine Gorjani broj 36/05., 53/11.-ispravak i 43/07.
22.	PPU Općine Jagodnjak	"Službeni glasnik" Općine Jagodnjak broj 1/07., 7/09., 1/16., 4/18.-pročišćeni plan, 7/22. i 9/22.-pročišćeni tekst
23.	PPU Općine Kneževi Vinogradi	"Službeni glasnik" Općine Kneževi Vinogradi broj 5/05., 5/06.-ispravak, 5/09., 3/12., 14/12., 15/19., 9/20.-pročišćeni plan, 14/20., 18/21. i 22/21.-pročišćeni plan
24.	PPU Općine Koška	"Službeni glasnik" Općine Koška broj 1/06., 4/06.-ispravak, 4/14., 10/15., 1/16.-ispravak, 1/16.-pročišćeni plan, 4/18. i 6/18.-pročišćeni plan.
25.	PPU Općine Levanjska Varoš	"Službeni glasnik" Općine Levanjska Varoš broj 5/04., 6/17., 1/18.-pročišćeni plan, 8/19., 9/19.-pročišćeni tekst, 4/22. i 5/22.-pročišćeni tekst
26.	PPU Općine Magadenovac	"Službeni glasnik" Općine Magadenovac broj 10/03., 10/10., 10/17., 10/17.-pročišćeni plan, 5/21. i 6/21.-pročišćeni tekst
27.	PPU Općine Marijanci	"Službeni glasnik" Općine Marijanci broj 3/06., 3/12., 6/18. i 7/18.-pročišćeni plan
28.	PPU Općine Petlovac	"Službeni glasnik" Općine Petlovac broj 21/05., 1/10.-ispravak, 2/18., 3/18.-pročišćeni tekst, 4/19., 7/19.-pročišćeni tekst, 7/22. i 1/23.-pročišćeni tekst
29.	PPU Općine Petrijevci	"Službeni glasnik" Općine Petrijevci broj 7/03., 4/08., 4/12., 4/17., 6/17.-pročišćeni plan, 8/20. i 9/20.-pročišćeni plan
30.	PPU Općine Podgorač	"Službeni glasnik" Općine Podgorač broj 2/06., 1/09., 4/17. i 5/17.-pročišćeni plan
31.	PPU Općine Podravska Moslavina	"Službeni glasnik" Općine Podravska Moslavina broj 4/07. i 2/16.-ispravak i 4/16.
32.	PPU Općine Popovac*	"Službeni glasnik" Općine Popovac broj 4/06., 1/15. i 5/15.-pročišćeni plan, 3/18. i 2/19.-ispravak
33.	PPU Općine Punitovci (ss)	"Službeni glasnik" Općine Punitovci broj 2/06., 3/09., 2/14., 1/21. i 9/21.-pročišćeni tekst
34.	PPU Općine Satnica Đakovačka	"Službeni glasnik" Općine Satnica Đakovačka broj 2/06., 3/13., 8/17., 9/17.-pročišćeni plan, 5/18., 6/18.-pročišćeni plan, 3/19. i 4/19.-pročišćeni plan
35.	PPU Općine Semeljci	"Službeni glasnik" Općine Semeljci broj 5/07., 8/08.-ispravak, 8/12., 7/17., 8/17.-pročišćeni plan, 3/22. i 5/22.-pročišćeni tekst

36.	PPU Općine Strizivojna	"Službeni glasnik" Općine Strizivojna broj 4/06., 2/09., 6/13., 4/16., 7/21., 9/21.-ispravak i pročišćeni tekst i 4/23.
37.	PPU Općine Šodolovci	"Službeni glasnik" Općine Šodolovci broj 3/06., 7/13., 6/15., 2/16.-pročišćeni plan, 9/20. i 1/21.-pročišćeni tekst
38.	PPU Općine Trnava (ss)	"Službeni glasnik" Općine Trnava broj 4/07., 1/11., 4/15., 1/16.-pročišćeni tekst, 5/20. i 6/20.-pročišćeni tekst
39.	PPU Općine Viljevo	"Službeni glasnik" Općine Viljevo broj 1/04., 2/12., 3/17., 2/18.-pročišćeni plan, 2/20., 3/20.-pročišćeni plan, 9/20.-ispravak, 7/21., 8/21.-pročišćeni plan, 9/22. i 10/22.-pročišćeni tekst
40.	PPU Općine Viškovci	"Službeni glasnik" Općine Viškovci broj 2/07., 3/10. i 1/14.
41.	PPU Općine Vladislavci	"Službeni glasnik" Općine Vladislavci broj 1/07., 6/15., 4/18., 5/18.-ispravak, 6/18.-pročišćeni plan i 9/18.-ispravak
42.	PPU Općine Vuka	"Službeni glasnik" Općine Vuka broj 4/07., 1/16., 4/16.-ispravak i pročišćeni plan, 2/22. i 3/22.-pročišćeni tekst

Izvor podataka: Registar Zavoda

PPU - prostorni plan uređenja, (ss) - plan smanjenog sadržaja, * planovi s izmjenama i dopunama u tijeku

U proteklom razdoblju JLS su izradile i usvojile ukupno 49 izmjena i dopuna PPUO/G, za 42 plana je izrađen i pročišćeni tekst odredbi za provedbu, a za neke i grafičkog dijela prostornog plana. Pročišćeni tekst odredbi za provedbu PPUO/G do sada nisu izradili: Grad Osijek, (jer mu je u tijeku izrada izmjena i dopuna) te općine Erdut, Gorjani, Podravska Moslavina i Popovac, s tim da je Općina Gorjani posljednju izmjenu PPUO donijela prije stupanja na snagu Zakona, odnosno u vrijeme kada izrada i objava pročišćenog teksta nije bila obavezna nakon svake izmjene i dopune.

Trenutno je u postupku izrade sedam (7) izmjena i dopuna PPUO/G i to one grada Osijeka te općina Bizovac, Čepin, Ernestinovo i Gorjani, a oni općina Draž i Popovac su pred usvajanjem.

Nakon stupanja na snagu Uredbe o informacijskom sustavu prostornog uređenja ("Narodne novine" broj 115/15.), uvođenjem HTRS96/TM projekcijskog koordinatnog sustava RH i završetkom propisa Državne geodetske uprave, JLS-ovima su, bez naknade dostupni digitalni katastarski podaci. Ovi podaci koriste se kao podloga za utvrđivanje građevinskih područja na daleko precizniji način od do sada korištenih skeniranih pa geokodiranih katastarskih planova. Do sada se 26 JLS odlučilo svoja građevinska područja prenijeti na digitalne katastarske podloge čime je olakšana provedba tih prostornih planova.

U novije vrijeme uočena je promjena granica županija i JLS-ova u registru prostornih jedinica RH u odnosu na granice po kojima su izrađivani sada važeći prostorni planovi. Pri tom se ne radi o novim granicama već o, po postojećim opisima, detaljnije pozicioniranim granicama, vezanim na postojeću, vremenom izmijenjenu konfiguraciju terena. Prva JLS koja se odlučila svoj PPUO/G izraditi u "novim" granicama bio je Grad Đakovo. Po donošenju Izmjena i dopuna PPUG Đakovo ("Službeni glasnik" Grada Đakovo broj 6/21.) pojavile su se površine obrađene u dva prostorna plana ali i površine koje više nisu bile obuhvaćene niti jednim prostornim planom. Nakon Grada Đakova, izmjenu svog PPUO koja je obuhvaćala njegovu izradu u "novim" granicama pristupile su i donijele općine Bizovac, Feričanci, Levajska Varoš, Semeljci, Strizivojna i Vuka te Grad Našice.

Postupak izrade prostornog plana, kao i njegovih izmjena i dopuna, u idealnim uvjetima (kada bi sva javnopravna tijela poštivala propisane rokove i proceduru) traje minimalno 6 mjeseci, a uz izradu strateške procjene utjecaja plana na okoliš (ocjene o potrebi strateške procjene), odnosno glavne ocjene utjecaja na prirodu, godinu dana ili duže.

f) Generalni urbanistički plan (GUP)

Zakon zadržava GUP, kao naslijeđenu kategoriju prostornog plana koji se obavezno izrađuje i donosi za građevinsko područje i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja središnjeg naselja velikog grada. Prema Zakonu obveza izrade GUP-a je za gradsko naselje Osijek. Na području Županije na snazi su 2 GUP-a, za Osijek i za Đakovo, koji je obvezu izrade istoga imao prema prijašnjim propisima.

Tablica 14. Generalni urbanistički planovi (GUP) na području Županije

Redni broj	Naziv plana	Službeno glasilo
1.	GUP Grada Đakova	"Službeni glasnik" Grada Đakova broj 6/08., 12/15., 14/15.-pročišćeni plan, 9/19., 12/19.-pročišćeni tekst, 6/21. i 12/21.-pročišćeni tekst
2.	GUP Grada Osijeka*	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 5/06., 12/06.-ispravak, 1/07.-ispravak, 12/10., 12/11., 12/12., 2/13.-ispravak, 4/13.-ispravak, 7/14., 11/15., 5/16.-ispravak, 2/17. i 6A/18.-pročišćeni tekst, 13A/20., 4/21. i 24/22.

Izvor podataka: Registar Zavoda

* planovi s izradom izmjena i dopuna u tijeku

Kao što se iz tablice vidi oba GUP-a su u promatranom periodu mijenjana, a nakon posljednjih izmjena, za GUP Grada Đakova je izrađen i pročišćeni tekst odredbi za provedbu, dok za GUP Grada Osijeka u promatranom razdoblju nije izrađen pročišćeni tekst odredbi za provedbu, jer je ovaj plan konstantno u izmjenama i dopunama.

g) *Urbanistički plan uređenja (UPU)*

UPU je plan koji se može donositi kao plan državnog ili županijskog značaja, a obavezno se izrađuje za površine utvrđene u državnom planu prostornog razvoja, odnosno prostornom planu županije. UPU državne odnosno županijske razine tek će se izrađivati, po donošenju planova nove generacije prema Zakonu.

Prema ranijim propisima UPU se donosio za naselja, odnosno dijelove naselja koji su sjedišta gradova, za naselja odnosno dijelove naselja registrirane kao povijesne urbanističke cjeline, te za naselja odnosno dijelove naselja određene prostornim planom županije. Zakon propisuje UPU kao prostorni plan koji se obavezno donosi za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju unutar građevinskog područja.

Većina važećih UPU-a izrađena je temeljem ranije važećih propisa, a tijekom proteklog razdoblja od četiri godine izrađeno je 15 izmjena i dopuna UPU-a, 14 pročišćenih tekstova za 9 važećih UPU-a i 5 novih UPU-a.

Tablica 15. Urbanistički planovi uređenja (UPU) na području Županije

Redni broj	Naziv plana	Službeno glasilo
1.	UPU Belog Manastira	"Službeni glasnik" Grada Belog Manastira broj 1/08., 8/09., 7/21. i 8/21.-pročišćeni tekst
2.	UPU naselja Šećerana	"Službeni glasnik" Grada Belog Manastira broj 2/09.
3.	UPU Grada Belišća	"Službeni glasnik" Grada Belišća broj 01/04., 8/13., 9/13., 6/15., 9/16., 8/17.-pročišćeni plan i 11/18., 3/20., 6/20.-pročišćeni tekst, 4/21., 9/21.-ispravak i pročišćeni tekst, 7/22. i 8/22.-pročišćeni tekst
4.	UPU "dijela Ulice Marka Oreškovića" u Bistrincima	"Službeni glasnik" Grada Belišća broj 8/11. i 11/14.
5.	UPU naselja Donji Miholjac	"Službeni glasnik" Grada Donji Miholjac broj 9/08., 2/12., 8/15. i 7/18., 6/20.-pročišćeni tekst, 7/21 i 8/21.-pročišćeni plan
6.	UPU Industrijske zone Donji Miholjac	"Službeni glasnik" Grada Donji Miholjac broj 6/07., 8/15. i 12/15. i 6/20.-pročišćeni tekst
7.	UPU turističke zone Borik	"Službeni glasnik" Grada Donji Miholjac broj 5/23.
8.	UPU Gospodarske zone Široko Polje	"Službeni glasnik" Grada Đakova broj 10/09.
9.	UPU gradskog groblja u Našicama	"Službeni glasnik" Grada Našica broj 8/22.
10.	UPU središta Osijeka*	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 7/00., 5/02., 6/04., 3/12. i 2/17., 22/18.-pročišćeni tekst i 3/23.

11.	UPU "Prostor Sveučilišta J.J. Strossmayera" u Osijeku - Donji Grad	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 4/03., 12/10., 9/13. i 2/15.
12.	UPU područja između južne obilaznice i "S" ceste u Osijeku	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 5/09. i 14/13.
13.	UPU osječke Tvrđe	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 16/11., 2/16., 8/19. i 8/23.
14.	UPU kompleksa "Gradski vrt" u Osijeku	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 16/19.
15.	UPU Grada Valpova	"Službeni glasnik" Grada Valpova broj 11a/03. i 8/10., 8/11.- ispravak i 4/14., 10/14., 8/15., 6/20., 8/20.-pročišćeni tekst, 3/22., 7/22. i 8A/22.-pročišćeni tekst
16.	UPU za Industrijsku zonu Grada Valpova	"Službeni glasnik" Grada Valpova broj 4/22.
17.	UPU naselja Bilje	"Službeni glasnik" Općine Bilje broj 16/10.
18.	UPU "Plandište 1" Čepin	"Službeni glasnik" Općine Čepin broj 1/13., 3/18., 11/18.-ispravak i 12/18.-pročišćeni plan
19.	UPU "Gospodarska zona Čepin" u Čepinu	"Službeni glasnik" Općine Čepin broj 9/16.
20.	UPU "Plandište 2" Čepin	"Službeni glasnik" Općine Čepin broj 25/18.
21.	UPU gospodarske i turističko-rekreacijske zone "Đola"	"Službeni glasnik" Općine Darda broj 8/10.
22.	UPU gospodarska zona jugoistok Donja Motičina	"Službeni glasnik" Općine Donja Motičina broj 2/13., 5/17. i 5a/17.-pročišćeni plan
23.	UPU "Topoljski Dunavac"	"Službeni glasnik" Općine Draž broj 1/09., 8/17., 5/19. i 5/20.-pročišćeni tekst
24.	UPU "Rekreacijski centar Kneževi Vinogradi"	"Službeni glasnik" Općine Kneževi Vinogradi broj 7/08., 13/22. i 4/23.-pročišćeni tekst
25.	UPU "Jugoistok Kneževi Vinogradi"	"Službeni glasnik" Općine Kneževi Vinogradi broj 9/12.
26.	UPU naselja Petrijevci	"Službeni glasnik" Općine Petrijevci broj 6/04., 6/08., 7/18., 4/19.-pročišćeni tekst, 7/21.-ispravak, 6/22. i 7/22.-pročišćeni tekst
27.	UPU Poduzetničke zone Podgorač	"Službeni glasnik" Općine Podgorač broj 2/10.
28.	UPU "Gospodarske zone Josipovac Punitovački"	"Službeni glasnik" Općine Punitovci broj 2/10.
29.	UPU Gospodarske zone "Satnica Đakovačka"	"Službeni glasnik" Općine Satnica Đakovačka broj 2/23.
30.	UPU gospodarske zone II Semeljci	"Službeni glasnik" Općine Semeljci broj 4/12., 11/18. i 14/18.-pročišćeni plan
31.	UPU zone mješovite namjene "Svinjarevo"	"Službeni glasnik" Općine Strizivojna broj 4/09. i 4/23.
32.	UPU gospodarske (poslovne) zone u Trnavi	"Službeni glasnik" Općine Trnava broj 3/12.
33.	UPU "Gospodarska zona" Viškovci	"Službeni glasnik" Općine Viškovci broj 4/10.

Izvor podataka: Registar Zavoda

* planovi s izradom izmjena i dopuna u tijeku

h) Ostali provedbeni prostorni planovi

Od ukupno 34 DPU-a zatečenih u Županiji na početku promatranog razdoblja, u primjeni ih je ostalo 19 od kojih je svega 1 mijenjan, a nakon izmjena i dopuna izrađen je pročišćeni tekst. Za 4 DPU je pokrenut postupak stavljanja izvan snage.

Razlozi za stavljanje DPU-ova izvan snage su:

- DPU je u potpunosti realiziran,
- DPU više ne odražava interese JLS,
- nemogućnosti realizacije parcelacija, neriješeni imovinsko-pravni odnosi,
- nemogućnost realizacije planskih postavki DPU-a zbog ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada.

Tablica 16. Detaljni planovi uređenja (DPU) na području Županije

Red. broj	Naziv plana	Službeno glasilo
1.	DPU Javnog groblja Beli Manastir	"Službeni glasnik" Grada Belog Manastira broj 1/08. i 10/13.
2.	DPU zone male privrede (uz rijeku Karašicu) u Belišću	"Službeni glasnik" Općine Belišće broj 4/95., 2/10. - ispravak i 6/12.
3.	DPU gospodarske zone kod pruge u Belišću	"Službeni glasnik" Grada Belišća broj 8/11., 6/20. i 10/20.-pročišćeni tekst
4.	DPU "Pašin prolaz zapad" Đakovo	"Službeni glasnik" Grada Đakova broj 7/99., 3/03.
5.	DPU "Sjever II" Đakovo**	"Službeni glasnik" Grada Đakova broj 9/01., 12/06.
6.	DPU "Žaranova bara" u Đakovu	"Službeni glasnik" Grada Đakova broj 17/06.
7.	DPU dragovoljaca Domovinskog rata u Đakovu	"Službeni glasnik" Grada Đakova broj 06/12.
8.	DPU bloka omeđenog Istarskom, Vukovarskom i Trpimirovom ulicom u Osijeku	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 6/03. i 2/04.
9.	DPU prostora "Luka-Donji Grad" u Osijeku	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 2/09.
10.	DPU "Tehnika beton" Osijek	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 15/11.
11.	DPU naselja uz Jablaničku ulicu u Osijeku**	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 04/14.
12.	DPU područja "Retfala-jug" u Osijeku**	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 7/14.
13.	DPU područja uz Sljemensku i Snježničku ulicu u Osijeku	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 7/14.
14.	DPU zona mješovite namjene "Trnjak" Našice	"Službeni glasnik" Grada Našica broj 5/97.
15.	DPU športsko-rekreacijske zone uz jezero Lapovac II u Našicama**	"Službeni glasnik" Grada Našica broj 3/05.
16.	DPU "Centra naselja Urbarija" u Našicama	"Službeni glasnik" Grada Našica broj 4/12. i 5/12.-ispravak
17.	DPU "Romsko naselje" Darda	"Službeni glasnik" Općine Darda broj 6/06. i 5/11.
18.	DPU poslovne zone Dračica 1 u Feričancima	"Službeni glasnik" Općine Feričanci broj 46/05., 8/15. i 6/16.-pročišćeni tekst
19.	DPU Poduzetničke zone Podgorač	"Službeni glasnik" Općine Podgorač broj 2/11.

Izvor podataka: Registar Zavoda

** planovi za koje je pokrenut postupak stavljanja izvan snage

Ostali, još uvijek važeći planovi, koji su na snazi u Županiji dani su u Tablici 17.

Tablica 17. Provedbeni urbanistički plan (PUP) i Plan uređenja manjeg naselja (PUMN) na području Županije

Red. broj	Naziv plana	Službeno glasilo
1.	PUP "Brdo IV" Beli Manastir	"Službeni glasnik" Grada Belog Manastira broj 12/90.
2.	PUMN Miholjački Poreč	"Službeni glasnik" Općine Donji Miholjac broj 1/95.
3.	PUP zona "Šipovac" Našice**	"Službeni glasnik" Općine Našice broj 6/90.
4.	PUP "Industrijska zona" Našice	"Službeni glasnik" Općine Našice broj 3/92., "Službeni glasnik" Grada Našica broj 1/03., 9/11., 8/15., 11/22. i 13/22.-pročišćeni tekst
5.	PUP dijela naselja Antunovac Tenjski	"Službeni glasnik" Općine Osijek broj 11/88.
6.	PUP dijela naselja Čepin	"Službeni glasnik" Općine Osijek broj 5/90.
7.	PUP "Granični prijelaz" Kneževo	"Službeni glasnik" Općine Beli Manastir broj 5/91. - na snazi, ali se ne primjenjuje

8.	PUP turistički centar "Borovik"	"Službeni vjesnik" Općine Đakovo broj 5/80. i 10/88. i "Službeni glasnik" Općine Drenje broj 33/09.
9.	PUP zona uz ulicu "Đure Salaja" Đurđenovac	"Službeni glasnik" Općine Našice broj 8/89. i "Službeni glasnik" Općine Đurđenovac broj 7/99.
10.	PUP zona "Radničko naselje III" Đurđenovac	"Službeni glasnik" Općine Našice broj 6/90.
11.	PUP zona "Taninska četvrt" Đurđenovac	"Službeni glasnik" Općine Našice broj 6/90. i "Službeni glasnik" Općine Đurđenovac broj 8/99. i 3/06.
12.	PUMN Levanjska Varoš	"Službeni vjesnik" Općine Đakovo broj 10/88.
13.	PUMN Strizivojna (dio naselja)	"Službeni vjesnik" Općine Đakovo broj 2/84. i "Službeni glasnik" Općine Strizivojna broj 1/99.
14.	PUP dijela naselja Palača	"Službeni glasnik" Općine Osijek broj 2/90.
15.	PUP dijela naselja Hrastin	"Službeni glasnik" Općine Osijek broj 6/90.

Izvor podataka: Registar Zavoda

** planovi za koje je pokrenut postupak stavljanja izvan snage

i) Prostorni planovi stavljeni izvan snage

Tablica 18. Planovi stavljeni izvan snage

Red. broj	Naziv plana	Službeno glasilo
1.	DPU poslovno-stambene zone u ulici M. Gupca u Valpovu ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 5/98.)	"Službeni glasnik" Grada Valpova broj 10/19.
2.	DPU "Industrijska četvrt - jug" u Osijeku ("Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 2/03.)	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 13A/20.
3.	DPU Industrijske četvrti - zapad u Osijeku ("Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 15/11.)	"Službeni glasnik" Grada Osijeka broj 13A/20.
4.	DPU gospodarske zone Zagajci u Belišću ("Službeni glasnik" Grada Belišća broj 8/10.)	"Službeni glasnik" Grada Belišća broj 13/21.
5.	DPU za industrijsku zonu Grada Valpova ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 2/09.)	"Službeni glasnik" Grada Valpova broj 4/22.
6.	DPU stambenog naselja "Okrugljača" u Valpovu ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 5/96. i 4/19.)	"Službeni glasnik" Grada Valpova broj 7/22.
7.	DPU Zone male privrede u Valpovu (kod Sunčane ulice) ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 5/96., 6/01.)	
8.	DPU Zone malog gospodarstva II u Valpovu: ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 8/97. i 7/11.)	
9.	DPU poslovno-stambene zone u ulici J.J. Strossmayera u Valpovu ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 5/02., 2/19. i 8/19.-pročišćeni tekst)	
10.	DPU poslovne zone u Valpovu (obilaznica Valpovo) ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 01/04. i 6b/06.)	
11.	DPU dijela Centra Valpova ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 6b/06., 4/07.-ispravak i 1/10.-ispravak)	
12.	DPU zone gospodarske poslovne namjene K-VI uz obilaznicu Valpova ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 7/07. i 7/11.)	
13.	DPU zone gospodarske poslovne namjene K-III u ulici Ljudevita Gaja u Valpovu ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 1/08.)	

14.	DPU i obnove povijesne jezgre Grada Valpova ("Službeni glasnik" Grada Valpova broj 5/12., 6/14. i 2/18.)	
15.	Detaljni plan uređenja gospodarske zone Ernestinovo 1 ("Službeni glasnik" Općine Ernestinovo broj 2/08.)	"Službeni glasnik" Općine Ernestinovo broj 4/23.
16.	Provedbeni urbanistički plan gradsko turističke i rekreacijske zone "Borik" u Donjem Miholjcu ("Službeni glasnik" Općine Donji Miholjac broj 14/85. i "Službeni glasnik" Grada Donjeg Miholjca broj 1/99.)	"Službeni glasnik" Grada Donjeg Miholjca broj 4/23.

Izvor podataka: Registar Zavoda

Kao što se vidi iz Tablice 18., u promatranom razdoblju Zakonom propisanom procedurom stavljeno je izvan snage 16 provedbenih planova (15 DPU-a i 1 PUP), najčešće s obrazloženjem neusklađenosti sa Zakonom i/ili planom šireg područja, čime je do tada bila otežana realizacija drugih planskih dokumenata JLS.

U slučajevima kada se radi o prostornim planovima iz razdoblja s kraja 80-tih, odnosno početka 90-tih, naputak Ministarstva bio je da se planovi "stare" generacije, koji su izrađeni na sasvim drugačijim ekonomskim postavkama od današnjih te drugačijom tehnologijom i metodologijom izrade, stave izvan snage.

j) *Problematika provedbe uočena u UO za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Županije:*

- neusklađenost prostornih planova sa Zakonom i propisima donesenim temeljem Zakona,
- neusklađenost prostornih planova lokalne razine, prostornih planova užeg područja s prostornim planovima šireg područja iste JLS i
- u planovima lokalne razine problematika vezana za zahvate u kontaktnim zonama uz zaštićena područja prirode, zbog potencijalno negativnog utjecaja zahvata na zaštićena područja, zbog čega je potrebno propisati mjere zaštite u PPOBŽ te planovima lokalne razine za kontaktne zone.

III.3. Prostorni planovi u odnosu na druge dokumente koji utječu na prostor

Prostorni planovi se izrađuju i donose uvažavajući sve dokumente koji se donose na temelju posebnih propisa, a koji utječu na prostor. U slučaju izrade novih dokumenata i/ili izmjene i dopune postojećih, kojima bi se prostor trebao organizirati na drugačiji način, pristupa se izradi izmjena i dopuna prostornih planova.

III.4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru

Tablica 19. Ocjena provođenja potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova, drugih dokumenata koji utječu na prostor Županije utvrđenih u prethodnom Izvješću o stanju u prostoru Županije

Redni broj	Aktivnosti iz prethodnog Izvješća	Realizirano u proteklom razdoblju	ocjena
1.	izrada i donošenje izmjena i dopuna PPOBŽ	U proteklom razdoblju izrađene su i usvojene tri Izmjene i dopune PPOBŽ te pokrenuta izrada VI. Izmjena i dopuna PPOBŽ.	u realizaciji
2.	izrada i donošenje izmjena i dopuna PPUO/G u svrhu zaštite državne imovine, pojačanu kontrolu gradnje zbog zaštite državne granice, propisivanje uvjeta gradnje za građevine namijenjene ugostiteljstvu i turizmu, preklapanje sadržaja prostornog plana s novim katastarskim planovima, prepoznavanje područja za urbanu sanaciju	JLS su postale svjesne svog graničnog geopolitičkog položaja i u izradu izmjena i dopuna PPUO/G uključuju javnopravno tijelo nadležno za granicu, ali i ono nadležno za državnu imovinu. JLS koje imaju namjeru razvijati turizam na svom području propisale su adekvatne uvjete gradnje građevina namijenjenih ugostiteljstvu i turizmu kroz svoje PPUO/G, odnosno i nadalje pokreću ID PPUO/G u tu svrhu. Više od 50% JLS Županije preuzele su u svojim PPUO/G digitalni katastar čime je olakšana provedba tih prostornih planova. Urbana sanacija građevina izvan građevinskog područja omogućena je Odredbama za provedbu PPOBŽ. Urbana sanacija pojedinačnih građevina omogućena je i kroz PPUO/G, dok područja za urbanu sanaciju nisu prepoznata.	u realizaciji
3.	izrada i donošenje izmjena i dopuna PPPP Kopački rit	Donošenje ovog prostornog plana je u nadležnosti Hrvatskog sabora. Nadležno Ministarstvo je tijekom promatranog razdoblja donijelo odluku o izradi stručno analitičkih poslova sa svrhom utvrđivanja provodivosti PPPP Kopački rit, odnosno potrebe izrade njegovih izmjena i dopuna ili novog prostornog plana.	realizacija pokrenuta
4.	donošenje programskih dokumenata u skladu sa zajedničkom poljoprivrednom politikom EU	Donesena je Odluka o mjerama potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2021.-2023. godine ("Županijski glasnik" broj 11/21.) Donesen je Program mjera potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2021. - 2023. godine ("Županijski glasnik" broj 4/21.). Daljnje aktivnosti provode se prema dinamici i aktivnostima utvrđenim u Odluci i Programu.	u realizaciji
5.	po potrebi, izrada i donošenje odluka o sanitarnoj zaštiti izvorišta	U promatranom razdoblju nije donesena niti jedna odluka o zaštiti izvorišta budući da su za sva aktivna izvorišta na području Županije već donesene odluke o zaštiti.	nije bilo potrebe

6.	izrada i donošenje drugih dokumenata po posebnom propisu u nadležnosti Županije	U promatranom razdoblju izrađeni su i doneseni slijedeći dokumenti: - Plan razvoja OBŽ za razdoblje do 2027. godine ("Županijski glasnik" broj 3/22.) za koji je izrađena Strateška studija utjecaja na okoliš - Provedbeni program OBŽ za mandatno razdoblje 2021.-2025. - 3 Izmjene i dopune Plana razvitka odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području OBŽ ("Županijski glasnik" broj 11/20., 4/22. i 10/22.) - Program provedbe Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama na području Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 9/21.) - Procjena rizika od velikih nesreća za područje Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 13/22.) - Akcijski plan energetske učinkovitosti na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2022. – 2024. godine ("Županijski glasnik" broj 13/22.) - Provedbeni plan unapređenja zaštite od požara za područje Osječko-baranjske županije za 2023. godinu ("Županijski glasnik" broj 16/22.) - Program poticanja poduzetništva OBŽ za 2023. godinu ("Županijski glasnik" broj 2/23.)	realizirano
----	---	---	-------------

Tablica 20. Ocjena provođenja preporuka mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja Županije utvrđenih u prethodnom Izvješću o stanju u prostoru Županije

Redni broj	Aktivnosti iz prethodnog Izvješća	Realizirano u proteklom razdoblju	ocjena
1.	<i>Mjere za gospodarenje cjelovitim prostorom Županije</i>		
1.1.	inzistirati na rješavanju i potvrđivanju priznate Državne granice s Republikom Srbijom u svrhu suverenog raspolaganja cjelovitim prostorom s lijeve strane rijeke Dunav	RH još uvijek ne raspolaže prostorom s lijeve strane rijeke Dunav.	nije realizirano
1.2.	privoditi kraju proces pregleda minski sumnjivih područja i razminiravanje	Prostor OBŽ je zaključno sa krajem 2022. godine uglavnom razminiran. U promatranom razdoblju razminirano je, odnosno isključeno iz minski sumnjivog područja 46 km ² . Prema podacima MUP-a još se samo na nepristupačnom području Parka prirode Kopački rit nalazi cca 6,8 km ² minski sumnjivog područja. Plan je i taj prostor isključiti iz minski sumnjivog područja do kraja 2023. godine.	realizacija pri završetku
2.	<i>Mjere za stabilnost zakonodavnog okvira</i>		
2.1.	inzistirati na pravnoj sigurnosti putem usklađenja zakonske regulative s tekovinama EU, te njihovoj dosljednoj primjeni i provedbi	Usklađivanje hrvatskih propisa s europskim je u nadležnosti Hrvatskog sabora odnosno resornih ministarstava. Propisi iz područja prostornog planiranja i gradnje usklađeni su s Europskim direktivama i adekvatno se provode.	realizirano

2.2.	aktivno sudjelovati u izradi pravilnika o sadržaju prostornih planova područne (regionalne) i lokalne razine	Novi pravilnik prezentiran je užoj stručnoj javnosti, a trenutno je na javnom savjetovanju.	u realizaciji
2.3.	uključivanje svih struktura područne (regionalne) i lokalne samouprave s područja Županije u proces izrade Državnog plana prostornog razvoja	Za sada je u izradu Državnog plana prostornog razvoja uključen samo Zavod koji obrađuje podatke iz PPOBŽ i PPUO/G i dostavlja ih Državnom zavodu za prostorni razvoj.	u realizaciji
3.	<i>Mjere za demografsku obnovu</i>		
3.1.	za provođenje stimulativne pronatalitetne populacijske politike treba unapređivati i provoditi zakone iz obiteljske, socijalne i zdravstvene zaštite	Županija stimulira demografski razvoj na svom području mjerom osiguranja sredstava u proračunu županije, odnosno dodjelom jednokratnih naknada roditeljima novorođene djece i roditeljima posvojene djece. Primjenom propisa iz područja socijalne skrbi i programom javnih potreba u djelatnosti socijalne skrbi osiguravaju se sredstva u proračunu županije za razne programe i projekte koji utječu na život djece i mladih u mjestu njihova stanovanja te time doprinose raznolikosti sadržaja u lokalnoj zajednici. Takve mjere doprinose i stvaranju preduvjeta za ostanak obitelji i u manje razvijenim dijelovima županije.	kontinuirano
3.2.	stimulirati (kreditno, porezno, stipendiranjem, politikom zapošljavanja itd.) zadržavanje stanovništva i novo naseljavanje u strateški važna i demografski ugrožena područja (npr. pogranična područja) te s tim uskladiti razmještaj gospodarskih sadržaja i novih radnih mjesta	Stipendiranje učenika i studenata s područja Županije. Dodjeljivanje potpora studentima poslijediplomskih studija s područja Županije.	kontinuirano
3.3.	odgovarajućim mjerama (carinskim, poreznim, stambenim itd.) utjecati na veći i brži povratak iseljenika	Županija je 2019. godine pokrenula projekt "Stambeni krediti u funkciji poticanja gospodarstva" kao demografsku i gospodarsku mjeru namijenjenu osobama koje imaju zasnovan radni odnos na području Županije i kupuju nekretninu na području Županije. Kroz navedeni projekt do izrade ovoga Izvješća, realizirana je kupovina više od 420 nekretnina.	u realizaciji
3.4.	provoditi poticajnu, selektivnu i raznoliko prostorno organiziranu populacijsku politiku, što uključuje i poreznu, stambenu, socijalnu, agrarnu, razvojnu, kulturnu, obrazovnu i drugu politiku	Županija svake godine osigurava sredstva za financiranje programa i projekata udruga od interesa za Županiju pa tako i iz područja socijalne skrbi i zdravstva čime se jača razvoj civilnog društva koje predstavlja veliku pokretačku snagu i u području demografskog razvoja.	kontinuirano
3.5.	aktivnom poljoprivrednom (zemljišnom) politikom poticati razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava	Javni poziv za dodjelu potpora mladim poljoprivrednicima na području Županije u 2023. godini. Javni poziv za dodjelu potpora za prvo osnivanje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva na području Županije u 2023. godini. U svim mjerama potpore u poljoprivredi mladi poljoprivrednici imaju uvećan intenzitet i iznos potpore.	u realizaciji

3.6.	omogućiti olakšice i povoljnije uvjete ulaganja u demografski ugroženim područjima onim poslodavcima s komparativnim prednostima, koji će pretežito zapošljavati domaće stanovništvo		nije pokrenuto
3.7.	zadržavanje svih funkcija centraliteta naselja	U promatranom razdoblju zadržane su gotovo sve, na početku razdoblja, zatečene funkcije centraliteta naselja.	realizirano
3.8.	podizanje nivoa gospodarskih, komunalnih, društvenih i infrastrukturnih sadržaja u prostoru	Županija provodi projekt dodjele pomoći jedinicama lokalne samouprave što uključuje ulaganje u kapitalne programe, prioritetno za gospodarsku, komunalnu, društvenu i povezanu infrastrukturu. Izrađena dokumentacija za Gospodarski centar u Osijeku i izgrađena Zgrada 1 Gospodarskog centra u Osijeku kao multifunkcionalna građevina. Izgrađena i puštena u rad 1. faza Regionalnog distribucijskog centra za voće i povrće u gospodarskoj zoni Nemetin. Izgrađen Centar za autizam (Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju u Osijeku) Izgrađena srednja škola i sportska dvorana u Donjem Miholjcu Izgrađen višenamjenski prostor OŠ "Antunovac" PŠ Ivanovac Izgrađena sportska dvorana OŠ Satnica Đakovačka Izgrađena sportska dvorana OŠ Đakovački Selci Izgrađena sportska dvorana OŠ Magadenovac PŠ Marijanci Sanirana sportska dvorana OŠ Kneževi Vinogradi Rekonstruiran Dom za starije i nemoćne osobe u Belom Manastiru Napravljena energetska obnova 54 javne zgrade: - 49 školskih (41 OŠ i 8 SS) - 3 zdravstvene - 2 socijalne U tijeku je gradnja: - nove školske zgrade I. gimnazije Osijek - dogradnja OŠ "Bilje" - sportske dvorane OŠ M. Krleže Čepin Izrađena projektna dokumentacija: - dogradnja OŠ "Bilje" - rekonstrukcija i dogradnja OŠ V. Nazor Đakovo	u realizaciji
3.9.	razvoj specifičnih e-usluga kojima se nadomješta nepostojanje pojedinih javnih usluga u depopulacijom pogođenim područjima, uz istodobno osiguravanje prava na pristup informacijsko-komunikacijskoj infrastrukturi	Na dijelu područja Županije dostupna 5G mreža, koja pruža veliku brzinu usluge. Županija je sklopila Ugovor s Ministarstvom pravosuđa i uprave radi aktiviranja usluge e-novorođenče u sustavu e-gradani koja omogućuje korištenje javne usluge podnošenja zahtjeva za dodjelu jednokratne naknade za svako novorođeno dijete.	kontinuirano

4.	<i>Mjere za gospodarski razvoj</i>		
4.1.	stvaranje preduvjeta za prihvatanje krupnih gospodarskih subjekata, kao zamašnjaka cjelokupnog gospodarskog razvoja ne samo Županije nego i regije	U okviru projekta dodjele pomoći JLS, Županija sufinancira ulaganje u poduzetničku infrastrukturu (poduzetničke zone) kao jezgre gospodarskog rasta i razvoja.	kontinuirano
4.2.	informiranje i educiranje javnosti o mogućnostima i načinu financiranja projekata sredstvima EU-fondova	ŽRA od 2019. godine pruža tehničku pomoć u pripremi i provedbi EU projekata svim javnopravnim tijelima s područja Županije. Tijekom promatranog razdoblja pružena je tehnička pomoć za više od 110 projekata. Informiranje i educiranje provodilo se direktnom komunikacijom, održavanjem radionica, prezentacija, edukacija, konferencija, sajмова, studijskih putovanja (obilazaka EU projekata), izložbi i ostalih aktivnosti (održano više od 100 aktivnosti), zatim elektroničkom poštom (newsletter), preko web stranica (www.zra.hr; www.europedirect-osijek.eu; www.sbsoffice.eu), društvenih mreža te medijskim objavama. Aktivnosti informiranja i edukacije odnosili su se na dostupne izvore i načine financiranja projekata sredstvima EU, osmišljavanje, pripremu i provedbu EU projekata i sl. Izložbe, sajmovi i studijska putovanja (obilasci EU projekata) provedeni su kako bi se šira javnost upoznala s mogućnostima financiranja iz EU fondova, ali isto tako i o provedenim projektima, njihovom utjecaju i doprinosu lokalnoj zajednici i na taj način predstavljaju svojevrsnu motivaciju i inspiraciju budućim korisnicima EU sredstava.	kontinuirano
4.3.	izrada provedbenih prostornih planova u svrhu privođenja namjeni gospodarskih zona	Županija provodi projekt dodjele pomoći JLS što uključuje i izradu izmjena i dopuna prostornih planova lokalne razine, koji se često izrađuju u svrhu formiranja i/ili proširenja gospodarskih zona. U svrhu privođenja namjeni površina gospodarske namjene u promatranom periodu donesena su 4 UPU-a te je izrađeno 13 izmjena i dopuna UPU-a u tu svrhu.	kontinuirano
4.4.	izrada projektne dokumentacije u svrhu povlačenja sredstava iz EU-fondova za konkretne zahvate u prostoru	Kontinuirano provode nadležni upravni odjeli i institucije.	kontinuirano
4.5.	poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima, gospodarstvu i javnom sektoru	Izrada projektne dokumentacije za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije javnih zgrada za vlastite potrebe (15 zgrada).	u realizaciji
4.6.	nastaviti poticati ekološku poljoprivrednu proizvodnju na rezultatima dosadašnjih aktivnosti	Javni poziv za dodjelu potpora za sudjelovanje u programima kvalitete i stvaranja robne marke poljoprivrednih proizvoda na području Županije u 2023. godini u kojem ekološki proizvođači imaju uvećan intenzitet i iznos potpore.	u realizaciji

4.7.	jačanje društvene svijesti o nužnosti veze selo-grad	Donesena Odluka o potporama za razvoj Koncepta pametnih sela na području Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 14/21.), kojom su uređeni uvjeti, način i postupak odobravanja potpora za provedbu Koncepta pametnih sela na temelju koje su objavljeni: 1. Javni poziv za dodjelu potpora za izradu Strategije pametna sela na području Županije te 2. Javni poziv za dodjelu potpora za provedbu projekata razvoja pametnih sela na području Županije.	u realizaciji
4.8.	jačanje uloge lokalnih razvojnih grupa - LAG-ova (LAG-lokalna akcijska grupa)	Edukacija LAG-ova i koordinacijski sastanci s ciljem informiranja i jačanja njihovih kapaciteta. Osiguravanje sredstva za privremeno sufinanciranje aktivnosti LAG-ova. Županija je od 2019. do 2022. godine dodjeljivala financijska sredstva za privremeno sufinanciranje prihvatljivih troškova LAG-ova.	u realizaciji
4.9.	revitalizacija gospodarskih grana na suvremenim i konkurentnim osnovama	Županija provodi projekt dodjele potpora za pokretanje, razvoj i unaprjeđenje poslovanja za poduzetnike u prerađivačkoj industriji koji posluju na području Županije.	u realizaciji
4.10.	jačanje urbano-ruralnih veza	Sufinanciranje troškova prijevoza vlakom redovnim studentima	u realizaciji
4.11.	korištenje geotermalnih potencijala Županije	Izrađena Studija o mogućnostima korištenja geotermalnog potencijala na području Županije. Donesena Odluka o izdavanju dozvole za istraživanje geotermalnih voda u istražnom prostoru "Ernestinovo"	u realizaciji
4.12.	razvoj turizma temeljen na lokalnim vrijednostima i ponudi	Županija svake godine raspisuje 3 javna poziva za dodjelu potpora za razvoj ruralnog turizma na području Županije, a oni su: 1. Javni poziv dodjelu potpora za unaprjeđenje i razvoj ruralnog turizma 2. Javni poziv za dodjelu potpora za autohtonu eno i gastro ponudu 3. Javni poziv za dodjelu potpora za organizaciju i sudjelovanje na sajmovima i manifestacijama. Sufinanciranje turističkih manifestacija, kulturnih događanja i velikih sportskih manifestacija na području Županije.	kontinuirano
4.13.	poticanje razvoja novih oblika kontinentalnog turizma (glamping, robinzonski turizam i sl.)	Poticanje kreditiranja turističkog sektora subvencioniranjem dijela redovne kamatne stope. Krediti su namijenjeni financiranju pripreme turističke sezone tekuće godine i financiranju ostalih ulaganja u turizmu, kupnju, izgradnju uređenje, adaptaciju, rekonstrukciju, dogradnju, opremanje apartmana, soba, kampova, ugostiteljskih i sportskih objekata, bazena i sl., kupnju plovila i opreme i refinanciranje postojećih kredita korištenih za ulaganje u gore navedene namjene.	kontinuirano

5.	<i>Mjere za očuvanje cjelovitosti poljoprivrednog zemljišta</i>		
5.1.	svo poljoprivredno zemljište privesti osnovnoj namjeni	Provedbom projekata razminiranja kroz promatrano razdoblje razminirane su sve poljoprivredne površine na području Županije, čime su stvoreni preduvjeti za njihovo privođenje osnovnoj namjeni. Kontrola plodnosti tla. Javni poziv 2019. i 2020. godine Program sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području OBŽ za razdoblje 2015-2020. ("Županijski glasnik" broj 11/15. i 2/17.) Program sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2021.-2023. godine ("Županijski glasnik" broj 9/21.) Program sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2022. - 2024. godine ("Županijski glasnik" broj 9/22.)	realizirano kontinuirano
5.2.	inzistirati na planskoj gustoći postojećih građevinskih područja naselja	Gustoća naselja opada, ali ne prioritarno zbog povećanja površina građevinskog područja, nego zbog drastičnog pada broja stanovnika. Zbog, za sada, neodrživosti ove mjere pokrenuta je izrada VI. ID PPOBŽ kojima bi se revidirali i kriteriji gustoće.	nije realizirano
5.3.	pri planiranju građevinskih područja rukovoditi se prvenstveno prostornoplanskim osnovama i kriterijima	Ova mjera je naglašavana u svim kontaktima s JLS na temu izmjena i dopuna PPUO/G te se kontinuirano provodi.	kontinuirano
5.4.	racionalizacija broja i ukupne površine gospodarskih zona uz omogućavanje prihvata gospodarskih subjekata s velikim prostornim potrebama kao generatorima razvoja	Mjera koju su JLS provodile samoinicijativno na način da su ukidale utvrđene gospodarske zone koje nisu bile privedene namjeni te ih osnivali gdje je realizacija bila izvjesna. Pri tom su okrupnjavani posjedi kako bi se potencijalnim investitorima osigurala potrebna površina.	kontinuirano
5.5.	poticanjem odmjerene korištenja prostora i usmjeravanjem razvojnih aktivnosti prema već korištenom zemljištu	Program mjera potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Županije za razdoblje 2021.-2023. godine ("Županijski glasnik" broj 4/21.)	u realizaciji
5.6.	Subvencioniranje kamatne stope na kredite poljoprivrednika	U subvencioniranje kamatne stope na kredite poljoprivrednika osim Osječko-baranjske županije uključene su i jedinice lokalne samouprave koje su prepoznale važnost ove subvencije. Provode se tri javna poziva. Uz dosadašnje kreditiranje sjetve i stočarske proizvodnje na području Osječko-baranjske županije, pokrenute su još dvije kreditne linije: za subvencioniranje kamatne stope za kreditiranje proljetne i jesenske sjetve i kreditna linija za investicijske kredite za financiranje EU projekata poljoprivrednika na području Osječko-baranjske županije	kontinuirano

6.	Mjere za razvoj infrastrukture		
6.1.	prioritetno provoditi aktivnosti na realizaciji infrastrukturnih zahvata u prostoru od interesa za RH: a) rekonstrukcija i modernizacija pruge za međunarodni promet M-3 b) realizacija prometnog čvora Osijek i prometnog čvora Đakovo c) izgradnja VHS Osijek d) završetak izgradnje Luke Osijek e) izgradnja centra za gospodarenje otpadom Orlovnjak f) rekonstrukcija i proširenje aerodroma Klisa	Realiziran je jedan dio prometnog čvora Osijek: denivelirani prijelaz pruge preko Ulice svetog Leopolda Bogdana Mandića-južni ulaz u Grad Osijek, izgradnja mosta preko rijeke Vuke u Laslovu Gradnja terminala za pretovar rasutih tereta u tijeku, (obalne građevine dužine 240 m s dva veza, pristupna cesta, željeznički kolosijeci i kranska staza, usipni koš i uređaj za pretovar te lučka infrastruktura), planirani rok završetka sredinom 2025. godine. U tijeku je izrada studije utjecaja na okoliš u sklopu koje se provodi glavna ocjena utjecaja na ekološku mrežu. Županija je dodijelila sredstva Zračnoj luci Osijek za troškove povezane s ulaganjima u infrastrukturu, a u svrhu ostvarenja većeg broja domaćih i međunarodnih letova, čime se potiče gospodarski razvoj Županije.	nije realizirano u realizaciji nije realizirano u realizaciji u realizaciji u realizaciji
6.2.	razvijati vodoopskrbnu mrežu radi ravnomjerne pokrivenosti Županije	Županija provodi projekt dodjele pomoći JLS na svom području za unaprjeđenje infrastrukture što uključuje i vodoopskrbu.	kontinuirano
6.3.	paralelno s razvojem pojedinačnih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, okrupnjavati i međusobno povezivati sustave 6.4. rješavati odvodnju i provoditi za okoliš prihvatljiva rješenje zbrinjavanja otpadnih voda u svim područjima s postojećom vodoopskrbom, a posebno u osjetljivim područjima (zone sanitarne zaštite izvorišta, ekološke mreže i sl.)	Prema Tablici broj 11. Prikaz prostornih pokazatelja vidljivo je da se duljina cjevovoda kanalizacijske mreže u promatranom razdoblju povećala za cca 20% u odnosu na prethodno. U svrhu unaprjeđenja sustava odvodnje i zbrinjavanja otpadnih voda te posljedično i zaštitu okoliša, u promatranom razdoblju donesene su 3 Izmjene i dopune Plana razvitka i pročišćavanja otpadnih voda na području Županije ("Županijski glasnik" broj 11/20., 4/22. i 10/22.), sa svrhom spajanja naselja u postojeće veće sustave odvodnje.	u realizaciji
6.5.	izgradnja i modernizacija državnih cesta u skladu s intenzitetom prometa i razvojnim potrebama područja	U promatranom razdoblju izgrađene su i puštene u promet obilaznica Petrijevac na trasi državne ceste DC34 i sjeverna obilaznica Belog Manastira na trasi državne ceste DC517. Kontinuirano je obnavljan završni asfaltni sloj na državnim cestama u skladu s potrebama.	u realizaciji
6.6.	rješavanje prostornih konflikata koje uzrokuju trase željezničkih pruga unutar urbanih aglomeracija (gradovi Osijek i Đakovo)	Gotovo je realiziran jedan dio prometnog čvora Osijek: denivelirani prijelaz pruge preko Ulice svetog Leopolda Bogdana Mandića-južni ulaz u Grad Osijek.	u realizaciji

6.7.	priprema planske i tehničke dokumentacije za učinkovito upravljanje sustavom obrane od poplava i ublažavanje posljedica suša uz razmatranje primjene višenamjenskih hidrotehničkih sustava i izgradnja pojedinačnih sustava navodnjavanja	Posljednji doneseni dokument je Plan upravljanja vodnim područjima do 2029. godine ("Narodne novine" broj 84/23.) Program zaštite od poplava se provodi kontinuirano, a intenzitet aktivnosti i radova ovisi o trenutnim potrebama. Izgrađena su 3 sustava navodnjavanja (Budimci – Krndija, Mala šuma – Veliki vrt i Poljoprivredni institute Osijek), a krenula je gradnja proširenja sustava navodnjavanja Gat.	kontinuirano
7.	Mjere za unaprjeđenje stanja u prostoru		
7.1.	afirmirati prostorno uređenje u javnosti, stvaranjem pozitivnog ozračja putem inzistiranja na poštivanju stručnih pravila i propisa	Kontinuirano provode Hrvatska komora arhitekata, Hrvatska udruga urbanista i Društvo arhitekata Grada Osijeka javnim istupima i komentarima te izložbama Uključivanje javnosti u postupcima javne rasprave prilikom izrade prostornih planova, strateških procjena utjecaja plana i/ili programa odnosno procjene utjecaja pojedinačnih zahvata na okoliš	kontinuirano
7.2.	afirmirati praksu urbane sanacije, kojom će se poboljšati karakter dijela građevinskog područja naselja i urbane mreže javnih sadržaja na površinama devastiranim nezakonitim građenjem i na druge načine	Urbana sanacija građevina izvan građevinskog područja omogućena je Odredbama za provedbu PPOBŽ. Urbana sanacija pojedinačnih građevina regulira se kroz PPUO/G, dok područja za urbanu sanaciju nisu prepoznata. Iako na području Županije nema znatnih površina devastiranih isključivom ozakonjenom nezakonitom gradnjom, svijest o prisutnosti takvih građevina bila je pokretač izrade izmjena i dopuna PPUO/G kojima se reguliraju takva područja.	u realizaciji
8.	Mjere za povećanje mogućnosti i potencijala urbane preobrazbe		
8.1.	uspostaviti i razvijati registar brownfield područja, kao jedinstvene i sustavne baze podataka te valorizacije prostornih, položajnih, imovinsko-pravnih i vrijednosnih značajki brownfield područja, omogućavajući sagledavanje nultog stanja i praćenje učinkovitosti provedbe procesa urbane preobrazbe, kao i informiranje zainteresiranih ulagača o mogućim lokacijama za građenje	Registar uspostavljen na nivou RH. Unos podataka u registar intenziviran u promatranom razdoblju, a podaci dostupni kako stručnoj, tako i široj javnosti. Uspostavom registra Brownfield područja stvorena je svijest o postojanju napuštenih i devastiranih područja te potaknuta razmišljanja o njihovoj revitalizaciji. Za područje OLT Osijek, kao strateški projekt revitalizacije brownfield područja, izrađena je pripremna dokumentacija i Izmjene i dopune PPU Grada Osijeka i GUP-a grada Osijeka, kao preduvjet za izradu UPU brownfield područja OLT Osijek.	u realizaciji

IV. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

IV.1. Problematika daljnjeg prostornog razvoja Županije s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Tablica 21. Problematika prostornog razvoja Županije

Red. broj	Problematika	Obrazloženje
1.	Gospodarenje cjelovitim prostorom Županije	Županija ne raspolaže dijelom svog teritorija. Počevši od okupacije Baranje tijekom Domovinskog rata, RH nema pristup površinama s lijeve strane rijeke Dunav. Gospodarenje cjelovitim teritorijem državni je prioritet.
2.	Zakonska regulativa	Kasni donošenje pravilnika o sadržaju prostornih planova područne (regionalne) i lokalne razine.
3.	Broj JLS	JLS često nisu kapacitirane, financijski i kadrovski, za samostalno upravljanje svojim prostorom, odnosno za samostalno pravovremeno obavljanje svih obaveza u svojoj nadležnosti. Zbog različitih financijskih potencijala JLS, komunalne djelatnosti se rješavaju nerazmjerno, a realizacija planiranog cjelovitog sustava postaje gotovo nemoguća.
4.	Demografska obnova	Osnovni preduvjet je zadržavanje svih funkcija i kategorija centraliteta naselja te općenito očuvanje i podizanje nivoa komunalnih, društvenih i infrastrukturnih sadržaja u prostoru koja su preduvjet za demografsku obnovu, a time i gospodarski razvoj.
5.	Gospodarski razvoj	Afirmacija potencijala kontinentalnog turizma. Pokrivenost prevelikog dijela Županije režimima višestruke zaštite prirode što dovodi do neravnoteže u postavkama održivog razvoja. Neiskorištene mogućnosti ekološke poljoprivredne proizvodnje. Nedovoljno izraženo korištenje obnovljivih izvora energije Potenciranje prenamjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe
6.	Cjelovitost poljoprivrednog zemljišta kao neobnovljivog prirodnog resursa	Neopravdano korištenje imovinsko-pravnih odnosa kao najbitnijeg argumenta pri prostornom planiranju, umjesto temeljenja predloženih rješenja na prostornim pokazateljima i razvojnim projektima, što se prvenstveno odnosi na planiranje proširenja građevinskih područja. Zauzimanje poljoprivrednih površina neracionalnim brojem i površinom planiranih gospodarskih zona. Nedovoljna gustoća stanovanja u građevinskim područjima naselja.
7.	Infrastruktura	Neravnomjerna razvijenost vodoopskrbne mreže. Rascjepkanost i nedovoljna izgrađenost sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Opterećenost prostora tehnološki napuštenim plinovodima.
8.	Sustav prostornog uređenja	Pristupanje prijelaznim i parcijalnim rješenjima kroz proces transformacije prostornih planova
9.	Izazovi urbane preobrazbe	Nedostatna dinamika aktiviranja brownfield područja, kao važnog prostornog resursa, uslijed neriješenih imovinskopравnih odnosa, statusa zaštite, planskih uvjetovanosti ili nedostupnosti informacija važnih za donošenje odluka o ulaganju.

IV.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova, drugih dokumenata koji utječu na prostor na razini Županije

U sljedećem četverogodišnjem razdoblju ocjenjuje se potrebnim izraditi i donijeti sljedeće dokumente:

1. izrada i donošenje VI. Izmjena i dopuna PPOBŽ,
2. po potrebi, izrada i donošenje izmjena i dopuna PPOBŽ,

3. po potrebi, izrada i donošenje izmjena i dopuna PPUO/G u svrhu preuzimanja podataka o administrativnim granicama iz RPJ, propisivanja uvjeta gradnje za građevine namijenjene ugostiteljstvu i turizmu, planiranja sunčanih i agrosunčanih te geotermalnih elektrana, preklapanja sadržaja prostornog plana s novim katastarskim planovima, prepoznavanja područja za urbanu preobrazbu,
4. izrada i donošenje izmjena i dopuna PPPP Kopački rit,
5. po potrebi, izrada i donošenje odluka o sanitarnoj zaštiti izvorišta i
6. izrada i donošenje drugih dokumenata po posebnom propisu u nadležnosti Županije.

IV.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja Županije

IV.3.1. Mjere za gospodarenje cjelovitim prostorom Županije

- nastaviti s inzistiranjem na rješavanju i potvrđivanju priznate Državne granice s Republikom Srbijom u svrhu suverenog raspolaganja cjelovitim prostorom s lijeve strane rijeke Dunav

IV.3.2. Mjere za stabilnost zakonodavnog okvira

- uključivanje svih struktura područne (regionalne) samouprave s područja Županije u proces izrade Državnog plana prostornog razvoja

IV.3.3. Mjere za demografsku obnovu

- nastaviti s provođenjem stimulativne pronatalitetne populacijske politike unapređivanjem i provođenjem zakone iz obiteljske, socijalne i zdravstvene zaštite
- nastaviti sa stimuliranjem (kreditno, porezno, stipendiranjem, politikom zapošljavanja itd.) zadržavanja stanovništva i novog naseljavanja u strateški važna i demografski ugrožena područja (npr. pogranična područja) te s tim uskladiti razmještaj gospodarskih sadržaja i novih radnih mjesta
- nastaviti utjecati odgovarajućim mjerama (carinskim, poreznim, stambenim itd.) na veći i brži povratak iseljenika
- nastaviti provoditi poticajnu, selektivnu i raznoliko prostorno organiziranu populacijsku politiku, što uključuje i poreznu, stambenu, socijalnu, agrarnu, razvojnu, kulturnu, obrazovnu i drugu politiku
- aktivnom poljoprivrednom (zemljišnom) politikom nastaviti poticati razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
- omogućiti olakšice i povoljnije uvjete ulaganja u demografski ugroženim područjima onim poslodavcima s komparativnim prednostima, koji će pretežito zapošljavati domaće stanovništvo
- nastojati zadržati što veći broj funkcija centraliteta naselja
- nastaviti podizanje nivoa gospodarskih, komunalnih, društvenih i infrastrukturnih sadržaja u prostoru
- nastaviti razvoj specifičnih e-usluga kojima se nadomješta nepostojanje pojedinih javnih usluga u depopulacijom pogođenim područjima, uz istodobno osiguravanje prava na pristup informacijsko-komunikacijskoj infrastrukturi

IV.3.4. Mjere za gospodarski razvoj

- nastaviti stvaranje preduvjeta za prihvrat krupnih gospodarskih subjekata, kao zamašnjaka cjelokupnog gospodarskog razvoja ne samo Županije nego i regije
- nastaviti s informiranjem i educiranjem javnosti o mogućnostima i načinu financiranja projekata sredstvima EU-fondova
- izrada provedbenih prostornih planova u svrhu privođenja namjeni gospodarskih zona
- izrada projektne dokumentacije u svrhu povlačenja sredstava iz EU-fondova za konkretne zahvate u prostoru
- nastaviti s poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima, gospodarstvu i javnom sektoru
- nastaviti poticati ekološku poljoprivrednu proizvodnju na rezultatima dosadašnjih aktivnosti
- jačanje društvene svijesti o nužnosti poticanja razvoja "Pametnog sela"
- nastaviti s jačanjem uloge lokalnih razvojnih grupa – LAG-ova (LAG-lokalna akcijska grupa)
- revitalizacija gospodarskih grana na suvremenim i konkurentnim osnovama
- korištenje geotermalnih potencijala Županije

- nastaviti s razvojem turizma temeljenog na lokalnim vrijednostima i ponudi
- nastaviti poticanje razvoja svih oblika kontinentalnog turizma (gradnja hotela, toplica, turističkih naselja, kampova, glampinga, robinzonskog turizma i sl.)

IV.3.5. *Mjere za očuvanje cjelovitosti poljoprivrednog zemljišta*

- inzistirati na planskom korištenju poljoprivrednog zemljišta i privođenju osnovnoj namjeni
- nastaviti inzistirati na realnoj gustoći stanovanja postojećih građevinskih područja naselja
- pri planiranju građevinskih područja rukovoditi se prvenstveno prostornoplanskim osnovama i kriterijima
- nastaviti s omogućavanjem prihvata gospodarskih subjekata s velikim prostornim potrebama kao generatorima razvoja sa što manjim smanjenjem površina najvrjednijeg poljoprivrednog zemljišta

IV.3.6. *Mjere za razvoj infrastrukture*

- nastaviti provoditi aktivnosti na realizaciji infrastrukturnih zahvata u prostoru od interesa za RH:
 - a) rekonstrukcija i modernizacija pruge za međunarodni promet M-3
 - b) realizacija prometnog čvora Osijek i prometnog čvora Đakovo s naglaskom na rješavanje prostornih konflikata koje uzrokuju trase željezničkih pruga unutar urbanih aglomeracija
 - c) izgradnja VHS Osijek
 - d) završetak izgradnje Luke Osijek
 - e) izgradnja centra za gospodarenje otpadom Orlovnjak
 - f) rekonstrukcija i proširenje aerodroma Klisa
 - g) razvoj intermodalnog središta Osijek
- nastaviti razvijati vodoopskrbnu mrežu radi ravnomjerne pokrivenosti Županije
- paralelno s razvojem pojedinačnih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, nastaviti okrupnjavati i međusobno povezivati sustave primjenjujući za okoliš prihvatljiva rješenja zbrinjavanja otpadnih voda u svim područjima s postojećom vodoopskrbom, a posebno u osjetljivim područjima (zone sanitarne zaštite izvorišta, ekološke mreže i sl.)
- nastaviti s izgradnjom i modernizacijom državnih cesta u skladu s intenzitetom prometa i razvojnim potrebama područja
- nastaviti s učinkovitim upravljanjem sustava obrane od poplava uz razmatranje primjene višenamjenskih hidrotehničkih sustava i izgradnju pojedinačnih sustava navodnjavanja

IV.3.7. *Mjere za unaprjeđenje stanja u prostoru*

- nastaviti razvijati registar brownfield područja, kao jedinstvene i sustavne baze podataka koja omogućuje sagledavanje nultog stanja i praćenje učinkovitosti provedbe procesa urbane preobrazbe, u svrhu informiranja zainteresiranih ulagača o mogućim lokacijama za građenje
- inzistirati na prepoznavanju zelene infrastrukture u prostornim planovima i njenom daljnjem razvoju, naročito u urbanim područjima
- inzistirati na obnovi i revitalizaciji kulturne baštine

V. **IZVORI PODATAKA**

1. Copernicus, 2023.: EU-DEM v1.1 <https://land.copernicus.eu/imagery-in-situ/eu-dem/eu-dem-v1.1?tab=mapview> (16.8.2023.).
2. Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ), 2023.: Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=osijek (2.6.2023.).
3. Državni zavod za statistiku (DZS), 2013.: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/popisi-stanovnistva-2/popis-stanovnistva-2011/196> (30.5.2023.).
4. Državni zavod za statistiku (DZS), 2014.-2023.a: Dolasci i noćenja turista, <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/turizam/> (24.7.2023.).

5. Državni zavod za statistiku (DZS), 2014.-2023.b: Prirodno kretanje stanovništva, <https://podaci.dzs.hr/hr/arhiva/stanovnistvo/prirodno-kretanje-stanovnistva-republike-hrvatske/> (5.6.2023.).
6. Državni zavod za statistiku (DZS), 2023.: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., https://web.dzs.hr/PXWeb/Menu.aspx?px_type=PX&px_db=Naselja+i+stanovni%u0161tvo+Republike+Hrvatske&px_language=hr (2.6.2023.).
7. Državni zavod za statistiku (DZS), 2023.a: Dolasci i noćenja turista u komercijalnom smještaju 2022., <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/turizam/> (24.7.2022.).
8. Državni zavod za statistiku (DZS), 2023.b: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021., <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88> (30.5.2023.).
9. Državni zavod za statistiku (DZS), 2023.c: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu po gradovima/općinama, Popis 2021., <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/stanovnistvo/> (12.6.2023.).
10. Državni zavod za statistiku (DZS), 2023.d: Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama, stanje 31. ožujka 2022., <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29258> (7.6.2023.).
11. Hrvatske željeznice (HŽ), 2021.: Izvješće o mreži 2023., https://www.hzinfra.hr/wp-content/uploads/2021/12/2023_0_IOM.pdf (16.8.2023.).
12. Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, 2023.: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, <https://registar.kulturnadobra.hr/#/> (17.7.2023.).
13. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU), 2018.: Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti 2018., https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti/Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izra%C4%8Dun%20indeksa%20razvijenosti_jedinice%20lokalne%20samouprave.pdf (18.7.2023.).
14. Odluka o razvrstavanju javnih cesta, NN 59/23., 64/23. i 71/23., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_06_71_1181.html
15. OpenStreetMap (OSM), 2023.: OpenStreetMap GIS dana (GIS shapefileovi)
16. Osječko-baranjska županija (OBŽ), 2018.-2023.: Izvješće o provedbi Plana gospodarenje otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine na području Osječko-baranjske županije za 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu, <https://www.obz.hr/index.php/oglasnik/zastita-okolisa-javne-rasprave-i-uvidi/317-upravna-tijela/upravni-odjel-za-prostorno-planiranje-zastitu-okolisa-i-prirode/zastita-okolisa-i-procjena-vrijednosti-nekretnina/1112-izvjesca-i-vazniji-dokumenti-zastite-okolisa-i-prirode>
17. Pravilnik o razvrstavanju i otvaranju vodnih putova na unutarnjim vodama, NN 77/11., 66/14. i 81/15., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_81_1555.html (17.8.2023.).
18. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, 2013., <https://mpgi.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug/prostorno-uredjenje-3335/program-prostornog-uredjenja-republike-hrvatske/9125>
19. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2017., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_10_106_2423.html
20. Web portal informacijskog sustava zaštite prirode (Bioportal), 2023.: Područja ekološke mreže RH, <https://www.bioportal.hr/> (9.8.2023.).
21. Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, NN 86/06., 125/06., 16/07., 95/08., 46/10., 145/10., 37/13., 44/13., 45/13. i 110/15., <https://www.zakon.hr/z/437/Zakon-o-podru%C4%8Djima-%C5%BEupanija%2C-gradova-i-op%C4%87ina-u-Republici-Hrvatskoj>

22. Zračna luka Osijek, 2020.: Godišnje izvješće o poslovanju Zračne luke Osijek d.o.o. za 2019. godinu, <https://osijek-airport.hr/godisnja-financijska-izvjesca/> (16.8.2023.).
23. Zračna luka Osijek, 2022.: Godišnje izvješće o poslovanju Zračne luke Osijek d.o.o. za 2021. godinu, [https://osijek-airport.hr/files/documents/41/Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20Uprave%20o%20stanju%20Dru%C5%A1tva%20za%202021.%20godinu%20%20\(PDF\).pdf](https://osijek-airport.hr/files/documents/41/Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20Uprave%20o%20stanju%20Dru%C5%A1tva%20za%202021.%20godinu%20%20(PDF).pdf) (16.8.2023.).
24. Zračna luka Osijek, 2023.: Godišnje izvješće o poslovanju Zračne luke Osijek d.o.o. za 2022. godinu, [https://osijek-airport.hr/files/documents/2122/Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20Uprave%20o%20stanju%20Dru%C5%A1tva%20za%202022.%20godinu%20%20\(PDF\).pdf](https://osijek-airport.hr/files/documents/2122/Godi%C5%A1nje%20izvje%C5%A1%C4%87e%20Uprave%20o%20stanju%20Dru%C5%A1tva%20za%202022.%20godinu%20%20(PDF).pdf) (16.8.2023.).

Službene evidencije javnopravnih tijela

1. Baranjski vodovod
2. Državna geodetska uprava (DGU)
3. Dvorac d.o.o.
4. Đakovački vodovod d.o.o.
5. EKOS d.o.o.
6. Hrvatska elektroprivreda (HEP)
7. Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)
8. HEP Plin
9. HidroBel d.o.o.
10. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
11. Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Osijek
12. Hrvatske autoceste (HAC)
13. Hrvatske ceste
14. Hrvatske šume
15. Hrvatske vode
16. Hrvatski operator prijenosnog sustava (HOPS)
17. HŽ infrastruktura – sektor za razvoj, pripremu i provedbu investicija i EU fondova
18. INA d.d.
19. Jadranski naftovod (JANAF)
20. JU Agencija za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Osječko-baranjske županije
21. Komunalno poduzeće Čvorkovac d.o.o.
22. Lučka kapetanija Osijek
23. Lučka uprava Osijek
24. Lučka uprava Vukovar
25. Miholjački vodovod d.o.o.
26. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (MGOR)
27. Ministarstvo kulture i medija (MKM)
28. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (MMPI)
29. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU)
30. Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP)
31. Našički vodovod d.o.o. za obavljanje komunalnih djelatnosti
32. Plinacro

33. Policijska uprava Osječko-baranjska (PU Osječko-baranjska)
34. Uprava za ceste Osječko-baranjske županije (ŽUC)
35. Upravno odjel za gospodarstvo
36. Upravni odjel za investicije i razvojne projekte
37. Upravni odjel za obrazovanje i mlade
38. Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj
39. Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša
40. Upravni odjel za turizam, kulturu i sport
41. Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje
42. Urednost d.o.o.
43. Vodocrpilište Đurđenovac
44. Vodoopskrba d.o.o.
45. Vodovod Osijek d.o.o.
46. Županijska razvojna agencija Osječko-baranjske županije

Korišteni uvriježeni akronimi:

BP – Brownfield područje
DG – Državna granica
DGU – Državna geodetska uprava
DHMZ – Državni hidrometeorološki zavod
DPU – Detaljni plan uređenja
DZS – Državni zavod za statistiku
ES – Ekvivalentnih stanovnika
EU – Europska unija
FINA – Financijska agencija
GP – građevinsko područje
GUP – Generalni urbanistički plan
HAC – Hrvatske autoceste
HAKOM – Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HDKS – Hrvatski državni koordinatni sustav
HEP – Hrvatska elektroprivreda
HGK – Hrvatska gospodarska komora
HOPS – Hrvatski operator prijenosnog sustava
HTRS96/TM – Hrvatski terestrički referentni sustav 1996 poprečne Mercatorove projekcije
HZZ PU – Hrvatski zavod za zapošljavanje područni ured
HŽ – Hrvatske željeznice
IGP – Izdvojeno građevinsko područje
ISPU – Informacijski sustav prostornog uređenja
IT – Informatičke tehnologije
JLS – jedinica lokalne samouprave
JU – javna ustanova
LAG – Lokalna akcijska grupa
m.n.v. – metara nadmorske visine
MGOR – Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
MKM – Ministarstvo kulture i medija
MMPI – Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
MRRFEU – Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
MRS – mjerno-redukcijska stanica
MUP – Ministarstvo unutarnjih poslova
OBŽ – Osječko-baranjska županija
OP – Osigurani prijelaz
OPG – obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo

OSM – OpenStreetMap
POP - Područja očuvanja značajna za ptice
POVS - Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove
PPOBŽ – Prostorni plan Osječko-baranjske županije
PPPP – Prostorni plan Parka prirode
PPU – Prostorni plan uređenja
PPUO/G – Prostorni plan uređenja općine/grada
PU – Policijska uprava
PUMN – Plan uređenja manjeg mjesta
PUP – Provedbeni urbanistički plan
RCGO – Regionalni centar za gospodarenje otpadom
RH – Republika Hrvatska
r.km – riječni kilometar
RPJ – Registar prostornih jedinica
SCI – Područja od značaja za jedinicu
SFRJ – Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
SN – Sustav navodnjavanja
SPA – Područje posebne zaštite
ss – Plan smanjenog sadržaja
TE-TO – Termoelektrana-toplana
TK – Telekomunikacijski
UO – Upravni odjel
UPU – Urbanistički plan uređenja
VHS – Višenamjenski hidrotehnički sustav
ŽGL – Županijski glasnik
ŽRA – Županijska razvojna agencija
ŽUC – Županijska uprava za ceste

Popis slika:

- Slika 1. Reljefna i hidrografska obilježja Županije
- Slika 2. Srednja količina padalina i srednja temperatura zraka u Osijeku, po mjesecima
- Slika 3. Položaj i teritorijalno-administrativni ustroj Županije
- Slika 4. Broj stanovnika i gustoća naseljenosti po JLS
- Slika 5. Indeks promjene broja stanovnika Županije 1991.-2021. godine po JLS
- Slika 6. Indeks ukupne međupopisne promjene broja stanovnika Županije 2011.-2021. po JLS
- Slika 7. Indeks promjene broja kućanstava Županije 2011.-2021. po JLS
- Slika 8. Rođeni i umrli u Županiji u razdoblju od 2013. do 2022. godine
- Slika 9. Stopa prirodne promjene Županije 2021. godine, po JLS
- Slika 10. Vitalni indeks Županije i RH u razdoblju od 2013. do 2022. godine
- Slika 11. Vitalni indeks Županije 2021. godine, po JLS
- Slika 12. Migracijski saldo Županije 2021. godine, po JLS
- Slika 13. Indeks starosti stanovništva Županije, po JLS 2021. godine
- Slika 14. Koeficijent feminiteta u dobi 20-39 godina po naseljima Županije 2021. godine
- Slika 15. Dobno-spolna piramida stanovništva Županije 2021. godine
- Slika 16. Zaposleni Županije prema sektorima djelatnosti u ožujku 2022. godine
- Slika 17. Obrazovni sastav Županije 2021. godine
- Slika 18. Gustoća stanovanja OBŽ, po JLS 2021. godine
- Slika 19. Promjena gustoće stanovanja OBŽ 2018.-2021. godine, po JLS
- Slika 20. Promjene površine IGP gospodarske namjene Županije, po JLS u razdoblju 2019.-2023. godine
- Slika 21. Raspodjela površina u Županiji prema PPOBŽ i PPUO/G

Slika 22.	Raspodjela šuma u Županiji
Slika 23.	Broj naselja po JLS i naselja bez i s jednim stanovnikom
Slika 24.	Središnje funkcije gradova i općina
Slika 25.	Broj turističkih dolazaka u Županiji u razdoblju 2013.-2022. godine
Slika 26.	Broj turističkih noćenja u Županiji u razdoblju 2013.-2022. godine
Slika 27.	Godišnji hod turističkih kretanja u Županiji 2022. godine
Slika 28.	Podjela JLS Županije prema stupnju razvijenosti
Slika 29.	Udio JLS Županije prema stupnju razvijenosti
Slika 30.	Minski sumnjiva područja
Slika 31.	Zaštićena područja prirode u Županiji

Popis Tablica:

Tablica 1.	Izvješća o stanju u prostoru JLS (srpanj 2023. godine)
Tablica 2.	Ukupno kretanje broja stanovnika Županije 1991. - 2021. godine
Tablica 3.	Pokazatelji dobnog sastava stanovništva Županije i RH 2021. godine
Tablica 4.	Pokazatelji sastava stanovništva prema spolu Županije 2021. godine
Tablica 5.	Gustoća stanovanja po JLS
Tablica 6.	Financijski pokazatelji za Županiju 2018. - 2022. godine
Tablica 7.	Pokazatelji zaposlenosti Županije 2018. - 2022. godine
Tablica 8.	Najznačajnije zemlje robnog izvoza gospodarstva Županije
Tablica 9.	Stanje željezničkih pruga u Osječko-baranjskoj županiji
Tablica 10.	Pokazatelji uspješnosti Zračne luke Osijek
Tablica 11.	Obvezni prostorni pokazatelji
Tablica 12.	Zahvati planirani Strategijom i Programom RH
Tablica 13.	Prostorni planovi uređenja općine/grada (PPUO/G) na području Županije
Tablica 14.	Generalni urbanistički planovi (GUP) na području Županije
Tablica 15.	Urbanistički planovi uređenja (UPU) na području Županije
Tablica 16.	Detaljni planovi uređenja (DPU) na području Županije
Tablica 17.	Provedbeni urbanistički plan (PUP) i Plan uređenja manjeg naselja (PUMN) na području Županije
Tablica 18.	Planovi stavljeni izvan snage
Tablica 19.	Ocjena provođenja potreba izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova, drugih dokumenata koji utječu na prostor Županije utvrđenih u prethodnom Izvješću o stanju u prostoru Županije
Tablica 20.	Ocjena provođenja preporuka mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja Županije utvrđenih u prethodnom Izvješću o stanju u prostoru Županije
Tablica 21.	Problematika prostornog razvoja Županije